împiedica Germania occidentală să devină o putere nucleară : dar noi nu sîntem convinşi de acest lucru şi simţim că propunerea nu adaugă nimic nou la forţa de şoc a Occidentului. Ea a fost determinată doar de motive politice şi credem că, departe de a micşora ambiţiile nucleare ale Germaniei occidentale, nu va face decît să-i sporească apetitul".

În esenţă, dl Wilson a adoptat aceeaşi atitudine în Camera Comunelor, în cadrul dezbaterilor privind problema apărării, care au avut loc în luna iulie anul trecut, la întoarcerea sa din ultima vizită la Moscova. Aşadar, se poate aprecia că liderii laburişti au fost consecvenţi în atitudinea lor.

Evident vizita fruntaşului acestui partid în Uniunea Sovietică şi schimburile de vederi pe care le prilejuieşte vor contribui la clarificarea poziţiilor partidului laburist. Mai important este însă faptul că ele pot constitui un pas înainte spre îmbunătăţirea relaţiilor anglo-sovietice şi spre crearea unui climat mai bun în Europa. Acest lucru l-a subliniat şi H. Wilson la sosirea la Moscova cînd a vorbit şi despre importanţa dezvoltării relaţiilor economice între cele două ţări.

John GRITTEN

Londra, 2 iunie

O ETAPĂ NOUĂ

„Stabilitatea" congoleză la care s-a referit în mai multe rînduri premierul Adoula în voiajurile sale diplomatice a dispărut. Lucrul acesta este recunoscut şi de oficialităţi. În puncte diferite din Congo forţele patriotice luptă cu arma în mînă împotriva forţelor guvernamentale. Bineînţeles amploarea acestora nu poate fi exagerată ; de aci şi pînă la o mişcare largă este încă un drum lung de parcurs, dar faptul în sine nu poate fi contestat, el marcînd o etapă nouă în situaţia politică din Congo.

În ultimul timp s-a vorbit despre răscoala din regiunile Kwilu şi Kivu, puncte situate în extremităţile diferite ale Congoului. În ultima săptămînă revolta din provincia Kivu s-a extins. După ce a fost cucerită localitatea Uvira, au izbucnit răscoale la Albertville şi Baudouinville. Potrivit informaţiilor, de altminteri destul de contradictorii, care parvin din Congo, răscoala din aceste două oraşe este condusă de Consiliul naţional de eliberare. New York Times se referă chiar la ocuparea de către unităţile răsculate a unui teritoriu pe o lungime de 130 de km.

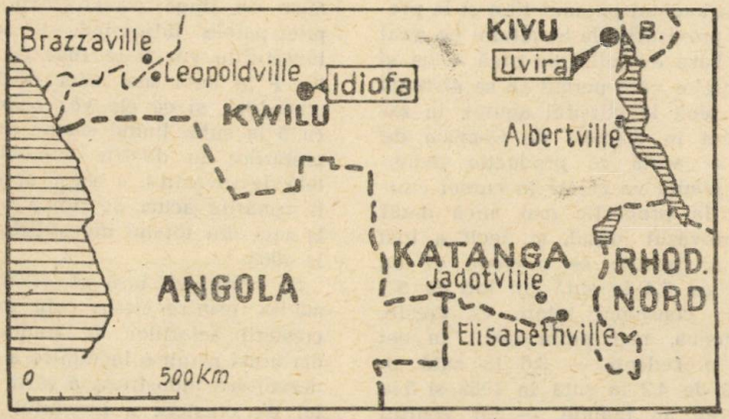

„Scopul nostru este să eliberăm Congo, să punem capăt regimului marionetă, anarhiei şi haosului care domnesc de patru ani în Congo," — a declarat colonelul Vidalira, conducătorul răscoalei din Uvira. Într-o relatare a trimisului special al agenţiei France Presse, **este descrisă în felul următor eliberarea acestei regiuni : „Soldaţii au fost întîmpinaţi în mod favorabil şi cu spirit de colaborare de către populaţia civilă. Această atitudine se explică în bună parte prin brutalităţile şi fărădelegile comise de unităţile armatei naţionale congoleze faţă de populaţia civilă... Forţele lui Vidalira beneficiază de o rezervă amplă de potenţial uman..." Unităţile armatei naţionale congoleze (forţele guvernamentale — n.r.) au suferit înfrîngeri serioase. Ele s-au retras spre Bukavu, lăsînd o mare cantitate de muniţii şi arme pe cîmpul de luptă.**

În fruntea răsculaţilor din Albertville şi Baudouinville s-au aflat personalităţi politice cunoscute din Congo cum ar fi Prosper Mwamba Ilunga, preşedintele Adunării Legislative din Katanga de nord, Augustin Lukalanga, ministru provincial, şi alţii. Au fost neutralizate principalele tabere militare, dar succesul repurtat nu a fost însoţit de o consolidare a poziţiilor forţelor răsculate. Soldaţi ai armatei naţionale congoleze în civil au pătruns în Albertville şi au atacat principalele puncte ale răsculaţilor. În acelaşi timp au fost trimise întăriri, astfel încît revolta a fost înfrîntă. Aproximativ 200 de patrioţi au fost ucişi.

La Leopoldville aceste evenimente au stîrnit o atmosferă încordată în cercurile oficiale. A fost de urgenţă chemat în capitală Munongo, considerat „omul de mînă forte" din Katanga. De asemenea, generalul Mobutu care se afla la Roma a hotărît să se înapoieze de urgenţă în Congo. „Ansamblul acestei situaţii — — scrie Le Monde **— a provocat o neliniştе serioasă la Leopoldville".**

V. ST.

CAIRO

Evenimente în Orientul arab

Începute în atmosfera festivă de la Assuan, convorbirile dintre preşedintele Nasser şi mareşalul Aref s-au încheiat la Cairo cu un acord care „pune bazele unităţii între cele două ţări". Cei doi şefi de stat au examinat ansamblul relaţiilor dintre Republica Arabă Unită şi Irak, constatînd „puncte de vedere identice asupra tuturor problemelor interne şi externe ale celor două ţări". Acordul de la Cairo, caracterizat în comunicatul final drept „un pas spre realizarea unităţii la care aspiră întreaga naţiune arabă", preconizează crearea unui consiliu prezidenţial în componenţa căruia sînt incluşi Nasser şi Aref. După relatarea agenţiei *France Presse*, în atribuţiile consiliului, care urmează să se întrunească trimestrial, intră coordonarea politicii promovate de Cairo şi Bagdad pe plan diplomatic, economic, militar, social, cultural şi de informare, precum şi studierea etapelor necesare pentru realizarea unităţii între R.A.U şi Irak. *France Presse* reaminteşte că între R.A.U. şi Yemen s-a înfiinţat, de asemenea, un consiliu prezidenţial „în mod practic identic". De altfel, într-un interviu acordat săptăminalului egiptean *Musawar*, mareşalul Sallal a declarat că la Assuan şi Cairo şefii de stat ai R.A.U., Irakului, Algeriei şi Yemenului „au discutat despre crearea unui consiliu superior pentru cele patru ţări, după modelul aceluia care grupează R.A.U. şi Yemenul în vederea coordonării politicii şi economiei lor".

Al Gumhuria apreciază acordul de la Cairo ca „începutul unui drum lung şi dificil către unitatea generală arabă, drum care însă nu se anunţă facil".

Întîlnirea Nasser-Aref, ale cărei rezultate reflectă direcţia nouă a evoluţiei relaţiilor R.A.U. — Irak după evenimentele de la Bagdad din noiembrie 1963, a reactualizat problema raporturilor din interiorul lumii arabe. Cei doi preşedinţi au amintit, în documentul final, conferinţa arabă la nivel înalt (ianuarie 1964) şi rolul ei pentru definirea unei politici comune în privinţa Izraelului. Referindu-se la realităţile acestei zone, Nasser şi Aref au exprimat sprijinul lor pentru revoluţia yemenită şi, totodată, au făcut publică „marea lor îngrijorare privind înrăutăţirea situaţiei din Siria".

Relaţiile Siriei cu R.A.U. şi Irak cunosc o accentuată notă de încordare. Un „război al undelor" continuă cu intensitate, atingînd uneori violenţe puţin obişnuite. Cu toate acestea, Salah Bitar, formînd în urmă cu cîteva zile noul guvern sirian, a promis eforturi „pentru limpezirea atmosferei arabe" şi a anunţat intenţia de a pune capăt disputei radiofonice, cu rezervarea dreptului de a „demasca falsurile şi zvonurile" (după agenţia *U.P.I.*). Programul guvernamental anunţat la Damasc vădeşte preocupări interne, mai ales în domeniul economic, anunţînd măsuri pentru întărirea sectorului de stat, crearea unui sector mixt şi, concomitent, încurajarea sectorului

privat. Pe plan politic, se prevede realizarea unui „front național". Pentru observatori, problema-cheie rămîne cea a stabilității regimului baasist. Ziarul *New York Times* remarca într-o corespondență că „puțini sînt diplomații care să se îndoiască de faptul că, după ceva mai mult de un an de la preluarea puterii, regimul baasist nu numai că nu a reușit să obțină sprijinul popular, dar a provocat nemulțumiri în aproape toate păturile populației". Deși aparent calmul s-a restabilit în Siria, frecvența tulburărilor și intensitatea lor oferă indici concludenți ai opoziției față de actuala stare de lucruri. Să consemnăm în plus amănuntul că dificultăților pe care Siria le are în relațiile cu Irak și R.A.U. li se adaugă neînțelegerile cu Libanul. Aceste neînțelegeri sînt provocate de litigii de frontieră precum și de unele diferende politice. Miniștrii de externe ai celor două țări s-au întîlnit zilele trecute pe teritoriul libanez, nu departe de granită, într-o tentativă de a ameliora relațiile siriano-libaneze.

În ceea ce privește situația internă din Liban, lucrurile se îndreaptă spre o clarificare, momentul de impas fiind oarecum depășit. Problema desemnării viitorului președinte al Libanului a suscitat multe discuții, a încordat viața politică. Actualul președinte Șehab a refuzat în repetate rînduri oferta de a fi reales. După *Süddeutsche Zeitung*, el nu ar dori să-și asume riscuri „ținînd seama de exemplul predecesorilor săi care au fost răsturnați atunci cînd au încercat să-și prelungească perioada de guvernămînt". Refuzul lui crea complicații: se anunța extrem de anevoioasă încercarea de a găsi o personalitate capabilă să se situeze peste puzderia de partide mici ai căror reprezentanți compun Parlamentul.

Iată, însă, că un vot masiv intervenit în Camera Deputaților aprobă o moțiune privind modificarea constituției pentru a permite reînnoirea mandatului actualului președinte. Au reușit deci „loialiștii" (adepții lui Șehab) să-l convingă pe președinte? Președintele și-a repetat refuzul. Decizia finală abia urmează. În evaluarea perspectivelor să nu uităm ceea ce *Süddeutsche Zeitung* denumea „obiceiul oriental după care ultimul cuvînt mai este urmat de încă un ultim cuvînt".

Succesiunea de evenimente din Orientul arab a pus în umbră problema kurdă. Puținele știri care parvin pe această temă nu oferă date suficiente. Tocmai de aceea a reținut atenția interviul acordat ziarului *Le Monde* de reprezentantul mișcării kurde la Cairo, Akraui. El a declarat că „acordul de încetare a focului nu a fost în întregime aplicat". Acuzațiile lui Akraui se referă la faptul că noua constituție provizorie nu dă satisfacție deplină kurzilor, unii luptători kurzi ar mai fi întemnițați, funcționarii baaști de tendință șovină nu au fost revocați etc. Cea mai serioasă acuzație este aceea că „armata irakiană se pregătește să lanseze o nouă ofensivă împotriva poporului kurd, momentul părîndu-i propice, dat fiind că ne aflăm în apropierea culesului recoltei". Într-o declarație făcută tot ziarului *Le Monde*, ministrul de externe al Irakului a dezmințit afirmațiile lui Akraui. După părerea ministrului, problema kurdă a fost definitiv reglementată, reprezentînd acum un capitol al trecutului.

Situația în relațiile dintre unele state arabe n-a împiedicat o amplă dezbatere comună în sînul unui organism al Ligii Arabe privind exploatarea apelor Iordanului. În prezent nu se mai ridică obstacole de ordin financiar în calea începerii lucrărilor. Țările arabe au pus la dispoziție fondurile necesare pentru prima fază. Etapa întîia a proiectelor de deviere a unor afluenți ai Iordanului necesită 7 000 000 lire sterline. Etapa a doua, în care se vor construi baraje și alte instalații, va solicita un efort financiar de zece ori mai mare: 70 000 000 lire sterline. După cum rezultă din declarațiile lui Sayed Nofal, secretar general adjunct al Ligii Arabe, reuniunea a discutat mai multe planuri, însă data intrării în execuție și durata acestor planuri va fi stabilită abia la viitoarea conferință arabă la nivel înalt. Pînă atunci poate și climatul relațiilor interarabe va cunoaște modificări susceptibile să favorizeze proiectele comune.

Eugeniu OBREA

PARIS

Preocupări economice

Cu aproape două săptămîni în urmă ministrul de finanțe al Franței, Giscard d'Estaing, a prezentat în fața Comisiei de conturi un raport cu privire la bugetul pe anul 1964 și la prevederile provizorii ale bugetului pe anul 1965. În baza evoluției de pînă acum și a elementelor care permit să se distingă evoluția pînă la sfîrșitul anului, în raportul luat în discuție de Comisia de conturi se arată că producția industrială în Franța va crește în cursul anului 1964 în proporție mai mică decît fusese prevăzut inițial, și decît a fost cazul anul trecut: se prevede că ea va spori cu 4,4 la sută (în loc de 5,3 în 1963); consumul intern va crește, de asemenea, mai puțin decît în cei doi ani precedenți — 3,6 la sută în 1964 față de 4,2 la sută în 1963 și 5 la sută cu un an înainte, — iar venitul național va spori, la fel, într-o proporție inferioară anilor precedenți. Lucrul cel mai important, remarcat de ziare în comentariile lor economice, constă în faptul că obiectivele așa-numitului plan de dezvoltare nu vor putea fi atinse în întregime și că deci expansiunea industrială a Franței nu se va putea continua în ritmul prevăzut (5,5 la sută anual).

În cuvîntarea care a însoțit prezentarea raportului menționat, ministrul de finanțe a insistat mai ales asupra necesității unei „politici de stabilizare", care să urmărească în primul rînd combaterea tendințelor inflaționiste în unele domenii ale economiei franceze. „Nu am să ascund că tensiunile inflaționiste persistente sînt de natură să dea în continuare naștere la preocupări" — a spus ministrul, adăugînd că „anul 1964 va fi un an de politică economică activă îndreptată spre stabilizare, caracterizată, ori de cîte ori va fi nevoie, de corectări sau ajustări". În relatările unor ziare, se consideră că aceste intenții guvernamentale se vor traduce prin adoptarea unor măsuri cu caracter restrictiv menite să combată simptomele inflaționiste. Se citează în acest sens „încetinirea ritmului de creștere în industria de construcții, reducerea creditelor și investițiilor acordate în unele domenii, restrîngerea unor sporuri în anumite sectoare ale investițiilor bugetare" etc. De altfel, în cadrul lucrărilor Comisiei de conturi, care au urmat prezentării raportului de mai sus, diferiți experți economici și reprezentanți ai unor cercuri economice franceze au scos în evidență faptul că politica de stabilizare preconizată de guvern implică renunțarea la unele din obiectivele importante ale planului de dezvoltare națională. Reprezentanții marilor centrale sindicale — Le Brun (Confederația Generală a Muncii) și Tridié (Force Ouvrière) au criticat, de asemenea, tendința de a impune sacrificii salariaților și de a condiționa stabilitatea monetară a țării de înghețarea salariilor" *(Le Monde)*.

Nu a intervenit pînă acum o clarificare oficială din partea guvernului în ce privește aplicarea în diferite domenii economice a planului de stabilizare.

Rezultatele unor sondaje cu privire la investițiile în industrie în cursul anului 1964 (întreprinse de Institutul național de statistică și studii economice pe lîngă conducătorii unora din principalele întreprinderi) semnalau că investițiile vor fi în 1964 cu aproximativ 1 la sută mai mici decît în anul precedent, și că ele vor scădea de fapt cu 5 la sută, ținînd seama de creșterea prețurilor în diferite domenii... Proiectele de investiții, a căror aplicare poate fi urmărită acum, se ridică la numai 89 la sută din totalul investițiilor efectuate în 1963.

Se apreciază însă că stabilizarea urmărită, printre altele, prin împiedicarea creșterii salariilor, se traduce în cele din urmă printr-o încetinire a ritmului de dezvoltare industrială a țării și a ritmului de creștere a nivelului de trai al populației. „În realitate, scrie într-o analiză *L'Express*, structurile franceze sînt în momentul de față astfel constituite încît numai o creștere anuală cu 5 pînă la 6 la sută ar permite să se facă față sarcinilor publice indispensabile, și ar duce la ameliorarea nivelului de trai al categoriilor mai puțin favorizate. Atîta vreme cît statul acordă prioritate cheltuielilor de înarmare, mai ales forței de șoc atomice, numai o expansiune mai pronunțată ar permite finanțarea construcției de spitale, de locuințe, de școli, creșterea eforturilor de reînnoire a utilajului industrial, toate acestea fiind obiective importante ale planului".

De altfel, o analiză a felului în care se răsfrînge politica de stabilizare asupra diverselor categorii de salariați confirmă observațiile citate mai sus.

Unul din obiectivele principale ale planului de dezvoltare consta în elimi-

narea disparităților în ce privește nivelul dezvoltării economice a regiunilor Franței. Expansiunea rapidă a anumitor ramuri industriale situate în regiuni favorizate era însoțită de stagnarea sau chiar declinul altor regiuni. Pentru Franța, această defavorizare a anumitor centre și zone constituie un subiect mai vechi de neliniște.

Din preocupările guvernului nu a lipsit intenția de a aplica unele măsuri de ajutorare a regiunilor rămase în urmă. S-a dat publicității un plan care prevede acordarea de credite în condiții speciale anumitor regiuni. Întrebarea pe care și-o pun comentatorii este în ce măsură abandonarea în conformitate cu planul de stabilizare a unor obiective din planul general de dezvoltare va mai permite aplicarea eficientă a unei asemenea nivelări regionale. Așa cum observa *L'Express*, problema se complică însă din punct de vedere politic: „Reformele de structură care ar trebui întreprinse ar atinge direct unele categorii sociale pe care se sprijină atît gaulliștii cît și gruparea influentă a independenților".

Comentariile ziarelor și declarațiile guvernamentale expun datele acestei probleme atît de complicate și contradictorii pe care o ridică evoluția situației economice în Franța. Stabilizarea este considerată necesară, însă problema care se pune este dacă ea va fi în așa fel aplicată încît să permită economiei franceze nu numai menținerea actualului ritm de dezvoltare, dar și să se efectueze astfel încît să fie luate în considerație interesele acelor pături care sînt primele lovite de efectele inflației.

Paul CHARRIER

Paris, 1 iunie

MADRID

După întrevederile franco-spaniole

Prezența problemelor spaniole în coloanele presei mondiale s-a datorat în ultima perioadă mai ales gravelor conflicte sociale care marchează tot mai profund viața internă a vecinei din sud a Franței.

Călătoria la Madrid a ministrului afacerilor externe al Franței, Couve de Murville a readus însă în atenția observatorilor și comentatorilor politici și problema locului pe care îl ocupă Spania în cadrul relațiilor și intereselor interoccidentale. Fără a înregistra acte de mare anvergură, scena politică apuseană a înscris totuși de-a lungul ultimilor ani numeroase acțiuni exprimînd fie interesele diferențiate ale aliaților atlantici față de Spania, fie încercările acesteia de a participa deschis la preocupările de ordin politic, economic sau militar ale primilor. Amintim că înaintea lui Couve de Murville, capitala spaniolă a fost vizitată de fostul președinte Eisenhower, de cancelarul dr. Erhard și de lordul Home. Vizite care nu au rămas lipsite de consecințe și care adăugate altora, inclusiv franceze la niveluri variate, au făcut ca Spania să fie legată prin destule fire de principalele țări ale N.A.T.O. În primul rînd, ea a constituit un teren de competiție între principalii membri ai N.A.T.O., în primul rînd S.U.A., Anglia, Franța și R. F. Germană, a căror pătrundere economică s-a realizat, în grade diferite, mai ales prin investițiile de capital privat, fără să lipsească însă și creditele acordate pe linie de stat. Pe plan militar, interesul față de Spania s-a materializat în bazele militare puse la dispoziție de aceasta sau în organizarea unor manevre comune.

Comunicatul comun publicat la sfîrșitul întrevederilor franco-spaniole confirmă părerile exprimate anterior de comentatorii de presă: se tinde spre realizarea „normalizării raporturilor" dintre cele două țări *(Combat)* sau spre „o solidă, sinceră și loială prietenie" *(Le Monde*, citînd surse madrilene).

În termenii comunicatului, vizita se soldează cu întărirea legăturilor economice și de alt ordin (militar, cultural etc.) stabilite deja destul de ferm încă dinainte. Dar dacă problemele economice se bucură în comunicat de formulări mai concrete, aspectele politice sînt prezentate la un mod mai general de genul, semnificativ totuși, al frazei: „Guvernul francez este conștient de importanța rolului crescînd pe care Spania este chemată să-l joace în tot ceea ce privește dezvoltarea economică și apărarea Europei". O apreciere salutată fără îndoială cu entuziasm la Madrid, dar care lasă totuși deschisă problema în ce măsură aspectele politice ale relațiilor franco-spaniole vor putea influența direct și eficient asupra locului Spaniei în contextul politic al Europei occidentale. Este aproape unanimă părerea că, pentru partea franceză, latura economică a relațiilor generale cu Spania are prioritate. Nu poate fi, firește, vorba de o delimitare foarte strictă. Franța este într-adevăr profund interesată în tratate comerciale și financiare cu Spania, în construcția de instalații termonucleare, în explorări petrolifere și în construirea gazoductului pentru transportul gazului din Sahara; dar ea manifestă totodată un mare interes pentru unele probleme politice pe care, în anumită măsură, le împărtășește cu Spania în anumite zone nord-africane, pentru rolul pe care l-ar putea juca Spania în concepția strategică asupra Mediteranei care prevalează acum la Paris, ca și pentru sprijinul pe care l-ar putea primi din partea Madridului în favoarea concepțiilor sale privind statutul politic al Europei occidentale. Or, guvernul spaniol nu a făcut un secret din intenția sa de a încerca să tragă din această situație un maximum de profit și în primul rînd să obțină un sprijin ferm din partea Franței în favoarea cererii sale de a intra în Piața comună. Chiar dacă la nord de Pirinei această dorință este primită cu toată simpatia, și chiar cu interes, Franța nu poate trece cu vederea opoziția pe care o asemenea tendință o întîmpină din partea altor membri ai Pieței comune și mai ales din partea Belgiei, Olandei, Luxemburgului și Italiei. Aceasta din urmă, fără a formula obiecții de fond, a ridicat problema necesității de a se privi în mod unitar orice cerere a altor țări de a adera la Tratatul de la Roma. Direcția pe care o urmează argumentul italian este lipsită de echivoc: el vizează poziția Franței, pe de o parte față de Anglia, iar pe de altă parte față de Spania. Este adevărat că după terminarea vizitei, în presă a apărut o informație anunțînd începerea unor negocieri ale Comisiei C.E.E. cu Spania. Dar cu aceasta, pentru moment cel puțin, datele problemei nu par schimbate.

Firește că evoluția pozițiilor depinde de puterea de convingere a reprezentantului francez și de motivele care ar putea interveni pentru a determina partenerii săi să se lase convinși.

Implicațiile noilor relații franco-spaniole asupra ansamblului raportului de forțe din lumea occidentală rămîn, în fond, elementul principal al acestei vizite și ca atare asupra lui se concentrează atenția celor interesați.

Ștefan CORNU

MOSCOVA

Actualitate diplomatică

Luna iunie a fost inaugurată la Moscova pe plan diplomatic prin semnarea acordului consular dintre U.R.S.S. și S.U.A., document care reglementează relațiile consulare sovieto-americane.

Luînd cuvîntul la ceremonia semnării acordului, A. A. Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., a declarat printre altele: „Faptul în sine că, în ciuda greutăților existente, am reușit să ajungem la un acord, confirmă din nou ideea că în condițiile unor năzuințe ale celor două părți poate fi

La Roma au loc negocieri între ministrul de externe al Austriei, Bruno Kreisky (la mijloc), și ministrul de externe al Italiei, Giuseppe Saragat (dreapta), în problema Alto-Adige.

totdeauna găsită o soluție reciproc acceptabilă. Încheierea convenției constituie o măsură pozitivă în acțiunea de normalizare și îmbunătățire a relațiilor dintre U.R.S.S. și S.U.A. Importanța convenției consulare constă de asemenea în faptul că, într-o anumită măsură, ea continuă tendința de destindere internațională care a fost începută anul trecut prin semnarea Tratatului de la Moscova cu privire la încetarea experiențelor cu arma nucleară în trei medii. Această tendință poate aduce și va aduce rezultate tot mai sensibile dacă cele două părți, amplificîndu-și eforturile, vor aborda în același spirit soluționarea practică a unor probleme internaționale mai mari și mai complexe."

Ambasadorul S.U.A. la Moscova, Foy Kohler, a declarat : „În ultimii ani, țările noastre au realizat un mare progres prin schimburi și realizarea altor acțiuni îndreptate spre o mai bună înțelegere reciprocă. Sper că această convenție va fi simbolul realizării unui schimb mai intens de oameni, mărfuri și idei între țările noastre, și va constitui un aport important la realizarea acestui țel. Această convenție arată ce se poate realiza în condițiile unei năzuințe sincere a ambelor părți și a capacității de a ține seama de punctul de vedere al celeilalte".

Comentînd acordul încheiat, *New York Times* consideră că „o dată cu încheierea tratatului consular, primul tratat bilateral între cele două țări, s-a înregistrat un nou pas pe calea destinderii".

■

Presa sovietică anunță întoarcerea în Uniunea Sovietică a delegației Sovietului Suprem al U.R.S.S. condusă de A. I. Mikoian, care a făcut o vizită în Japonia.

În cele două săptămîni cît s-a aflat delegația în Japonia, programul a inclus o serie de contacte cu personalități oficiale japoneze, de reprezentanți ai opiniei publice, ai cercurilor de afaceri. Delegația a vizitat prefecturile Osaka, Hiroșima, Fukuoka, Hokkaido, Kioto. În conferința de presă organizată înaintea plecării spre patrie, A. I. Mikoian a declarat : „Ne-am convins că popoarele sovietic și japonez, în afara apropierii geografice, au multe interese comune și în primul rînd năzuința comună spre pace și ura față de război. Aceasta este o bază bună pentru a trăi în prietenie, ca buni vecini... Am fost bucuroși să vedem în Japonia tendința crescîndă de dezvoltare a legăturilor economice, tehnico-științifice și culturale cu U.R.S.S.".

La Moscova, delegația parlamentară a făcut o expunere la posturile de televiziune asupra vizitei în Japonia. Membrii delegației s-au oprit asupra contactelor avute, insistînd asupra dezvoltării relațiilor între cele două state. „În prezent — a declarat A. I. Mikoian — dorința dominantă a poporului japonez este pacea, și încă o dată pacea. Aceasta presupune prietenie cu vecinul său, Uniunea Sovietică".

N. P.

ANKARA

Înainte de alegeri

Deși alegerile de la 7 iunie pentru reînnoirea unei treimi din Senat nu vor fi hotărîtoare pentru guvernarea viitoare a Turciei, campania electorală se desfășoară într-un ritm alert. În fond, în joc sînt nu numai cele 50 de locuri de senatori, ci și alte interese ale partidelor care își dispută sufragiile corpului electoral. Guvernul prezidat de Ismet Inönü și-a demonstrat, în cele cinci luni de existență, capacitatea de a supraviețui fără o majoritate în parlament și chiar de a obține adoptarea unor măsuri legislative pe care le-a considerat imperios necesare. Dar fără o consolidare a situației sale în alegerile din iunie, posibilitățile de rezistență ulterioară, mai ales în perspectiva unei concentrări a forțelor de opoziție, ar apare mult slăbite. Se știe că formula guvernamentală la care s-a ajuns, după alegerile municipale din noiembrie 1963, la capătul unei crize de mai bine de trei săptămîni, este cea mai puțin stabilă din cele realizate din 1960 pînă acum. În timp ce precedentele guverne se bizuiau pe coaliții ale partidului popular republican cu Partidul „Turciei noi" și național-republicani, guvernul actual este alcătuit numai din reprezentanții *Partidului popular republican* și trei miniștri independenți.

Partidul dreptății, care în alegerile municipale a obținut mai multe voturi decît cel guvernamental, și-a exprimat intenția de a transforma alegerile parțiale pentru Senat într-o mărturie a sprijinului de care pretinde că se bucură. Cu toate că liderii acestui partid consideră că sistemul electoral proporțional, pe baza căruia se vor desfășura alegerile senatoriale, îi dezavantajează, ei vor să profite la maximum de situația din țară pentru a-și fortifica pozițiile în vederea alegerilor generale din toamna anului 1965. Dintre cele 50 de mandate senatoriale ce urmează a fi reînnoite, numai patru aparțin în prezent *Partidului dreptății.* Acest partid mizează nu numai pe sprijinitorii vechiului regim (o parte din vechii politicieni și-au găsit refugiu în acest partid), dar și pe unii dintre cei nemulțumiți de actuala guvernare.

Condițiile desfășurării actualei campanii electorale amintesc două aniversări : la 27 mai s-au împlinit 4 ani de la răsturnarea regimului Bayar-Menderes iar la 20 mai s-a împlinit un an de la eșecul încercării de lovitură de stat pusă la cale de Talat Aydemir (acesta mai făcuse o tentativă similară în februarie 1962). În ultimul an, legea stării de asediu este periodic reînnoită, guvernul obținînd acum menținerea ei pînă în luna iunie. (Parlamentul este în vacanță pînă la 17 iunie și deci, după expresia corespondentului din Ankara al ziarului *Le Monde,* „nu va mai da de furcă guvernului".)

După cum se afirmă, aplicarea acestei legi ar exercita o oarecare influență și asupra actualei campanii electorale. Liderul *Partidului muncii,* Aybar, s-a plîns într-un mesaj adresat zilele trecute premierului Inönü că „a aflat din ziare" că unui grup de studenți, membri ai secției de tineret al acestui partid, i s-a interzis să mai rămînă la Ankara, pentru că au difuzat manifeste în care atacau politica guvernului.

După cum releva Julien Le Moyne în *Le Monde,* „în campania electorală, reprezentanții opoziției au început să atace două teme principale : scumpirea vieții și noile impozite". În primele trei luni ale acestui an, deficitul balanței comerțului exterior a fost — potrivit datelor oficiale — de două ori și jumătate mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut. Cu toate că, așa cum aprecia publicistul turc O. Ergüder, în revista *Kim,* „în alianța occidentală Turcia se arată adeseori mai regalistă decît regele însuși", Consorțiul țărilor pentru acordarea de ajutor Turciei (ale cărui atribuții amintesc de „banca otomană" din veacul trecut și de „banca națională" de la începutul secolului nostru, cărora le-a moștenit privilegiile), a sistat temporar ajutorul — ca măsură de presiune — pînă la adoptarea legilor privitoare la impozite. Iar împrumutul de 35 milioane de dolari promis de Banca europeană de investiții, pe baza asocierii Turciei la Piața comună, n-a ajuns încă la destinatar, fiind necesară în prealabil ratificarea lui de către fiecare dintre parlamentele țărilor vest-europene. În schimb, datoria pe care Turcia trebuie să o restituie anual, pentru acoperirea creditelor contractate pînă acum, se ridică la 170 de milioane dolari.

Lansarea unui împrumut intern, menit să completeze impozitele care trebuie să reducă deficitul bugetar de 1 miliard lire turcești — a reliefat dificultățile întîmpinate în înfăptuirea actualului plan cincinal (1963—1967), în care accentul cade pe dezvoltarea agriculturii. În 1963, ministrul vest-german pentru problemele colaborării economice, Walter Schell, a declarat, după o vizită în Turcia, că „o condiție obligatorie pentru avîntul economic al Turciei o constituie investițiile de capital în agricultură", sfătuind să nu se pună în nici un caz accentul pe grăbirea industrializării, deoarece țările Pieței comune preferă să găsească în piața turcă posibilități de plasare a mărfurilor industriale finite.

Cu prilejul dezbaterilor parlamentare premergătoare adoptării bugetului, ministrul de finanțe Melen a declarat în Senat : „Locuitorii țării noastre sînt săraci și țăranul se află într-o situație de strîmtorare. Populația se înmulțește rapid, iar hrana lipsește. Produsele agrare sînt insuficiente. Capitalul este de asemenea insuficient, iar cunoștințele tehnice lipsesc. Deficitul balanței comerciale este mare și datoriile externe constituie o greutate serioasă, iar pînă în 1970 trebuie să plătim o parte importantă din ele. În fața țării noastre stau în prezent probleme de foarte mare însemnătate. Luptăm pentru a intra într-o perioadă de dezvoltare planificată, de stabilitate". Abordarea acestor probleme, împreună cu controversata situație din Cipru (în care guvernul susține — prin declarațiile premierului Inönü și ministrului de externe Erkin — că a obținut „un succes" la sesiunea Consiliului ministerial al N.A.T.O. de la Haga, iar opoziția îl acuză de slăbiciune), face ca desfășurarea campaniei electorale să suscite interesul opiniei publice din Turcia.

Z. FLOREA

JAWAHARLAL NEHRU

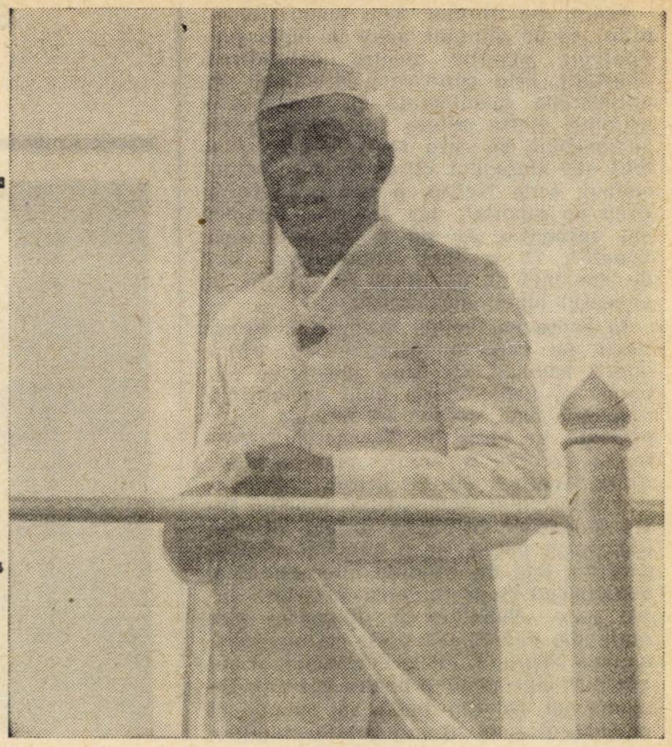

Jawaharlal Nehru s-a născut la 14 noiembrie 1889 în orașul Allahabad, statul Uttar Pradesh, în familia unui cunoscut jurist, membru al conducerii partidului Congresul național. În anul 1905 pleacă în Anglia unde studiază la Harow și Cambridge, luîndu-și licența în științele naturii și drept. Se întoarce în țară în 1912. Un an mai tîrziu se înscrie în partidul Congresul național.

În 1926 participă la primul congres internațional anticolonialist de la Bruxelles. În anul 1929 este ales președinte al partidului Congresul național.

După obținerea independenței Indiei — 15 august 1947 — devine prim-ministru al țării, îndeplinind și funcțiile de ministru al afacerilor externe și președinte al comisiei naționale de planificare.

La 27 mai 1964, Jawaharlal Nehru a încetat din viață.

„Primul ministru nu mai este. Viața l-a părăsit. Lumina s-a stins"... sînt cuvintele prin care, miercuri 27 mai, s-a vestit Parlamentului indian marea pierdere ce încerca atît de dureros popoarele Indiei.

Moartea lui Jawaharlal Nehru a întrunit în îndoliata capitală a Indiei, alături de mulțimea imensă a cetățenilor sosiți din aproape toate provinciile țării pentru ultimul rămas bun, reprezentanți a numeroase guverne din întreaga lume. Luînd cuvîntul la mitingul de doliu, Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, a exprimat sentimentele de durere ale poporului romîn pentru încetarea din viață a eminentului om de stat al poporului indian, personalitate marcantă a vieții politice internaționale, a aceluia care a adus o contribuție substanțială la întărirea relațiilor romîno-indiene, a păcii și colaborării internaționale.

■

Prin moartea lui Jawaharlal Nehru dispare omul căruia Gandhi, încredințîndu-i misiunea de a continua lupta pentru cucerirea și consolidarea independenței Indiei, i-a spus: „Să poți trăi cît mai mult, tu cel care ești cea mai strălucitoare podoabă a Indiei". (*jawahar* în limba hindu înseamnă *podoabă*). Patriot înflăcărat, înțelegînd lupta de eliberare ca pe o luptă activă, organizată, Nehru i-a consacrat toate forțele sale. „Am fost uneori destul de norocoși pentru a simți acea plenitudine a vieții pe care ți-o dă încercarea de a-ți pune idealurile de acord cu acțiunea" — spunea el. Pentru a aprinde văpaia luptei de eliberare, pentru a trezi poporul din starea în care mizeria secularei dominații străine îl aruncase, Nehru a cutreierat fără odihnă India, luînd cuvîntul ca lider al partidului Congresul național la 10—12 mitinguri pe zi, în afara întrunirilor improvizate de-a lungul călătoriei. La unele mitinguri se adunau pînă la 100 000 de persoane. „Viața mea a devenit o alternanță de mulțimi uriașe, de activitate intensă și singurătate, va scrie el în *Autobiografia* sa. Vorbeam oamenilor despre ceea ce însemna libertatea și despre ce urma ea să aducă sutelor de milioane de indieni. Năzuiam spre o cîrmuire cu adevărat populară, exercitată de popor, în interesul poporului și voiam să punem capăt sărăciei și mizeriei noastre". Pe parcursul acestor drumuri a intrat în „cocioabele de lut ale țăranului trăind sub continua amenințare a foamei", a vizitat „muncitorii în bordeiele murdare, focare a tot felul de boli, totdeauna ieșind din aceste magherițe buimăcit de groază și minie". Acestei Indii i-a spus alături de Gandhi: „Fii liberă! Nu mai fi sclavă!" Și poporul Indiei a răspuns, s-a avîntat în lupta pentru libertate. Evenimentele din anii 1920—1930, inclusiv campaniile de nesupunere civilă, mișcarea pentru neplata impozitelor la sate, frecventele *hartale* (greve) organizate în semn de protest împotriva arestării activiștilor de seamă, boicotul aproape total al țesăturilor străine și al tuturor mărfurilor engleze, au constituit jaloane memorabile în calea Indiei spre „Purma Svaraj" — calea spre independență.

La 26 ianuarie 1930, comitetul executiv al Congresului național adoptă hotărîrea privitoare la obținerea independenței Indiei. „În această zi, am putut vedea ca la lumina unui fulger gravitatea și entuziasmul ce cuprinsese întreaga țară..."

Timpul petrecut în închisoare (a fost întemnițat de nouă ori — „ba liber, apoi iar închis, o adevărată minge de tenis" —) a fost folosit de Nehru pentru a-și limpezi gîndurile și a le cristaliza (în această perioadă a scris cunoscutele lucrări *Descoperirea Indiei* și *Autobiografia*), pentru a scruta căile de viitor ale Indiei și a-i deslușî drumul în contemporaneitate. Pentru acest viitor, Jawaharlal Nehru preconiza soluționarea marilor probleme generate de mizeria cronică și de necesitatea refacerii economiei Indiei prin transformarea sistemului agrar feudal și crearea unei industrii naționale.

Ca un prim pas pe calea industrializării, Nehru indica elaborarea unui plan atotcuprinzător de dezvoltare a economiei naționale.

După proclamarea independenței, aflîndu-se în fruntea guvernului indian, Nehru avea să urmărească activ aplicarea acestor idei în politica economică a Indiei, legîndu-și numele de primele planuri cincinale de dezvoltare economică.

Personalitate complexă, preocupîndu-se de multiplele probleme ale Indiei, începînd cu disensiunile religioase și de caste și terminînd cu greutățile uriașe ale rezolvării problemelor economice, Nehru a demonstrat efortul său de a depăși limitele și contradicțiile inerente concepției social-politice pe care o reprezenta, orientîndu-se în sensul progresului istoric așa cum îl trăiește omenirea secolului XX.

Nehru s-a afirmat de-a lungul deceniilor ca un militant activ în lupta popoarelor asuprite pentru dobîndirea libertății. Este cunoscută atitudinea sa antifascistă manifestată în numeroase prilejuri (între altele a refuzat orice întrevedere pe care i-o solicitau insistent atît Mussolini cît și Hitler). „Münchenul, scria Nehru, a fost o lovitură greu de suportat, iar tragedia Spaniei am resimțit-o ca pe o tragedie personală". El a fost întotdeauna plin de speranță și optimism cu privire la succesul luptei antifasciste.

În epoca postbelică credința în cauza păcii pe care o considera o vastă operă aducînd cu sine eliberarea de teamă și neîncredere, dînd posibilitate realizării unei colaborări rodnice între popoare, i-a atras lui Jawaharlal Nehru înalta prețuire a opiniei publice mondiale. Nehru a militat pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice între statele cu orînduiri sociale diferite, concepînd pacea ca o atitudine activă, pozitivă față de relațiile internaționale, contribuind la destinderea încordării între state. „Punctele de înțelegere sînt mult mai numeroase decît divergențele, spunea Nehru. Țelurile fundamentale ale omenirii sînt comune pentru noi toți. De aceea noi, cei din India, am chemat și chemăm la ceea ce se numește atitudine dinamică și pozitivă față de coexistența pașnică". Nehru era convins că problemele mondiale nu pot fi rezolvate decît prin eforturile îndreptate spre prietenie și colaborare între popoare. Devotat acestor principii, Nehru a preconizat o politică de dezvoltare a relațiilor Indiei cu toate țările lumii.

La marile conferințe internaționale, la sesiunile Organizației Națiunilor Unite, personalitatea lui Jawaharlal Nehru se reliefa prin fervoarea cu care chema la întărirea încrederii și colaborării internaționale. Pentru anul 1965 Organizația Națiunilor Unite a inițiat un „an al cooperării internaționale". La originea acestei hotărîri se află propunerea adresată Organizației de către Nehru la 10 noiembrie 1961. Această propunere apare astăzi drept un adevărat testament politic: „Noi trăim într-o lume de necontenite conflicte, dar este mai presus de orice îndoială că viața continuă totuși datorită cooperării între națiuni și oameni. Esențialul în lumea contemporană este cooperarea. Chiar și în prezent, între țări aflate pe poziții opuse din punct de vedere politic, sau în alte domenii, există numeroase puncte de cooperare".

Cu ani în urmă, Jawaharlal Nehru și-a alcătuit el însuși epitaful pe care ar fi dorit să-l merite: „A fost un om care a iubit India din toată inima, cu toată ființa sa. La rîndul său, poporul a fost îngăduitor cu el, dăruindu-i din plin dragostea". Modestia aceluia care, după Gandhi, a întruchipat pentru poporul său simbolul independenței și al înțelepciunii (Panditji înseamnă „Înțeleptul iubit"), ai cărui ultimi șaptesprezece ani de viață s-au confundat cu însăși istoria Indiei moderne, apare cu atît mai evidentă astăzi în fața durerii profunde a celor peste 400 de milioane de oameni ai continentului indian și regretului exprimat de opinia publică mondială.

I. NICOLAESCU

Scrisoare din Helsinki

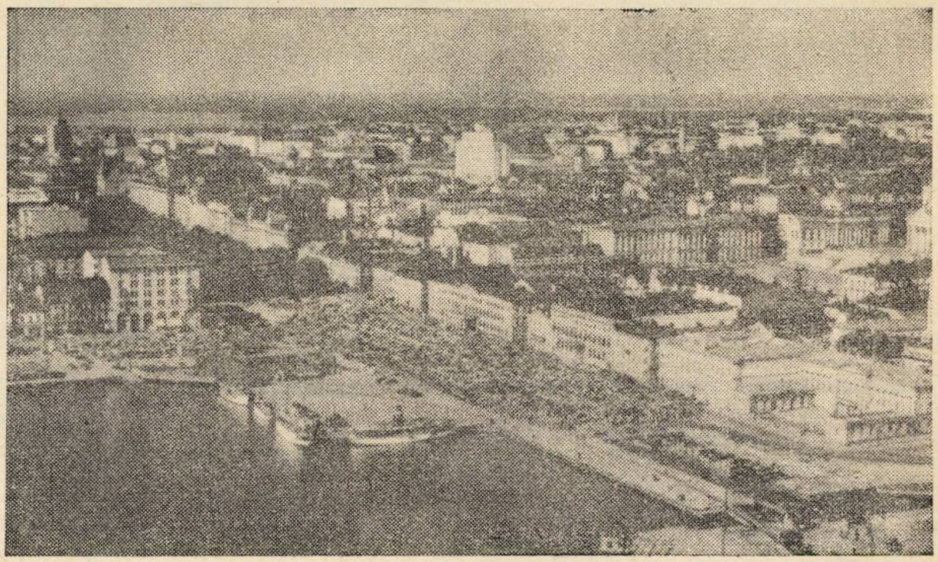

Situația politică din Finlanda

Lucrările Parlamentului finlandez încetează în timpul primăverii și reîncep în septembrie. Acum, cînd sesiunea de primăvară se apropie de sfîrșit, interesul observatorilor politici este atras în primul rînd de două probleme: întîi este vorba de posibilitatea formării unui guvern parlamentar, menit să înlocuiască guvernul de tehnicieni care funcționează de mai bine de cinci luni și, în al doilea rînd, despre tratativele de reconciliere pe care le poartă de cîțiva ani social-democrații în vederea reintegrării în acest partid a grupului desprins acum șapte ani.

Rezultatul alegerilor parlamentare care au avut loc în februarie 1964 a constituit un parlament incluzînd 200 de membri din care cei mai mulți aparțin unor partide nesocialiste. Anterior, majoritatea era deținută de social-democrați și uniunea democratică. Dar majoritatea nesocialistă a actualului parlament nu a putut determina automat soluționarea problemei formării unui guvern, dat fiind că ea este formată din patru partide diferite cărora le este foarte greu să colaboreze efectiv în cadrul unei coaliții guvernamentale. În special partidul agrarian, care a jucat un rol important în politica guvernamentală din ultimii ani, nu se simte prea bine în compania unor partide de dreapta. Partidul agrarian a subliniat adesea, în ultima vreme, că nu se consideră partid burghez în sensul strict al cuvîntului, ci pur și simplu un partid de centru. Dreapta este reprezentată în primul rînd de partidul unionist (partid conservator). Celelalte două partide burgheze, mai puțin importante, sînt partidul popular finlandez care se declară, de asemenea, drept un partid de centru și partidul popular suedez care reprezintă o minoritate — aproximativ 8 la sută din totalul populației.

În alegerile prezidențiale din 1962 Urho Kekkonen a fost reales pe o perioadă de 6 ani cu o majoritate sporită de voturi. Partidele burgheze, partidul conservator și cele două partide populare suedez și finlandez, care s-au străduit mai întîi împreună cu partidul social-democrat să obțină schimbarea președintelui, și-au modificat atitudinea și au sprijinit, împreună cu partidul agrarian, realegerea lui Kekkonen: aceasta a făcut posibilă inițierea unor tratative, după alegerile parlamentare, privind formarea unui guvern majoritar nesocialist cu participarea dreptei. Era o soluție la care

s-a ajuns după eforturi îndelungate și care nici în această situație nu ar fi permis crearea unui guvern majoritar nesocialist dacă nu s-ar fi recurs la completarea acestuia cu trei reprezentanți ai sindicatelor, apropiați de gruparea desprinsă din partidul social-democrat.

Acest guvern format în aprilie 1962 și prezidat de Anti Karjalainen, membru al partidului agrarian, și-a încetat activitatea în toamna anului 1963 din cauza unor divergențe în problemele politicii economice; cei trei miniștri care reprezentau sindicatele au părăsit atunci guvernul, stînga încetînd de a mai fi reprezentată. În decembrie a fost format un guvern de tehnicieni care girează pînă în momentul de față problemele guvernamentale.

Cu cîteva săptămîni în urmă, predomina încă părerea că guvernul de tehnicieni va trebui să continue să funcționeze pînă în toamnă și poate că și după alegerile comunale, care vor avea loc în octombrie. Partidele nesocialiste au reluat totuși tratativele privitoare la formarea unui nou guvern de tehnicieni. Pînă acum cei care au cerut cu mai multă insistență dizolvarea parlamentului au fost social-democrații, dar ei au făcut aceasta nu pentru a crea condițiile necesare formării unui nou guvern ci pentru a înlesni reconcilierea între propriile lui fracțiuni. La ultimele alegeri parlamentare social-democrații aparținînd celor două grupări au prezentat liste de candidați separate și au pierdut un mare număr de locuri în parlament. Or, reușind să se prezinte uniți la viitoarele alegeri, social-democrații speră să recîștige măcar în parte terenul pierdut.

Totuși, hotărîrea în privința dizolvării sau nu a parlamentului rămîne în atribuțiile președintelui republicii. Este de așteptat însă ca în cazul că nu se va putea forma un nou guvern, cererile de dizolvare a parlamentului să devină mai insistente. Acest punct de vedere, exprimat deja de partidele de dreapta, întîmpină însă opoziția partidului agrarian, care consideră că ținerea unor alegeri înainte de termen nu ar aduce modificări în situația politică și, în consecință nu ar contribui la soluționarea problemei formării unui guvern. Potrivit agrarienilor, dificultățile nu provin din raporturile de forțe existente în parlament și în consecință nu pot fi eliminate prin ținerea unor noi alegeri.

Este greu de contestat valabilitatea acestor argumente; tocmai din această cauză situația devine și mai dificilă pentru președintele republicii, care ar avea dreptul de a dizolva parlamentul. Într-adevăr, motivul esențial al dificultăților în formarea unui guvern îl constituie lipsa dorinței de colaborare între partide. Președintele Kekkonen a recomandat chiar formarea unui guvern cu participarea tuturor partidelor. Acceptată de partidul agrarian, ideea a fost respinsă de liderii celorlalte partide. În momentul de față nu pare posibilă o colaborare între partidul agrarian și partidul social-democrat deși în trecut au existat mai multe guverne majoritare sprijinite de aceste două partide. Atitudinea partidului social-democrat față de unele probleme de politică externă au făcut ca partidul agrarian să considere imposibilă reluarea colaborării cu social-democrații. Cu un an în urmă, prin înlocuirea președintelui partidului social-democrat, a devenit posibilă o reconsiderare a poziției acestui partid în problemele politicii externe și deci și colaborarea cu agrarienii. În momentul de față însă, partidul social-democrat declară că nu este interesat să participe la o coaliție guvernamentală, preocupările sale avînd ca obiect îmbunătățirea propriei poziții în parlament, îmbunătățire posibilă în cazul ținerii unor noi alegeri.

Tocmai ținîndu-se seama de posibilitatea ținerii unor alegeri au fost inițiate cu cîtăva vreme în urmă tratative în vederea reintrării în partidul social-democrat a grupării „skogiste" (numele partidului provine de la Emil Skog, care a fost pînă la acest congres președintele Uniunii social-democrate). Partidul social-democrat s-a pronunțat deja în favoarea reprimirii „skogiștilor", dar aceștia — punîndu-li-se condiția dizolvării partidului pe care-l constituiau și a renunțării la organul lor de presă — au manifestat o anumită rezervă. Reunificarea este grevată, de asemenea, de rivalitățile puternice care opun cele două grupări în cadrul mișcării sindicale. Unele sindicate au părăsit organizația centrală, care se află sub controlul grupării „skogiste", și au format o nouă centrală sindicală apropiată de partidul social-democrat. Reunificarea celor două partide social-democrate s-a pus la ordinea zilei cu prilejul congresului Uniunii social-democrate — partidul „skogist"; la congres urma să fie luată o hotărîre în ce privește aprobarea propunerii de reconciliere.

Acordul de reconciliere a fost aprobat „în principiu" de către congresul partidului „skogist", dar partidul a hotărît să-și continue activitatea, ceea ce înseamnă că practic, cel puțin pentru moment, reconcilierea a eșuat complet.

Așadar, la ora actuală, problema cea mai stringentă a politicii interne finlandeze este problema formării unui guvern. De o soluție în această problemă depinde ținerea alegerilor parlamentare în mod normal, în iulie 1966, sau dizolvarea parlamentului și organizarea lor înainte de termen. Chestiunea parlamentară a fost suficient „frămîntată" și există posibilitatea constituirii unui guvern care să fie format în majoritate din grupuri nesocialiste. Dar între partidele respective există asemenea divergențe încît eforturile ar putea eșua. În prezent, partidele n-au căzut de acord decît asupra unui sumar program de principii. Problemele cele mai mari se vor ridica o dată cu reluarea tratativelor privind proporțiile în care partidele vor fi reprezentate în guvern și alegerea persoanelor pentru portofoliile ministeriale.

Dacă formarea unui nou guvern va reuși, acest lucru se va întîmpla în următoarele două săptămîni, înaintea vacanței parlamentare. S-ar putea totuși ca problema să rămînă nerezolvată și, în acest caz, ea va fi amînată cel puțin pînă la sfîrșitul verii sau chiar pînă la alegerile comunale din luna octombrie. Atunci, cererile referitoare la dizolvarea parlamentului vor deveni mai mari, și s-ar putea să se intre chiar în perioada alegerilor preliminare. Pe de altă parte, s-ar putea încerca o menținere a guvernului de tehnicieni chiar pînă în toamnă, dacă partidele deja formate organizează convorbiri privind formarea guvernului și declară că vor amîna doar rezolvarea problemei, urmînd s-o reia cu intenții pozitive în toamnă.

Problemele politicii interne finlandeze nu sînt dintre cele mai simple. Mai mult, ele s-au complicat din cauza greutăților întîmpinate în politica economică a statului. Cheltuielile statului au crescut, în general, mai mult decît veniturile. Perioada de declin care s-a manifestat în conjunctura economică a accentuat-o și mai mult pe cea politică.

În ciuda celor menționate mai sus, trebuie subliniat faptul că, în Finlanda, viața se desfășoară calm, continuîndu-și cursul obișnuit. Chiar dacă există conflicte în politica internă, țara se bucură de o poziție favorabilă pe tărîmul politicii externe. Coexistența pașnică cu diversele țări ale lumii este promovată consecvent și își arată roadele.

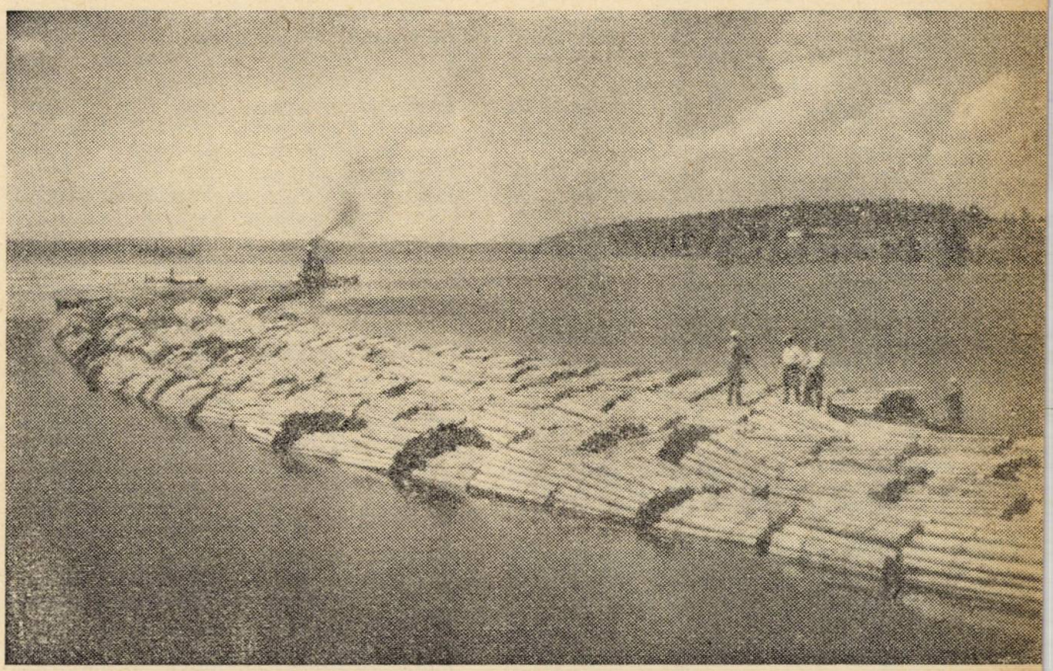

Intinsele păduri ale Finlandei (71 la sută din teritoriu) furnizează industriei mari cantități de materie primă

Pentti SORVALI
Redactor-șef al publicației „Maakansa"

Uniunea Medicală Balcanică

La 6 iunie începe la Sofia cea de a „VII-a săptămînă medicală balcanică", nou jalon în colaborarea ştiinţifică a statelor din această regiune.

Legăturile medicale dintre ţările balcanice au vechi tradiţii. În urmă cu 32 de ani a fost fondată la Bucureşti Uniunea Medicală Balcanică care a organizat în perioada antebelică o serie de consfătuiri medicale, aşa-numitele „Săptămîni medicale balcanice", la Atena (1932), Belgrad (1933), Bucureşti (1935), Istanbul (1936 şi 1938).

A „VI-a săptămînă medicală balcanică" urma să aibă loc la Bucureşti în 1940. Războiul a întrerupt însă activitatea Uniunii Medicale Balcanice.

Primele relaţii de colaborare medicală balcanică postbelică au fost reluate între ţara noastră, Albania, Bulgaria, Iugoslavia ; apoi, cu ocazia Congresului ştiinţelor medicale, care s-a ţinut la Bucureşti în 1957, şi a unor vizite reciproce (1958—1960) s-au purtat discuţii asupra posibilităţilor de colaborare în Balcani cu medicii din Grecia şi Turcia.

Facsimilul manifestului pentru pace adresat în 1938 de Uniunea Medicală Balcanică medicilor din lumea întreagă

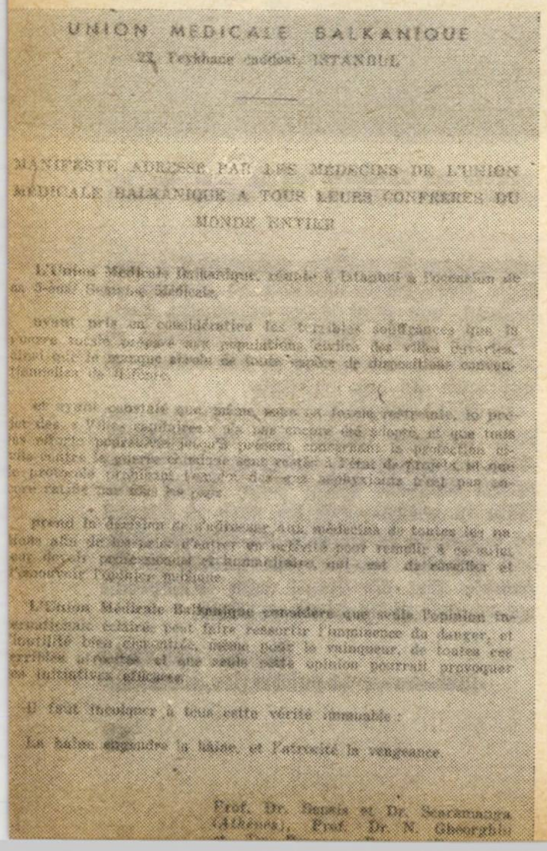

UNION MEDICALE BALKANIQUE

23, Teyhane caddesi, ISTANBUL

MANIFESTE ADRESSE PAR LES MEDECINS DE L'UNION MEDICALE BALKANIQUE A TOUS LEURS CONFRERES DU MONDE ENTIER

Un comitet de iniţiativă a invitat toate ţările balcanice să contribuie la reînnodarea relaţiilor de colaborare prin reactualizarea Uniunii Medicale Balcanice şi organizarea celei de-a „VI-a săptămîni medicale balcanice".

Secţiunea romînă a Uniunii Medicale Balcanice, reconstituită în 1962, grupează în comitetul său personalităţi medicale proeminente : acad. St. Milcu, acad. Gr. Benetato, acad. N. Gh. Lupu, acad. I. Făgărăşanu, prof. S. Longhin, are ca preşedinte pe prof. I. Ţurai, vicepreşedinţi pe dr. M. Popescu-Buzeu şi dr. Bulla şi ca secretar general pe dr. V. Prodescu. De altfel, unul din vicepreşedinţi — dr. M. Popescu-Buzeu — a fost vreme îndelungată şi este şi în prezent secretarul general al Uniunii Medicale Balcanice.

Datorită interesului manifestat de organizaţiile medicale din ţările balcanice şi iniţiativei secţiei romîne, în mai 1962 s-a ţinut la Bucureşti cea de-a 6-a Reuniune a Consiliului general al Uniunii Medicale Balcanice şi a „VI-a săptămînă medicală balcanică". Au luat parte delegaţii reprezentînd toate secţiunile naţionale. A asistat, de asemenea, şi o delegaţie din Cipru. Consiliul a apreciat că dezvoltarea colaborării între medicii din ţările balcanice reprezintă o importantă contribuţie la dezvoltarea ştiinţelor medicale în scopul protecţiei sănătăţii şi pentru consolidarea relaţiilor de prietenie între popoare.

În sesiunea Consiliului Uniunii Medicale Balcanice care a avut loc la Bucureşti în 1962, recunoscîndu-se contribuţia şi meritul secţiunii romîne la organizarea postbelică a Uniunii, s-a stabilit ca sediul secretariatului general interbalcanic să fie la Bucureşti, unde se editează revista „Archives de l'Union Médicale Balcanique".

Comentînd lucrările celei de-a „VI-a săptămîni medicale balcanice", prof. T. Saglam (Turcia) arăta că : „...nu este uşor să organizezi o astfel de reuniune, dar Romînia a reuşit de minune. Atmosfera cordială şi amicală care a domnit tot timpul este în primul rînd datorită gazdelor. Cît priveşte comunicările medicilor romîni, ele au ilustrat din plin faptul că în institutele medicale romîneşti se lucrează mult şi la un nivel ştiinţific ridicat".

În consensul aprecierilor generale, prof. Sp. Oeconomos (Grecia) ţinea să releve : „Nu sînt la prima vizită în Romînia. Nimic dintre instalaţiile moderne de astăzi ale spitalelor şi între altele ale Institutului de ftiziologie din Bucureşti nu se poate compara cu ceea ce am văzut în cursul precedentelor vizite, tot aşa cum Bucureştiul de astăzi sau construcţiile litoralului romînesc nu se pot compara cu ceea ce am văzut în trecut.

Activitatea Uniunii Medicale Balcanice întruneşte aprecieri pozitive pe plan internaţional ; dr. P. A. Messerli, secretar executiv al C.I.O.M.S., şi dr. P. van de Calseyde, director regional pentru Europa al Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, au subliniat marea importanţă a lucrărilor U.M.B. Prof. Julien Huber, membru al Academiei de medicină din Paris a prezentat revista U.M.B. în faţa plenului acestei instituţii.

În pregătirea celei de-a „VII-a săptămîni medicale balcanice" care, conform hotărîrii Consiliului General al U.M.B., se va desfăşura la Sofia între 6—14 iunie, secretariatul general al Uniunii Medicale Balcanice a sprijinit din plin secţiunea bulgară organizatoare, pentru a crea condiţii ca apropiatul congres medical interbalcanic să marcheze un pas important pe drumul colaborării ştiinţifice medicale între ţările acestei regiuni.

Totodată, secretariatul general al Uniunii Medicale Balcanice, cu sediul la Bucureşti, întreţine intense legături cu alte organizaţii medicale. Astfel, de curînd organizaţia medicală internaţională „Journées médicales du proche et du moyen Orient" şi-a exprimat dorinţa de colaborare.

Cea de-a „VII-a săptămînă medicală balcanică" va dezbate în primul rînd „lupta contra tuberculozei în ţările balcanice". Fiecare secţiune naţională urmează să prezinte un raport. În acelaşi timp, se vor desfăşura la Sofia lucrările celei de-a 7-a reuniuni a Consiliului General al U.M.B. El va asculta raportul secretarului general, va aproba statutul modificat, va propune ţara gazdă şi ordinea de zi a celei de-a „VIII-a săptămîni medicale balcanice", va preconiza forme noi de activitate, marcînd astfel contribuţia U.M.B. la acţiunile întreprinse de O.N.U. pentru „Anul cooperării internaţionale" (1965).

Dr. Toma NICOLAESCU
secretar al Secţiunii romîne din Uniunea Medicală Balcanică

Florența:

Adunare generală și simpozion COSPAR

Revista **LUMEA** *a adresat delegatului țării noastre, prof. univ.* **CĂLIN POPOVICI** *șeful secției de astrofizică-sateliți a Observatorului astronomic din București al Academiei R.P.R., secretar al Comitetului național de astronautică, rugămintea de a răspunde la cîteva întrebări în legătură cu lucrările Comitetului pentru studiul spațiului cosmic (COSPAR), care s-au încheiat recent la Florența.*

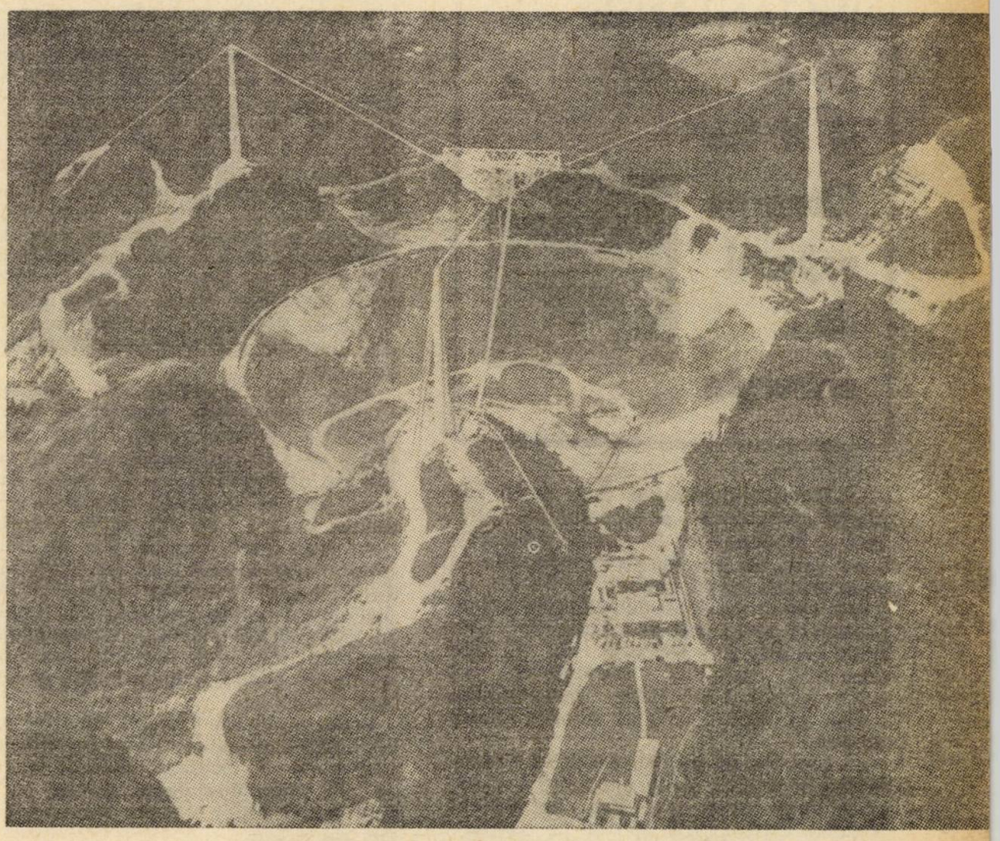

Antena parabolică (300 m diametru) a marelui radiotelescop al Observatorului ionosferic din Arecibo (Porto Rico), utilizat pentru studierea prin radar a planetelor.

— Studierea directă a spațiului cosmic fiind o „preocupare a secolului al XX-lea", reuniunile științifice ca și eforturile care se depun în această direcție au căpătat un pronunțat caracter sistematic. Am dori să știm ce au adus nou recentele lucrări ale COSPAR ?

— La Florența au fost prezentate 140 de lucrări. Unele din ele au adus contribuții noi și — aș putea spune — chiar — neașteptate. După cum s-a remarcat și în cursul dezbaterilor, aceasta este o consecință a faptului că anul 1963 — spre deosebire de anii precedenți — a adus o adîncire și sistematizare a cercetărilor spațiale, pe baza strîngerii continue a colaborării internaționale, în acest domeniu.

Chiar în cuvîntul de deschidere, profesorul Maurice Roy (Belgia), președintele COSPAR, a relevat acordurile care au intervenit între U.R.S.S. și S.U.A. în domeniul cercetărilor spațiale, ca și diverse alte acorduri bilaterale sau multilaterale pentru lansarea unor sateliți, proiectul instalării unei baze de lansare în apropierea Ecuatorului sau în emisfera sudică etc.

Printre aspectele cu totul noi prezentate acum, aș cita descoperirea de surse cosmice de raze X (emise probabil de stelele neutronice identificate, nu de mult, pentru prima oară), cercetările cu privire la așa-numitele „zone reci" din coroana solară, compoziția atmosferei marțiene, determinîndu-se precis proporția vaporilor de apă și a oxigenului, compușii biogeni, cu alte cuvinte, compușii proveniți din activitatea biologică a unor viețuitoare — găsiți într-un șir de meteoriți, experiențe de laborator privind sinteza unor substanțe organice superioare, apropiate de materia vie, consecințele biologice ale zborului cosmic și altele.

În grupul de lucru nr. 1 (observarea, telemetrarea și dinamica sateliților), la care a participat în mod special delegatul țării noastre, au fost prezentate comunicări extrem de interesante — rezultat al unor vaste măsurători de triangulație cosmică efectuate în U.R.S.S., S.U.A., Franța și alte țări. S-a demonstrat astfel că forma și dimensiunile planetei noastre pot fi determinate mult mai bine cu ajutorul sateliților decît prin metodele vechi de măsurare de la sol. De altfel, asemenea determinări au și început să se facă. Despre ele s-a vorbit în comunicarea — de-a dreptul impresionantă — a lui H. Schmid și E. A. Taylor (S.U.A.), care au folosit în acest scop satelitul Echo-I.

Răspunsul la întrebarea care mi s-a pus nu ar fi însă complet dacă nu aș aminti și faptul, tot atît de important ca și rezultatele științifice propriuzise prezentate la Florența: recenta sesiune s-a desfășurat într-o atmosferă cordială propice colaborării, bizuindu-se pe o informare completă și obiectivă asupra realizărilor obținute în diverse țări, în domeniul științelor spațiale. Participanților la lucrări li s-au făcut cunoscute date, odinioară considerate secrete. În același timp, au fost puse în discuție cu curaj și o serie de dificultăți peste care încă nu s-a putut trece. În primul plan al acestor dificultăți se situează zborul prelungit al omului în Cosmos. Efectele biologice negative ale acestor zboruri de lungă durată au fost înfățișate, la Florența, pentru prima oară în modul cel mai deschis. Nu încape îndoială că un asemenea mod de a pune poblema și de a discuta este deosebit de fecund pentru știință și face posibilă centrarea eforturilor comune în direcția rezolvării celor mai grele sarcini de cercetare.

— Ce date noi a prezentat delegația romînă la reuniunea COSPAR ?

— În comunicarea ținută, am înfățișat cîteva date cu privire la unele aplicații noi ale sateliților în domeniul studiului formei și dimensiunilor Pămîntului, pe baza unei metode inițiate și dezvoltate de Observatorul din București. De această metodă s-a ocupat, într-o comunicare, dr. G. T. Tatevjan (U.R.S.S.) care a arătat că ea a fost confirmată de calculele efectuate la Consiliul astronomic de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S., iar alți delegați — din R. F. Germană, Grecia, Argentina etc. — au făcut propuneri de colaborare pentru utilizarea mai largă a metodei inițiate la București.

A. C.

COSPAR

reunește 32 de țări, exclusiv din rîndul celor care participă activ la cercetările spațiale. În COSPAR sînt reprezentate, de asemenea, Uniunea Astronomică Internațională, Uniunea Geodezică și Geofizică Internațională, Uniunea de Științe Fizice Pure și Aplicate și alte organisme științifice internaționale.

Președintele COSPAR : M. Roy (Belgia)

Vicepreședinți : A. A. Blagonravov (U.R.S.S.)
R. W. Porter (S.U.A.)

Secretar general : P. J. Beaulieu (Franța).

Actualmente COSPAR are șase grupuri de lucru : 1) Observarea, telemetrarea și dinamica sateliților. 2) Anul Internațional al Soarelui Calm. 3) Date și publicații. 4) Atmosfera standard. 5) Biologia spațială. 6) Fizica și chimia spațiului apropiat.

Academia R. P. Romînă a aderat la COSPAR în anul 1963.

Convorbiri ■ interviuri ■ ecouri despre Romînia

INSTANTANEE de la al XI-lea Congres național de chirurgie

— Tema congresului face parte din planul de cercetări al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale — **ne-a spus acad. prof. dr. Th. Burghele, președintele congresului.** Acest congres se bucură de o participare deosebit de numeroasă. S-au prezentat peste 300 de comunicări. Sînt sigur că atît din rapoarte cît și din dezbateri, practica chirurgicală va trage concluzii de mare însemnătate.

Dar să dăm cuvîntul cîtorva dintre oaspeți.

— Sînt fericit că am ocazia să împărtășesc impresiile mele cititorilor romîni, **ne-a spus prof. dr. Van der Stricht** (Belgia). Curtoazia și spiritul de ospitalitate le-am întîlnit aici, în toate împrejurările.

— Eu am avut prilejul să cunosc ospitalitatea atît de specifică a acestui popor încă de anul trecut, cînd la invitația prof. dr. Voinea Marinescu am vizitat mai multe orașe din Romînia, printre care Cluj și Brașov. Am petrecut cîteva zile și pe litoral, la Mamaia, iar la Constanța am admirat vestigiile trecutului de la Muzeul Arheologic. Aveți o țară minunată din punct de vedere turistic. **(Dr. Armand Piwnica — Franța).**

— Deosebite sînt și realizările pe plan medical, **intervine prof. Van der Stricht.** Am vizitat spitalele Fundeni, Carol Davilla, Panduri. Îmi pare că nu aveți ce invidia ; Romînia este la curent cu dezvoltarea științei medicale contemporane.

— Nici eu nu sînt numai un admirator al Romîniei pentru frumusețile ei, **continuă dr. A. Piwnica,** ci și pentru realizările ei deosebite, vorbesc în special de chirurgie. Multe din metodele dv. de cercetare sînt cunoscute și aplicate în Franța. Sînt legat de Romînia și prin adevărate prietenii. Doresc ca schimburile în toate domeniile dintre Franța și Romînia să fie din ce în ce mai numeroase.

Prof. dr. Uglov (U.R.S.S.) : — Sînt pentru a treia oară în Romînia și de fiecare dată constat progresul realizat în domeniul științei medicale. În vizitele mele trecute am avut prilejul să cunosc școala medicală din Cluj și Timișoara și am constatat că ea nu este cu nimic inferioară celei de la București. Succese deosebite au obținut în activitatea lor și tinerii chirurgi. Consider congresul o foarte mare reușită. Tematica, rapoartele prezentate, numărul mare de participanți, contribuția pe care o aduce la dezvoltarea prieteniei dintre diferite popoare, îi fac să depășească limitele unui Congres național, căpătînd semnificații internaționale.

Prof. dr. Michelangelo Sorrentino (Italia), președinte general al Uniunii medicale mediteraneene, deși pentru prima oară în țara noastră, este un vechi prieten al Romîniei : — Mă bucur că am venit aici — ne spune domnia-sa — nu numai pentru că am făcut cunoștința unui oraș mare, frumos, plin de flori și grădini, dar și pentru că am putut să întăresc legăturile pe care le-am avut întotdeauna cu școala medicală din Romînia. În 1928 am fost membru corespondent al societății romîne de urologie. Am o mare admirație pentru realizările dv. în domeniul medicinei.

Prof. dr. Pietro Valdoni, directorul clinicii chirurgicale din Roma : — Cu mare părere de rău părăsesc această țară minunată unde inteligența omului se alătură frumuseților naturii, și munca bucuriei de a trăi.

Cheang Tien-Hui (R. P. Chineză) : — Medici chinezi au vizitat Romînia cu prilejul congreselor de dermatologie și igienă, care au avut loc în București. Eu mă aflu pentru prima oară în Romînia dar m-am bucurat de revederea cu prof. dr. Ștefan S. Nicolau, care a vizitat China acum cîțiva ani. Am fost foarte impresionat de instalațiile moderne și utilajul medical complex de care dispuneți. Aceste schimburi de experiență ajută la progresul țărilor noastre și de aceea dorim să sporim numărul lor.

Prof. dr. J. Krotoski (R. P. Polonă) : — Romînia este foarte înaintată nu numai pe plan științific, mă refer în special la dezvoltarea medicinei, dar și pe plan cultural și economic. În ceea ce privește congresul, organizarea este la un nivel foarte înalt și el constituie o frumoasă reușită nu numai pe plan medical dar și pentru legăturile de prietenie care s-au legat aici între medici din diferite țări.

Prof. dr. E. Ungeheuer (R. F. Germană) : — Sînt profund impresionat de ceea ce am văzut în Romînia în domeniul științei medicale ; un exemplu de înaltă clasă îl constituie spitalul condus de prof. dr. Th. Burghele, pe care l-am vizitat. Sper să mai vizitez țara dv. și doresc ca medicii romîni să vină la noi, pentru ca începutul prieteniilor legate aici să continue nu numai în folosul științelor medicale, dar și în sensul unei mai bune cunoașteri între popoarele noastre.

D.A.

ÎN VIZITĂ la studenții din Marea Britanie

Studenții Republicii Populare Romîne sînt educați în spiritul patriotismului socialist, al solidarității internaționaliste și prieteniei între popoare. Militînd pentru dezvoltarea legăturilor între studenții din întreaga lume, U.A.S.R. adîncește relațiile frățești cu studenții din toate țările socialiste și lărgește totodată în mod permanent cooperarea cu organizațiile de studenți din toate țările, pe platforma comună a păcii și prieteniei între popoare. Pe această linie se înscrie și vizita făcută de delegația U.A.S.R. la începutul lunii mai în Marea Britanie. Călătoria noastră în Anglia și Scoția a constituit răspunsul la vizita făcută în țara noastră la sfîrșitul anului trecut, de delegațiile oficiale ale Uniunii Naționale a Studenților din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de nord (N.U.S.E.W.N.I.) și Uniunii Studenților Scoțieni (S.U.S.), conduse de președinții acestora.

Începute cu prilejul contactelor stabilite la Congresul U.I.S. de la Leningrad, relațiile bilaterale dintre organizațiile noastre studențești se dezvoltă continuu. În mod firesc, cele mai numeroase contacte le-am avut în cursul acestei vizite cu conducătorii și membrii organizațiilor naționale și locale studențești din Marea Britanie. Vizitele făcute la Universitățile din Londra, Cambridge, Edinburgh și la Colegiul de comerț din Glasgow ne-au dat posibilitatea de a cunoaște mai bine condițiile de viață și muncă, activitatea studenților englezi, acțiunile organizațiilor lor studențești.

Cu prilejul tuturor acestor întîlniri ni s-a făcut o primire caldă. La Londra am purtat discuții cu *Bill Savage*, ales la recenta conferință a N.U.S.E.W.N.I. președinte al organizației, cu *Ronald Bell*, președintele organizației studenților scoțieni, și alți conducători ai acestor organizații. S-a hotărît ca un grup de studenți romîni să participe în acest an la cursurile de vară organizate la Universitatea din Reading, iar un grup de studenți englezi să participe la cursurile de vară organizate la Sinaia de Universitatea din București. De asemenea un grup de studenți englezi turiști vor sosi în țara noastră pentru a-și petrece vacanța pe litoral și în taberele studențești de pe Valea Prahovei.

Am avut, de asemenea, convorbiri cu o serie de personalități din învățămîntul superior englez. Amintim în primul rînd cele de la departamentele de învățămînt. Am avut o amplă discuție cu profesorul *Smith* care ne-a informat despre unele probleme actuale ale învățămîntului din Scoția. Chiar în zilele vizitei noastre, lumea universitară sărbătorea crearea — după 400 de ani de la înființarea ulti-

mei universități din Scoția — a celei de-a 5-a instituții universitare, cea de la Strathclyde, realizată prin fuzionarea Colegiului de comerț și a Institutului de tehnologie din Glasgow. Totodată, interlocutorul nostru ne-a informat despre unele dificultăți ale învățămîntului englez — mai ales în ceea ce privește creșterea numărului de studenți — care constituie obiectul raportului Robin, supus parlamentului englez după ce a stîrnit un puternic interes în opinia publică. Dl Smith a remarcat, între lucrurile care l-au interesat în ce privește învățămîntul superior din țara noastră, existența programelor unice de învățămînt, dezvoltarea sa amplă și asigurarea materială a studenților.

O discuție asemănătoare a purtat delegația noastră și la Ministerul Educației și Științei al Marii Britanii, cu dl *Roach*, șeful secției internaționale.

Foarte utile pentru cunoașterea unor instituții de învățămînt superior au fost pentru noi vizitele și discuțiile cu unii conducători ai acestora. În această privință am avut convorbiri cu dl *Brand*, directorul Colegiului de comerț din Glasgow; după ce ne-au fost prezentate cîteva aspecte ale programei de învățămînt — în cadrul căreia accentul principal este pus pe studiul problemelor economice, comerciale și al limbilor străine — am vizitat colegiul, sala ma-

Inside the Universities

member of the International Commission of the Rumanian Union of Students' Associations, who acted as interpreter.

Warm welcome

Stefan said he had by the very warm re the group in Scotland the group's visits to where they saw the newspaper being produced), a farm at Broughty Ferry, and their visits to historical and

THE SCOTSMAN

U.K. students to visit Rumania

The delegation also attended meetings between British and Rumanian students, coming at the end

șinilor de calcul, laboratoarele fonetice pentru studiul limbilor străine, clubul și cantina situate în aceeași clădire. Dl *Tappe*, profesor de limbă și literatură română la Școala de studii est-europene de pe lîngă Universitatea din Londra, a vizitat țara noastră în 1963 și ne-a relatat impresiile sale despre Romînia a cărei dezvoltare economică și culturală o apreciază.

Prezența unor personalități oficiale și din învățămîntul englez la cocteilul oferit, cu ocazia încheierii vizitei, la Ambasada R.P. Romîne de la Londra (erau de față W. *D. Pile*, subsecretar de stat la Ministerul Educației și Științei, *C. A. Thompson*, director adjunct în Ministerul de Externe, *Gilbert Longdan*, membru al parlamentului, *B. N. Tripp*, directorul departamentului est-european din Consiliul Britanic, *G. R. Lewin*, șeful serviciului intern al B.B.C., profesori ai Universităților din Cambridge sau Oxford veniți special cu acest prilej, profesori din Londra, precum și conducătorii N.U.S.E.W.N.I. și S.U.S. a fost o expresie a dorinței de dezvoltare a legăturilor dintre țările și popoarele noastre. Amintesc, de pildă, cuvintele pline de emoție și căldură rostite la adresa țării noastre de d-na *Vera Daniel*, profesoară de literatură franceză la Oxford, care a cunoscut țara noastră cu prilejul cursurilor de vară de la Sinaia.

Vizita în Anglia și Scoția a oferit delegației noastre posibilitatea de a cunoaște variate aspecte ale tradițiilor istorice și realizărilor actuale, ale economiei, culturii și artei: de la monumente vechi precum castelul din Edinburgh, colegiul din Cambridge la care a învățat Christopher Marlowe sau casa lui Walter Scott de la Abbotsford și pînă la noul pod rutier suspendat peste fluviul Forth, ferma de la Dundee sau redacția ziarului *The Scotsman*.

Dacă discuțiile cu redactorii acestui ziar, David Kemp și Wattson, au scos în evidență deosebirile de păreri în aprecierea unor fenomene politice și sociale actuale, s-a putut remarca existența dorinței ca, în pofida acestor diferențe, relațiile de colaborare să se dezvolte. Un episod petrecut în tipografia principalului cotidian editat la Edinburgh este semnificativ în acest sens: în camera telexurilor, cei ce ne însoțeau au transmis la Londra, chiar în prezența noastră, știrea despre vizita delegației studenților romîni; imediat telexul a imprimat răspunsul venit de la Londra: „ne bucură vizita prietenească a reprezentanților studenților romîni în Marea Britanie: le urăm bun venit și ședere plăcută"...

Pe lîngă contactele utile pentru dezvoltarea cooperării studenților romîni și englezi — delegația noastră s-a întors din vizita în Marea Britanie cu convingerea că în rîndul studenților, ca și al poporului englez, țara noastră se bucură de o deosebită apreciere, mai ales pentru rezultatele obținute în domeniul economiei, culturii și învățămîntului.

Ștefan BÎRLEA

secretar al C.C. al U.T.M., președinte al Consiliului U.A.S.R.

Paris:

Congresul F.N.D.I.R.P.

Spre sfîrșitul lunii mai a avut loc la Paris, în Sala „Mutualité", cel de-al XIII-lea Congres al Federației naționale a foștilor deportați și internați participanți la mișcarea de rezistență din Franța. Au luat parte aproximativ 1 000 delegați veniți din toate departamentele Franței.

La congres au asistat și au adus salutul lor delegați ai organizațiilor de rezistență din: Anglia, Belgia, Luxemburg, R.F.G., Italia, Polonia, Iugoslavia și R. P. Romînă.

Problema principală a ordinei de zi a fost unitatea de acțiune a tuturor foștilor combatanți antifasciști în lupta contra reînvierii fascismului și revanșismului, precum și apărarea intereselor materiale și morale ale celor scăpați din lagărele morții și ale familiilor celor uciși.

Lucrările congresului s-au desfășurat în ședințe plenare și în comisii pe probleme.

Cu ocazia împlinirii a două decenii de la eliberarea deținuților din lagărele de concentrare, congresul a adresat un apel Uniunii naționale a asociațiilor de deportați, internați și familii (U.N.A.D.I.F.) și altor organizații similare, pentru a organiza manifestații comune la fostele lagăre de concentrare, la monumentul eroului necunoscut, la locurile unde s-au dat lupte grele și unde au fost executați partizani, precum și acțiuni comune pentru apărarea drepturilor cucerite cu prețul sîngelui vărsat pentru eliberarea Franței de sub jugul nazist.

Congresul a votat o serie de rezoluții din care amintim cea împotriva înarmării atomice a R.F.G., împotriva staționării de trupe vest-germane pe teritoriul Franței și care cere pedepsirea exemplară a tuturor criminalilor de război fasciști, rezoluțiile privind revendicările foștilor combatanți și ale familiilor celor uciși, în ceea ce privește drepturile sociale.

În ziua de 24 mai, congresiștii și un mare număr de foști participanți la mișcarea de rezistență din Paris s-au întrunit la Fleury-Merigis, pe terenul proprietatea F.N.D.I.R.P. de lîngă Paris, unde au asistat la punerea pietrei fundamentale a noii clinici ce va purta numele marelui patriot F. H. Manes, fondatorul și organizatorul F.N.D.I.R.P. Această clinică se va construi cu fondurile strînse de către organizațiile departamentale și unele donații făcute de către autoritățile comunale. Ea va fi folosită de foștii combatanți și familiile lor.

Salutînd pe congresiști, reprezentantul Comitetului foștilor deținuți antifasciști din R.P. Romînă, Gh. Vasilichi, a evocat vechea prietenie dintre popoarele francez și romîn, prietenie cimentată în lupta pentru libertăți democratice și pace. Sprijinul dat mișcării muncitorești din Romînia de către clasa muncitoare și intelectualitatea progresistă franceză în timpul eroicelor lupte din februarie 1933 și cu alte prilejuri, precum și participarea a numeroși patrioți romîni la rezistența franceză în timpul ocupației naziste au cimentat și mai mult această prietenie.

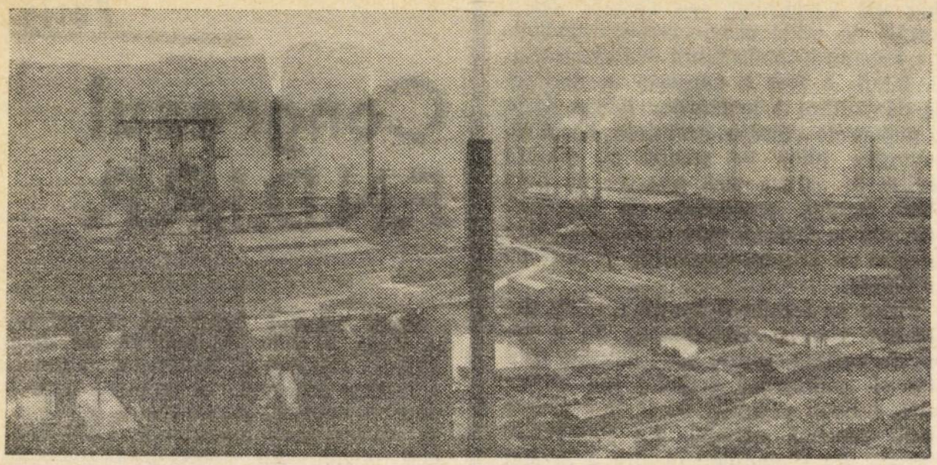

Peisaj industrial la Zenița.

Ținuturile
Bosnia și Herțegovina
formează, împreună,
una
din cele șase
republici
ale R.S.F. Iugoslavia.
Pentru a-i cunoaște
orașele,
trebuie să străbați
vechi drumuri de munte,
pentru
a-i cunoaște
oamenii,
trebuie să cutreieri,
mai ales,
drumurile noi
care duc spre uzine...

CĂLĂTORIND PRIN BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA

Vechiul Mostar.

Cum „se micșorează" Sarajevo

Orașul Sarajevo, capitala Bosniei și Herțegovinei, îți apare ochilor prins în îmbrățișarea munților. Pitorescul acestei vechi așezări îmi era cunoscut din multe însemnări de călătorie, căci istoria orașului și bogăția particularităților sale arhitecturale tentează aproape irezistibil la împărtășirea în scris a impresiilor. Încă înainte de a vizita Sarajevo, din descrierile celor care fuseseră în contact cu el, mi-am putut imagina cartierele lui vechi, cu căsuțe coșcovite, durate încă în Evul Mediu, atmosfera orientală pe care o creează cele 80 de moschei, cupolele și minaretele, hanurile purtînd patina veacurilor care le-a ros firmele, ornicul din piața Bascearsia indicînd ceasurile după un sistem vechi al turcilor (ei au stăpînit Bosnia și Herțegovina timp de aproape patru secole), cartierele severe, datînd din perioada ocupației habsburgice — sfidate parcă, la rîndul lor, de o casă memorială de pe malul rîului Miljacka, din fața căruia a fost săvîrșit atentatul împotriva prințului moștenitor Franz Ferdinand.

Orașul, el însuși, este un ghid în trecutul istoric mai depărtat sau mai apropiat al țării. Obiecte de muzeu, dar mai ales amintirile locuitorilor săi evocă respirația sacadată a orașului din perioada în care ocupanții hitleriști încercaseră să-i înăbușe suflarea. Mii de locuitori ai lui au fost executați de fasciști, dar alte mii, și apoi zeci de mii, au strîns cercul urii în jurul cotropitorilor. Sarajevo a devenit centrul din Bosnia și Herțegovina al rezistenței forțelor progresiste, al luptei de eliberare Munții, cu desișurile de păduri care peticesc stîncile, au devenit fortărețe ale partizanilor, iar lozinca „smrt fashismu, sloboda narodu", (moarte fasciștilor, libertate poporului) a răsunat cu ecou răzvrătitor, răsfrînt de conștiințe.

Aproape de izvoarele rîușorului Bosnia, muntele Ignam oprește azi trecătorul, aducîndu-i aminte, cu nume săpate în cremene, de un moment dramatic al rezistenței antifasciste. În ianuarie 1942, partizanii din brigada 1-a „Proletarul", urmăriți de unități hitleriste, au urcat în marș forțat coasta abruptă a muntelui. 23 de ore a durat marșul partizanilor. 180 din ei au degerat, 12 au murit din cauza frigului. Gerul se aliase cu dușmanul, dar codrul, frate bun de altădată al haiducului bosniac, și-a deschis din nou brațele, ocrotind detașamentul, oferindu-i viroage tainice ca tranșee de luptă

Sarajevo, astăzi? Orașul a crescut, s-a întins foarte aproape de poalele munților, dar, cutreierînd orașul, am avut impresia ciudată că totuși, Sarajevo se micșorează. Mă gîndesc la partea lui veche, din centru, singura, de fapt, căreia i se mai potrivește denumirea urbei, de origine turcă. Sarajevo provine de la

„Saraiovast", ceea ce înseamnă „cîmpul în jurul seraiului". Nici această parte a orașului nu s-a micșorat în înțelesul propriu al cuvîntului, ci doar a fost înghesuită, împresurată de clădirile cu etaje.

Lîngă gara nouă a orașului, din beton și sticlă, moscheea clădită de generalul turc Husref-bei, parcă s-a tras puțin mai la o parte, stînjenită, minaretele par mai mici în vecinătatea macaralelor, iar sutele de ateliere de artizanat — cu toată prețuirea ce li se dă și astăzi — stau, acum, pitite în umbra celor peste 40 de fabrici noi. Doar o veche făurărie din piatra Bașcearșia mai ține piept schimbării ilăului cu forja automată, dar însăși prezența ei singulară este o mărturie a dimensiunii sale reduse în cadrul proporțiilor noi. Întreprinderile siderurgice, electrotehnice, de prelucrare a metalului, au înconjurat orașul vechi. Seraiul de altă dată a fost asediat cu mașini, metal, post de emisie radio, universitate, școli, biblioteci — mijloace făcînd parte din arsenalul luptei contemporane pentru progres.

Pastel

Ploaia a tras o perdea fumurie între noi și munții de o măreție sălbatică, iar parbrizul mașinii, lustruit de paletele-i sprintene, a rămas singurul cadru unde se schimbă încet imaginile peisajului, în tonalitatea unui verde întunecat și aspru. Tabloul este monoton, dar într-un fel captivant totuși, prin semeția de stăpîni a munților care par că domină și determină zările. Deodată însă, pe fundalul verdelui mohorît, care ți-a obosit ochii, se desenează cu pastă neagră, densă, o siluetă, un turn parcă. Peste cîteva minute, fundalul se depărtează, turnul se apropie, și avem în față bateriile de cocs ale combinatului metalurgic din Zenița. Din albia văii în care este adăpostită, uzina se oferă privirii ca din căușul unei uriașe palme de piatră. Vizitînd uzina, strîngem mîna noii „cunoștințe", și, chiar de la început, din această strîngere de mînă îi deducem forța. Poate dintr-o înregistrare a pulsului producției de oțel și fontă. Anemia de altădată a micii întreprinderi din Zenița, unde înainte de război se produceau anual 70 000 de tone de oțel, a fost înlăturată, iar acum, într-o mare uzină care i-a luat locul, debitul de oțel a crescut de peste zece ori.

Uzina produce mai ales oțeluri electrice și forjate și profiluri de oțel — contribuția ei principală la dezvoltarea industriei socialiste iugoslave. Iar profilul de oțel, prin dimensiunile și trăsăturile sale calitative, poartă amprenta profilului nou al muncii. L-am dedus din convorbirile avute cu cîțiva muncitori și tehnicieni, care ne-au împărtășit preocupările colectivului celor 10 000 de oameni de aici. Preocuparea de a extinde uzina, de a-i dezvolta producția, de a o așeza în tiparele unei productivități mai înalte, de a compara eficiența efortului de aici cu cea din alte întreprinderi, de a sesiza greutățile și de a le învinge cu armele tehnicii moderne.

Amnarul priceperii și forței colective trezește energia potențială a comorilor din munți — cărbune și minereu de fier — transformîndu-le în forțe ofensive ale progresului economic. Noaptea, cu mult înainte de ivirea aurorei, pîlpîirea roșiatică a riului de metal încins, căruia uzina îi este vad, precede răsăritul soarelui, iar steiurile prinse în scînteierea lui, pînă hăt departe, se supun acestei tonalități de lumină care domină și determină zările.

Urmare de legendă

Peste riul Neretva, care străbate orășelul Mostar, vizitatorul zărește silueta unui pod de piatră, arcuit cu îndrăzneală peste apă. Dacă gazdele te văd atras de

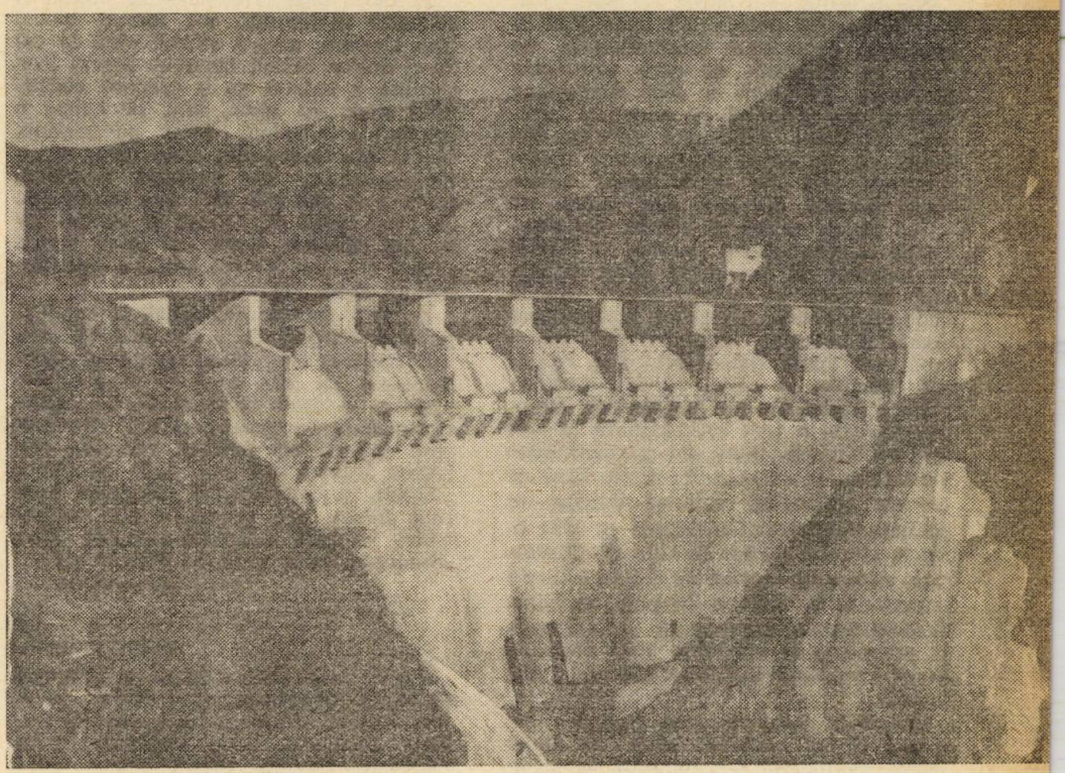

Hidrocentrala de la Iablanița.

linia simplă și elegantă a podului, îți povestesc și o legendă. Foarte interesantă. Cu cîteva sute de ani în urmă, nu se știe precis cînd, un sultan a dat ordin ca cel mai priceput arhitect de prin părțile locului să-i construiască un pod peste Neretva. După multă căutare, arhitectul acela priceput a fost găsit, a făcut podul, dar după ce l-a terminat, acesta s-a prăbușit. Sultanul i-a poruncit arhitectului să întindă din nou puntea de piatră peste rîu, amenințîndu-l însă că, în caz de nereușită, va plăti cu viața. Vrînd-nevrînd, arhitectul s-a apucat din nou de treabă, dar cînd podul a fost gata, creatorul lui, neîncrezător în durabilitatea operei sale, a fugit în munți, unde a început să cioplească un monument funerar pentru propriul său mormînt. Așa l-au găsit niște oameni din Mostar, care s-au pornit să-l caute, pentru a-i vesti că podul a rezistat..

Legenda poate fi interpretată în mai multe chipuri. Mie, personal, mi s-a părut că mesajul ei este încrederea în forța de creație a omului, care s-a manifestat întotdeauna, chiar și în vremurile cînd asuprirea cruntă — simbolizată în legendă de amenințarea sub care lucra arhitectul — a schilodit încrederea acestei forțe în ea însăși. Un ziarist din Belgrad, căruia i-am împărtășit interpretarea ce-o dădusem legendei, mi-a spus că nu greșesc, asigurîndu-mă că la Iablanița, — un alt punct de popas al călătoriei noastre — voi găsi și continuarea legendei, mai bine zis a mesajului pe care i-l atribuisem. Uitasem de discuție, dar, ajunși la Iablanița, mi-am adus, totuși, aminte de ea. Contemplam lacul artificial al hidrocentralei, unde s-au adunat milioane de izvoare de munte, și cu forța lor nativă, multiplicată la proporția milioanelor, se reped spre turbogeneratoarele cu ajutorul cărora coboară din tării, în casele oamenilor, steaua ce-și zvîcnește strălucirea în becul electric. Cel care a construit sala de mașini subpămînteană a centralei, barajul de beton înalt de 30 de metri care a strîns vinișoarele subțiri de energie ale muntelui într-o arteră a industriei, cu o bătaie de 180 MW — arhitectul acesta nu mai are, ca altă dată, forța de creație schilodită. Cred că și colegul meu de breaslă iugoslav așa a înțeles continuarea legendei din Mostar la Iablanița.

Iablanița a fost un sat. Astăzi e un oraș industrial. Locuitorii lui au fost oieri, argați, și mai ales oameni năpăstuiți. Acum sînt mecanici și electricieni, și mai ales stăpîni pe munca și viața lor.

Această schimbare în viața oamenilor aici, la Iablanița, ca și la Zenița și Sarajevo, este esențialul în schimbarea tablourilor de munte ale Bosniei și Hertegovinei, cărora tonurile oțelului și luminii electrice le conferă astăzi un plus de semeție și pitoresc.

Eugen POP

ZONA VALUTARĂ A LIREI STERLINE

Nu de mult, unii dintre cei mai cunoscuți economiști occidentali, specialiști în probleme financiare internaționale, au ținut un colocviu în care principala problemă discutată a fost elaborarea unui sistem monetar cu adevărat mondial. Acuitatea problemei decurge din faptul că în calea decontărilor dintre diferitele țări ale lumii există numeroase piedici. Acestea sînt legate de faptul că nu există un sistem multilateral de clearing. (Prin clearing se înțelege sistemul de decontare între diferite țări, în care se compensează sumele importurilor și exporturilor, achitîndu-se numai diferențele. Caracteristic este și faptul că acest sistem folosește conturile deschise la bănci special imputernicite.) Totodată, nu puține sînt situațiile în care o țară exportatoare în altă țară nu importă deloc sau aproape deloc mărfuri de la aceasta din urmă, ceea ce creează dificultăți statului debitor în achitarea importurilor făcute — mai ales în situația țărilor în curs de dezvoltare, care sînt lipsite de fonduri libere importante de devize. În plus, în calea decontărilor internaționale multilaterale se interpune și existența unor zone de grupări valutare mai mult sau mai puțin închise.

Grupările valutare s-au format după primul război mondial, cînd în toată lumea capitalistă s-a renunțat la sistemul etalon-aur în forma de monede. Țările mai puțin dezvoltate, fiind nevoite să dea o bază valutei lor, nu au putut totuși să o lege în mod direct de aur. De aceea s-au străduit să stabilească o astfel de bază indirect, prin intermediul valutelor mai puternice. Acest sistem este denumit sistemul etalon aur-devize.

Zona lirei sterline este o grupare valutară care cuprinde pe de o parte Anglia, iar pe de altă parte o serie de țări ale zonei *(overseas sterling area)*, care se află — într-un fel sau altul — în dependență față de capitalul englez. Valutele țărilor membre ale zonei sînt legate de lira sterlină, care constituie baza acestor valute. În acest fel, în interiorul zonei există sistemul lirei sterline — *sterling standard*. Paritatea valutară a unităților bănești ale țărilor periferice variază față de valutele țărilor ce nu fac parte din zonă o dată cu a lirei sterline. Totodată, țările zonei își păstrează rezervele valutare în lire sterline.

În 1931, după renunțarea în Anglia la sistemul etalon-aur, s-a format blocul lirei sterline, care a existat pînă la cel de-al doilea război mondial. Blocul lirei sterline a existat ca o grupare constituită doar *de facto*, fără să existe o convenție încheiată între participanți. Blocul era format din toate țările Commonwealthului (cu excepția Canadei), precum și din alte țări care mențineau un curs stabil de schimb al valutei lor cu lira sterlină. După cel de-al doilea război mondial, blocul lirei s-a transformat în zonă valutară.

Zonei îi este caracteristică și legătura juridică fiind ca o grupare *de jure*. Introducerea controlului valutar și reglementarea lui prin lege, în mod relativ uniform în toate țările zonei, i-a conferit acesteia un caracter oficial. Organele care înfăptuiesc politica valutară sînt legate într-un fel sau altul de Banca Angliei, în celelalte țări ale zonei existînd filiale sau sucursale ale marilor bănci engleze („Barclay's Bank, Ltd", „Standard Bank of South Africa" etc.).

Baza zonei lirei sterline o formează țările Commonwealthului. Astfel, în afara Angliei, din zonă fac parte țări cum sînt: Australia, Noua Zeelandă, India, Pakistan, Ceylon, Sierra Leone, Libia, Ghana, Nigeria etc. În plus, participă țări și teritorii care nu fac parte din Commonwealth: Birmania, Islanda, Irlanda, Iordania, Liban, R. S. Africană, Bahrein, Kuweit, Qatar etc.

Anglia își orientează comerțul exterior în principal spre piețele zonei. Deși se constată o tendință de scădere a ponderei țărilor zonei în comerțul englez, totuși acesta a rămas ridicat. În ultimii ani, după date oficiale, țările zonei au ocupat 35,4% în exportul și 33,4% în importul englez. Anglia importă din țări ale zonei aproape 51% din mărfurile alimentare, 42% din materiile prime, 65% din combustibilul său. Piața zonei este favorabilă Angliei și pentru investiții de capital: spre aceste țări se îndreaptă peste $^3/_4$ din investițiile engleze.

Mecanismul funcționării zonei ca grupare valutară are unele caracteristici care creează avantaje însemnate pentru Anglia. Astfel, se evidențiază existența controlului valutar asupra încasărilor și plăților externe efectuate de țările periferice. Totodată, există obligația țărilor zonei de a forma rezerve valutare, în principal în lire sterline, și de a depune în fond centralizat, sub controlul Băncii Angliei, rezervele de aur și dolari. Din acest fond, statele pot retrage devize numai cu aprobarea Angliei. În plus, Anglia beneficiază de pe urma deținerii la băncile engleze de către țările zonei a unor sume în lire sterline, în conturi, — ca urmare a neachitării de către Anglia a importurilor sale. Aceste deținerii constituie o creditare permanentă a Angliei de către țările zonei.

Coloniilor li se impune de către Anglia politica valutară pe care acestea sînt obligate să o urmeze. Ele depun în mod obligatoriu rezervele de aur și valută și li se restituie pentru necesitățile lor devize în funcție de interesele guvernului englez. De ce însă dominioanele, țări independente sub aspect politic, acceptă mecanismul zonei, care nu le este întotdeauna avantajos? Cauzele trebuie căutate în următoarele împrejurări: Anglia a fost și continuă să fie în multe cazuri principala piață de desfacere pentru produsele agricole și materiile prime exportate de majoritatea acestor țări. Pe piața dominioanelor Anglia desface cantitatea cea mai mare de mărfuri prelucrate. Între Anglia și dominioane există o politică vamală bazată pe taxe preferențiale care, după cum se știe, reprezintă un avantaj la care respectivele țări nu sînt dispuse să renunțe.

După cel de-al doilea război mondial, Anglia a ajuns debitoare țărilor zonei, dat fiind cheltuielile făcute de către acestea în contul Marii Britanii. Or, Anglia nu le-a achitat, iar statele așteaptă să primească înapoi sumele.

Zona a fost și este obiectul unor critici occidentale ascuțite, dat fiind contradicțiile dintre Marea Britanie și S.U.A., ca și dintre Anglia, pe de o parte, și R.F.G., Japonia etc., pe de alta.

Contradicțiile din cadrul zonei, ca și cele dintre zonă și alte țări, cunosc nu o singură dată agravări ducînd pînă la conflicte deschise. Un astfel de prilej l-au constituit tratativele dintre Anglia și Piața comună, cu care prilej s-au evidențiat conflictele de interese dintre țările Commonwealthului și grupările regionale închise de felul Pieței comune vest-europene.

Caracterul său de grupare valutară închisă face din zona lirei sterline — ca și din oricare altă zonă capitalistă similară — o piedică în calea dezvoltării unui comerț cu adevărat internațional fără discriminări și fără piedici artificiale. În cadrul Conferinței O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare s-au scos la iveală numeroase piedici de acest fel, existînd în comerțul mondial. Rămîne de văzut în ce măsură vor putea fi înlăturate încă de pe acum aceste frîne, dacă și în ce măsură propunerile numeroase făcute în cadrul Conferinței — de către diferiții apărători ai dezvoltării comerțului internațional — vor putea fi traduse în practică încă în actuala etapă.

Aurel GHIBUȚIU

SAHARA

Reportaj pe glob

Este oare Sahara „un pămînt al dezolării", așa cum o denumesc legendele, sau, dimpotrivă, „o împărăție a omului", cum o închipuie Emile-Félix Gautier? (E. F. Gautier — „Moeurs et coutumes des musulmans").

A fost prima întrebare pe care mi-am pus-o într-o dimineață însorită, cînd am pornit din Alger către sud, spre Ghardaia — „Perla oazelor" și Hassi Messaud — marele centru saharian al petrolului. În așteptarea întîlnirii cu cel mai întins deșert al lumii, contemplam, de-a lungul drumului, nesfîrșite cîmpii cultivate cu viță de vie, din cînd în cînd plantații de portocali și grădini de legume. Pînă nu de mult, aceste pămînturi aparțineau colonilor străini. Astăzi, ele au trecut în proprietatea țăranilor algerieni.

În regiunea de coastă, orașele, mai mari sau mai mici, cufundate în vegetație bogată, sînt adevărate realizări arhitectonice de beton, crom și sticlă. Blocurile înalte, moderne, alternează cu vile în stil maur amintind originea arabă a orașelor. Cum treci însă de centru și ajungi la periferie, întîlnești aglomerări de cocioabe, construcții de placaj vechi și de tablă ruginită.

Trecem prin Blida, orașul portocalilor și al trandafirilor, așezat la poalele masivului Atlas. În dreapta noastră se înalță muntele Chrea, la o altitudine de 1 500 m, acoperit, în lunile de iarnă, cu zăpadă. Următorul popas îl facem la Medea, oraș care a existat cu mult timp înaintea ocupației romane. Pe ruinele așezării romane Lemdia, regele Bologuin a ridicat în secolul X orașul Medea care, în epoca imediat următoare, a cunoscut un comerț înfloritor.

Cu cît înaintezi spre sud, prin masivul muntos Aurès, spre marile întinderi de nisip, așezările omenești devin tot mai rare.

După ce trecem de Boghari, vegetația începe să dispară. În fața ochilor se conturează, treptat, noțiunea „Sahara". Ni se dezvăluie o față cu totul nouă, „fața deșertului", peisaj aspru, crud și, totuși, extrem de interesant, chiar măreț. Sahara este incomparabil mai variată și mai colorată decît ți-o imaginezi.

„Țara setei"

Cuvîntul *Sah'ra* a fost folosit pentru prima oară de Ibn Abd-el-Haken, un egiptean din secolul IX; el numea astfel deșertul Tripolitaniei. În antichitate nu se cunoștea decît Libia, iar în 1520 Leon Africanul denumește Sahara întregul ținut care în hărțile lui Ptolomeu desemna Libia interioară. În limba arabă, Sah'ra înseamnă „gol".

Cel mai întins și — se spune — „cel mai frumos deșert din lume" ocupă în inima continentului african o suprafață egală cu a Franței, Italiei, Angliei și Norvegiei la un loc. 3 700 km de la Atlantic la Marea Roșie și 3 850 km de la Mediterana la marile fluvii ale Africii Negre.

Sahara nu a fost din totdeauna o întindere de nisipuri. În cursul ultimei perioade glaciare, Sahara strălucea de verdeață. Largi fluvii, ale căror albii sînt vizibile și azi, porneau din masivul Hoggar, îndreptîndu-se spre sud, est, vest și nord. Frescele străvechi descoperite pe pereții masivelor stîncoase la Tassili și Tidikelt stau mărturie că Sahara a fost o regiune bogată și roditoare. Hipopotami, elefanți, girafe, rinoceri abundau în pădurile tropicale care alternau cu imense lacuri și cîmpii înverzite.

Se spune adesea despre Sahara că este o întindere de nisip. În realitate, nisipul nu acoperă decît o parte a deșertului, aceea a *ergurilor*, regiuni acoperite de dune modelate de vînturi. Aceste *erguri* alternează cu imense zone ale căror aspecte sînt destul de varia-

te. Pe locul marilor fluvii, dispărute în adîncul deșertului, au rămas albii largi, *uedurile*, care servesc drept piste caravanelor. Pe aceste piste, regele Solomon aducea din Africa de vest lemn pentru construirea templelor sale. Un alt aspect al peisajului saharian, pe care nomazii îl numesc *hammada*, sînt platourile de straturi calcaroase, goale și lustruite de vînt. În sfîrșit, în Sahara există și munți, munți adevărați, ca cei din Tibesti, de exemplu: Emi-Kussi atinge înălțimea de 3 400 m, sau vulcanii din Hoggar ca Ilamen (3 000 m). În această lume pietrificată vîntul, suveranul deșertului, bate continuu, măturînd spațiile fără a întîmpina în calea sa decît rare obstacole.

S-ar părea că în nisipurile Saharei nu există nici urmă de viață. „Leii deșertului" nu au existat, desigur, decît în imaginația lui Tartarin. Sahara are însă fauna sa. Antilope, gazele se întîlnesc adesea în masivul Hoggar și Tibesti. În jurul tufișurilor firave observi reptile iuți, furnici cu capul mare și scarabei uriași care lasă urme caracteristice în nisip.

Arabii denumesc Sahara *beld-el-atchen*, „țara setei". Într-adevăr, în afara averselor rare de ploaie și a minunatelor fîntîni arteziene săpate din loc în loc, Sahara rămîne „țara setei". Acolo unde apa a răzbit la suprafață se află așezări omenești — oazele, insule de verdeață în mijlocul nisipurilor. În jur numai nisip și brusc, ca un miraj, apare o pădurice de palmieri și la umbra lor un sat sau un orășel. Multe din aceste oaze au o vechime de sute și mii de ani, au istoria lor. Perriane, cu cele 3 000 de fîntîni și 36 000 de palmieri, orășel dominat de minaretul moscheei, datează de trei secole. Se povestește în legătură cu apariția acestei oaze că un anume Riane des Dieb Ben Ghanem ar fi săpat o fîntînă. În jurul ei s-a creat o așezare care îi poartă numele. Strada principală a orașului este animată de vînzătorii de legume proaspete, de negustorii de covoare din Mzab, de meșteșugarii care lucrează alama. Berriane este și un centru cultural. Localnicii posedă vechi manuscrise, poeme, povestiri și legende privind orașul Berriane și regiunea înconjurătoare. Tot aici trăiește și Si Ali Ben Ahsen, secretarul lui Si Ben Naser, care a luptat ani de zile împotriva colonialiștilor de la Laghuat pînă la Berriane.

La numai cîțiva zeci de kilometri de Berriane se află Ghardaia, capitala regiunii Mzab, fost mare centru comercial, loc de întretăiere a traseelor caravanelor.

Ghardaia — perla oazelor

Acum aproape o mie de ani, după ce în rîndurile Islamului s-a produs sciziunea din perioada Califului Ali, un grup al haredjiților (în traducere exactă — dizidenți) sub conducerea lui Abd Erahmane Ben Rostem a fondat un mic regat independent cu capitala Tahret, actualul Tairet. Aceștia constituie o sectă religioasă musulmană care și-au dat numele de ibadiți. Învinși de fatimiți, ibadiții au fost nevoiți să se refugieze spre sud, și s-au fixat definitiv în regiunea Mzab. De aceea, ibadiții se numesc azi *mzabiți*. Ei sînt renumiți negustori și pot fi întîlniți în aproape toate orașele Algeriei.

Ghardaia, oraș jumătate arab, jumătate mzabit, denumit și Perla oazelor, este înconjurat de cinci orășele pitorești: Beni Isguen, orașul sfînt, Bu Nura, orașul lumină, El Ateuf, Melika și Beri Dana. Cel mai interesant de vizitat este austerul Beni Isguen, care a păstrat cel mai riguros vechile tradiții ale islamului.

Orașul, o aglomerare de căsuțe mici, albe, în jurul unui minaret piramidal, este înconjurat de ziduri înalte. Seara porțile orașului se închid, străinilor fiindu-le interzisă înnoptarea aci.

Mzabiții se căsătoresc numai între ei și indiferent unde ar munci se întorc în cele din urmă în ținutul natal. Chiar și morții și-i îngroapă numai în pămîntul Mzabului.

La amiază, moscheea, al cărei minaret domină orașul, este goală. Urci treptele înguste trecînd pe lîngă primul balcon circular, din care muezinul obișnuiește să cheme oamenii la rugăciune. Jos, la picioare, se întinde, despărțit în nenumărate pătrate, asemenea unor cuburi de cristal, orașul alb. Deasupra, cerul albastru, luminos. Peste tot lumină, ametitor de multă lumină. Mai departe, nisipurile roșii-brune și grădinile de palmieri. Grădinile de vară ale orășelului Beni Isguen sînt cele mai frumoase din întreaga regiune. Aici localnicii cultivă curmali, care au un mare rol în viața populației băștinașe, servind ca hrană și articol de export. „Distrugerea unui curmal este un păcat la fel de mare ca uciderea a 70 de oameni fără prihană" — spune un proverb arab.

În fiecare zi, în afară de vinerea, („ziua lui Allah") în piața orășelului e tîrg; se vînd platouri de alamă fin cizelate, brățări sau coliere de argint, oi și cămile. Aceste „corăbii ale deșertului" care nu fac mai mult de 3.5 km pe oră, sînt tot mai puțin utilizate pentru transport. Bogatele familii mzabite, care locuiau odinioară în jurul minaretului, preferă azi noile mijloace moderne de transport.

Privirile îți sînt atrase de niște țesături negre decorate cu broderii viu colorate. Sînt renumitele covoare *humri*.

În perioada războiului pentru independență, colonialiștii au încercat să organizeze pe mzabiți într-o mișcare separatistă în Sahara. Aceste manevre au dat greș. Asemenea încercări s-au făcut și cu populația nomadă; șefii triburilor tuarege au refuzat însă și ei să joace un astfel de rol. Bănuiți că ar furniza alimente și agenți de legătură pentru mișcarea de eliberare, nomazii au fost concentrați în „centre de regrupare", pierzînd turme întregi de oi, capre și cămile.

Părăsind Ghardaia străbatem în continuare pustiul pe șoseaua asfaltată. În drum întîlnim cirezi de cămile păzite de tuaregi. În depărtare se zăresc corturile lor scunde, înjghebate din piele de capră și cămilă. Spre deosebire de ceilalți arabi, tuaregii au fața și capul acoperite de o eșarfă lungă de 10—15 m, care le lasă liberi doar ochii. În schimb, femeile lor umblă cu fața descoperită. S-a spus că această eșarfă ar avea rostul de a-i feri de soare și nisip. Dar e ciudat că, îndată ce părăsesc drumurile umblate, tuaregii își desfac vălul. Gura, care înghite hrana, li se pare indecentă: o acoperă. Nările, porțile respirației, deci „ale sufletului" le ocrotesc. Numai privirea lor pătrunzătoare strălucește prin deschizătura eșarfei. Cînd vor să-și exprime bucuria și încrederea, își ridică voalul care le maschează fruntea.

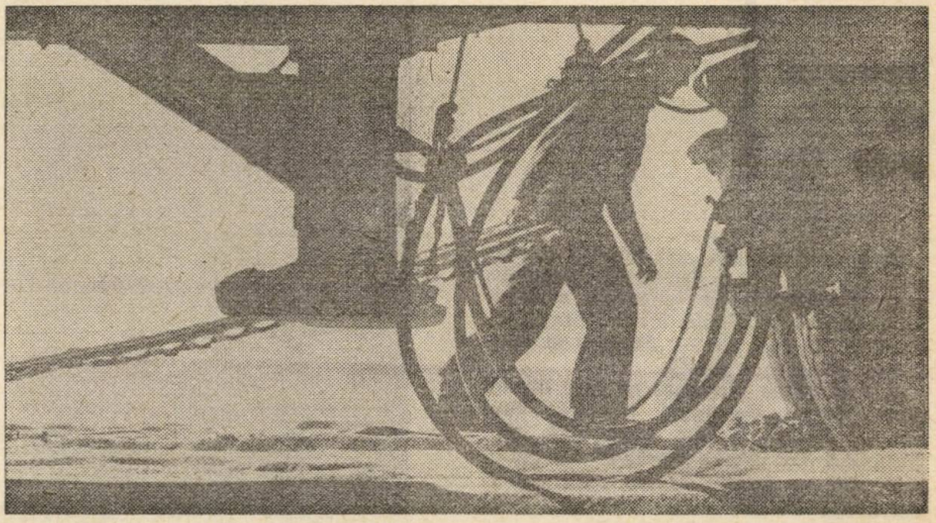

Utilajele moderne pătrund în Sahara.

Hassi-Messaud — centru petrolier

De la Ghardaia la Hassi-Messaud nu sînt decît două ore de drum. Oraș modern — clădit din prefabricate, Hassi-Messaud (Casa Verde), unul din marile centre sahariene ale petrolului, a fost construit în 1958. Nu este o oază. Cu toate acestea, întîlnești peste tot verdeață, flori, fîntîni arteziene. Ghidul răspunde întrebărilor noastre, dîndu-ne o serie de lămuriri interesante. Aflăm că pentru a săpa un puț sînt necesare cinci luni de zile. La 1 300 m adîncime există un strat de apă foarte abundent, cu care, după unele aprecieri, s-ar putea amenaja 30 de oaze.

Din 1956, anul marilor descoperiri petroliere de la Hassi Messaud și Edjeleh, producția anuală de petrol a acestui centru a crescut vertiginos atingînd 12 milioane de tone în 1963. Întreaga producție de la Hassi-Messaud este controlată de două mari societăți străine: Compania franceză a petrolului din Algeria (C.F.P.A.), ale cărei acțiuni aparțin în bună parte societății americane Shell, și S. N. Repal, companie franceză în

care guvernul algerian deține acțiuni în proporție de 40 la sută.

Pînă în 1952, cînd au început să se acorde primele autorizații de prospectare, explorarea deșertului saharian nu a fost făcută decît de o mînă de „pionieri", printre care Menchikoff, Follot, Kilian, Lalubre și Freulon. Prospecțiunile efectuate de la această dată, pe o rază nu prea mare și într-un răstimp foarte scurt, au dus la descoperiri care au impus revizuirea părerii potrivit căreia Sahara ar fi doar o mare de nisipuri. S-a descoperit fier la Colomb-Bechar, Tinduf și Djebilet, cărbune la Kenadza și Colomb-Bechar, mangan la Figuig și Guettara și chiar uraniu în masivul Hoggar. Cea mai importantă bogăție a Saharei o constituie însă petrolul și gazul metan. După 10 ani de prospectări, rezervele petroliere ale Saharei au fost evaluate la mai mult de 500 de milioane (după unii, chiar 700 milioane) tone de țiței și 1 500 miliarde metri cubi de gaz.

Pentru obținerea acestor rezultate au fost investite 7 miliarde franci. „Boomul" petrolier a fost surprinzător de rapid. În 1961 producția a fost de 16 milioane tone țiței, în 1962 de 20 milioane, pentru ca în 1963 să ajungă la 24,5 milioane de tone. Această creștere vertiginoasă a determinat mărirea capacității de evacuare a celor două mari conducte de petrol care leagă Hassi-Messaud de portul Bougie și Edjeleh de Skhirra.

Punerea în valoare a tuturor bogățiilor subsolului saharian, fie că este vorba de petrol, gaz metan sau produse miniere, reprezintă pentru Algeria nouă unul din principalii factori ai dezvoltării sale. „Principiul fundamental al politicii guvernului în această problemă, declara recent B. Boumaza, ministrul economiei, este acela de a nu deveni un furnizor de materii prime, ci de a folosi bogățiile energetice în vederea dezvoltării industriale a țării".

Considerînd că, în condițiile actuale, utilizarea cu prioritate a resurselor minerale și energetice pentru nevoile țării va avea un rol important în dezvoltarea ei, guvernul algerian a luat o serie de măsuri pe linia exploatării acestor bogății, în special cu participarea statului, ceea ce va permite formarea de cadre tehnice naționale. La Alger ziarele anunțau, nu de mult, crearea unei Societăți naționale de comercializare a petrolului și a unei Societăți de prospectare și exploatare a petrolului, în care Algeria să posede 51 la sută din acțiuni. Tot atunci s-a anunțat și hotărîrea guvernului de a construi a treia conductă petrolieră a țării. Pentru realizarea acestui proiect, la începutul lunii aprilie guvernul algerian a semnat un acord cu societățile engleze International Managements Consultants și Constructors John Brown Ltd. Conducta va transporta spre portul Arzew (lîngă Oran) milioane de tone de petrol brut provenind din diferite zăcăminte din centrul și nord-estul Saharei algeriene. Lucrările vor dura 15 luni și, imediat ce conducta va fi dată în exploatare, va trece complet în mîinile statului algerian. O parte din petrol va fi exportat în stare brută, iar restul va fi prelucrat la Arzew, unde se construiește un complex petrochimic. Tot aici se va construi curînd o mare rafinărie pe baza unei convenții încheiate între Algeria și Compania E.N.I. (Oficiul italian al hidrocarburilor).

Pe linia măsurilor pentru intensificarea valorificării bogățiilor naturale se înscrie și hotărîrea de a construi rafinăria de la Alger, iar Ministerul Economiei studiază în prezent un plan prevăzînd conectarea acestei rafinării cu conducta de petrol care atinge coasta mediteraneană în orașul Bougie.

Probleme specifice

După cucerirea independenței politice a Algeriei, regiunea sahariană, unde se resimte puternic moștenirea tristă a dominației coloniale, a pus, și continuă să pună, mai mult ca alte părți ale țării, o serie de probleme specifice, care cer, în consecință, soluții specifice. Sahara algeriană reprezintă 87 la sută din suprafața țării, avînd o populație de numai 600 000 de locuitori, respectiv 6 la sută din totalul locuitorilor. Densitatea populației este extrem de scăzută, ajungînd în unele arondismente la 0,02 locuitori pe kmp. Bolile bîntuie pretutindeni; în unele părți ale Saharei, 80 la sută din populație este atinsă de trahomă. Oamenii, grupați în general în jurul suprafețelor irigate, au un nivel de trai foarte scăzut. Există oaze unde recolta de la un singur palmier trebuie împărțită între cinci proprietari. Distanțele reprezintă, de asemenea, o dificultate majoră; subprefecturile sînt uneori situate la 600 km de prefecturi, iar schimburile dintre oaze sînt foarte slabe, uneori inexistente. Procentajul analfabetismului este extrem de ridicat. Toate acestea pun probleme foarte dificile pentru o dezvoltare rapidă, pentru pătrunderea ideilor noi, politice, economice și tehnice. Unele dintre aceste probleme au fost soluționate, altele sînt pe cale de a fi. Astfel, chiar din iulie 1962, dispozițiile ce tindeau să despartă din punct de vedere administrativ Sahara algeriană de Algeria de nord au fost abrogate, instituindu-se aceeași legislație pe întreg teritoriul țării. Pînă la independență, muncitorii nu puteau trece din Sahara în Algeria de nord decît cu anumite permise. Aceste permise au fost desființate, dîndu-se astfel posibilitatea unor importante deplasări ale forței de muncă.

*

...Plecăm din Hassi-Messaud spre seară. Este ceasul cînd la Ghardaia muezinul urcă treptele minaretului pentru a chema pe credincioși la rugăciune. Contemplînd pentru ultima oară peisajul Saharei îți vin în minte cuvintele lui Saint-Exupéry „Aceasta este, pentru mine, cea mai frumoasă și cea mai tristă priveliște din lume".

Rodica GEORGESCU

Beni Isguen — în piața orașului.

Новое ВРЕМЯ

MOSCOVA

DESPRE NEUTRALITATEA LAOSULUI

După lovitura de stat reacționară de la 19 aprilie situația din Laos continuă să fie încordată. Junta militară încearcă să-și dicteze condițiile guvernului Suvanna Fumma, propunîndu-și în mod evident lichidarea coaliției.

Jocul periculos din Laos pune sub semnul întrebării pacea și neutralitatea acestei țări, garantate de acordurile de la Geneva. Uniunea Sovietică, în calitatea sa de copreședinte și ca unul din participanții la acordurile de la Geneva, a condamnat în mod hotărît încercarea de lovitură militară care a avut drept scop răsturnarea guvernului de coaliție și subminarea acordurilor de la Geneva. A. A. Gromiko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., a adresat la mijlocul lunii mai primului ministru al Laosului, prințul Suvanna Fumma, o scrisoare în care se arată că oricît de complexă ar fi calea soluționării problemelor general-naționale ale Laosului, reglementarea problemelor politice interne este posibilă numai în condițiile existenței unei înțelegeri între toate forțele politice din Laos, așa cum se prevede în acordurile de la Zürich și din Valea Ulcioarelor. Orice altă cale care ar nesocoti interesele uneia din forțele politice poate duce la dezbinare și în ultimă instanță la reluarea războiului civil din Laos.

La 21 mai, Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S. a informat ambasada engleză de la Moscova că guvernul U.R.S.S. este în favoarea convocării unei noi conferințe pentru Laos și consideră că o asemenea conferință ar putea fi convocată în iunie la Geneva.

Cu toate acestea, la Londra această propunere a fost întîmpinată destul de rece. Se pare că, în această privință, a influențat poziția Washingtonului. Luînd cuvîntul în Consiliul de Securitate, reprezentantul american Adlai Stevenson a declarat că o asemenea conferință „nu este deloc necesară".

Opinia publică sovietică consideră că este necesară sprijinirea activă a eforturilor îndreptate spre reluarea convorbirilor cu partidul Neo Lao Haksat pentru a se căuta căile spre o activitate normală a guvernului de coaliție.

Laosul trebuie să rămînă independent și neutru, așa cum prevăd acordurile de la Geneva.

Un număr mare de agricultori italieni s-au întrunit la Milano cerînd măsuri urgente pentru lichidarea crizei din agricultură

FOREIGN AFFAIRS

NEW YORK

DACĂ LABURIȘTII VOR VENI LA PUTERE

DACĂ partidul laburist va cîștiga alegerile parlamentare, principala atenție a guvernului laburist se va îndrepta spre menținerea alianței occidentale și în primul rînd a relațiilor strînse dintre Anglia și Statele Unite. Aceasta nu înseamnă de loc că totul va rămîne așa cum este. Sînt profund îngrijorat de evoluția situației în N.A.T.O. În orice caz, tratatul se apropie de sfîrșitul perioadei de 20 de ani pentru care a fost încheiat, și în curînd tot va trebui să ne gîndim foarte serios la problema reînnoirii lui. De multă vreme partidul laburist englez acordă atenția cea mai susținută problemei viitorului alianței occidentale, și a făcut acest lucru încă înainte de prezentarea propunerii americane cu privire la forțele nucleare multilaterale. Noi considerăm că ideile noastre promit o soluționare cu mai mult succes a problemelor existente decît o pot face forțele multilaterale.

Este evident că situația pe arena internațională se schimbă. Este vorba de limitele în care trebuie să se înscrie orice politică de apărare și externă. Mi se pare că criza cubană a fost, în această privință, un important punct de cotitură.

Partidul laburist englez a analizat din nou politica sa în problemele apărării, ca și politica sa externă, în lumina acestor evenimente importante. În genere, noi am ajuns la concluzia că ideile noastre de bază nu necesită o revizuire deosebită.

În poziția sau în politica noastră nu există nici o urmă de neutralism. Totuși noi nu considerăm că Anglia trebuie să tindă singură să producă sau să aibă o armă nucleară proprie. În această problemă noi ne-am modificat politica. Renunțarea la crearea rachetei „Blue Strike" a fost un punct de cotitură. Atunci a devenit clar că Anglia nu dispune de mijloace pentru a putea să participe la cursa înarmărilor nucleare.

Nu sîntem de acord cu argumentele lui Sir Alec Douglas-Home în legătură cu necesitatea de a cumpăra și pe viitor armament american pentru a menține acel statut simbolic care ne-ar asigura un loc în jurul mesei tratativelor. Ni se par inutile și păgubitoare încercările de a păstra o armă care n-ar putea fi folosită ca atare și care nu adaugă nimic la forța arsenalului nuclear. În afară de aceasta, argumentul premierului englez constituie o invitație făcută direct altor țări de a proceda în același fel și, de aceea, poate contribui în mod indirect la diseminarea pe viitor a armei nucleare.

Politica militară și externă a partidului laburist se bazează pe situația reală din lume. Există numai două mari puteri care-și pot permite să aibă un arsenal complet de arme nucleare, necesar pentru o adevărată putere nucleară. În afară de aceasta există și alte mari puteri care pot juca un rol important în lume. În virtutea resurselor ei, a locului ei în lume, a legăturilor ei cu Commonwealthul, Anglia poate spera să devină una din cele mai importante dintre aceste mari puteri.

Partidul laburist este convins că, în condițiile care există actualmente în lume. Anglia nu poate să renunțe la arma nucleară. Noi nu intenționăm să

renunțăm la arma nucleară de care dispunem, adică la bombardierele strategice de tipul V care constituie forțe de șoc impunătoare dar costisitoare. Problema care ne stă în față este ce anume va trebui să facem cînd bombardierele noastre strategice se vor învechi. Considerăm că nu trebuie să le înlocuim cu arme cumpărate din America. Aceste arme nu vor fi independente. Ele vor necesita folosirea unor fonduri care ar putea fi destinate consolidării forțelor armate clasice de care dispunem.

Această politică va trebui neapărat să depindă de acordurile pe care le vom realiza cu Statele Unite. În primul rînd am dori să ducem din nou tratative în legătură cu acordul încheiat la Nassau. Nu vrem însă să-l anulăm pur și simplu. Vrem să ducem tratative pentru încheierea unui nou acord de perspectivă cu Washingtonul. Începutul tratativelor în această privință ar trebui să fie una din primele măsuri ale guvernului laburist.

Am dori ca, împreună cu Statele Unite, să participăm în mod real la elaborarea politicii și strategiei nucleare. Sîntem gata să examinăm modalitatea potrivit căreia hotărîrea finală trebuie să fie luată de președinte. Dar nu am dori să acceptăm participarea totală nemijlocită, nelimitată, la formularea ideilor politicii și strategiei care au constituit în întregul lor situația în baza căreia orice hotărîri concrete revin președintelui. Am dori să participăm la adoptarea hotărîrilor privitoare la dislocarea armei nucleare, la definirea obiectivelor în cazul folosirii ei și la planurile de producție a armei nucleare.

Toate acestea înseamnă că ar trebui să cerem foarte multe Americii. În schimb am recunoaște și am sprijini monopolul nuclear al Statelor Unite în rîndul țărilor occidentale. În afară de aceasta, prin exemplul și politica noastră proprie am ajuta să se împiedice diseminarea armei nucleare. Sîntem de asemenea convinși că dacă N.A.T.O. dorește să-și continue existența după terminarea termenului pentru care a fost semnat acordul este absolut necesară o organizare de un anumit fel.

Guvernul laburist ar dori ca Franța și R.F.G. să joace în alianța occidentală același rol ca și Anglia. În ceea ce privește Franța, trebuie să o înconjurăm cu o așteptare răbdătoare. În ceea ce privește Germania occidentală, orientarea pe care o preconizăm ni se pare singura cale care i-ar permite să ocupe un loc egal în alianță fără a căuta să dispună de o armă nucleară proprie. Aceasta ar permite să se găsească o soluție mai satisfăcătoare și mai trainică decît crearea forțelor nucleare multilaterale.

Aceasta este una din cauzele pentru care partidul laburist se pronunță împotriva propunerii cu privire la crearea forțelor multilaterale.

Pînă cînd nu va fi realizat un progres substanțial pe calea creării „comunității atlantice", este puțin probabil că vor interveni schimbări principiale în relațiile Angliei cu Comunitatea Economică Europeană. Guvernul laburist nu ar accepta riscul unui al doilea eșec al tratativelor în legătură cu intrarea în Piața comună; acesta ar avea urmări catastrofale.

Am încerca îmbunătățirea relațiilor noastre cu Franța. Nu putem să concepem o politică externă engleză desfășurată în spiritul ostilității sau chiar a unei rețineri reci față de Franța. N-am încerca să obținem sprijinul „celor cinci" împotriva Franței.

În toate aceste direcții am acționa în înțelegere cu partenerii noștri din Asociația comerțului liber. Totodată am fi hotărîți să demonstrăm împreună cu ei că zona comerțului liber acționează mai bine decît Comunitatea Economică Europeană.

Am fi gata să participăm la orice discutare a măsurilor pentru crearea unei alianțe politice strînse în Europa. Am fi împotriva ideii creării unor forțe nucleare de reținere europene. Aceasta ar fi în totală contradicție cu concepția noastră privind o alianță occidentală unică, indivizibilă.

O orientare importantă a politicii noastre de apărare ar fi (din motivele expuse mai sus) perfecționarea forțelor noastre armate clasice.

Am dori ca, pe măsura posibilităților, să reducem cheltuielile în scopuri militare, așa cum fac și Statele Unite. Dar nu pot să prevăd nici un fel de posibilitate de reducere substanțială în viitorul apropiat.

Guvernul laburist ar acorda o mai mare atenție relațiilor între Nord și Sud, adică între țările înaintate din emisfera nordică și țările înfometate în emisfera sudică. Mi se pare că în ultimă instanță aceasta va avea o importanță principială mai mare pentru pace.

Se înțelege, trebuie acordat ajutorul cel mai larg țărilor în curs de dezvoltare, dar în principiu această problemă este în concepția noastră mai mult o problemă de relații psihologice.

Guvernul laburist ar încerca să reînnoiască și să consolideze relațiile noastre cu America Latină. Noi recunoaștem supremația intereselor Statelor Unite în America Latină, dar considerăm că și noi am putea juca un anumit rol în această regiune bogată și puternică a lumii.

Nu ne place presiunea Statelor Unite care încearcă să împiedice comerțul nostru normal cu Cuba. Sîntem de acord cu interzicerea livrărilor care au o importanță strategică și vom căuta să facem singuri acest lucru. Dar Statele Unite trebuie să ia în considerare interesele vitale ale altor membri ai alianței. Comerțul și libertatea navigației se numără printre aceste probleme vitale ale Angliei.

Una din liniile conducătoare ale politicii externe ale guvernului laburist ar fi lărgirea sferelor intereselor comune între Statele Unite și Uniunea Sovietică. Am face totul pentru a contribui la realizarea acestui țel. Vom sprijini măsurile de control asupra înarmărilor și măsurile de preîntîmpinare a unui atac prin surprindere. Am fi gata să facem noi propuneri privind crearea unor zone de limitare a armamentelor și încheierea unui pact de neagresiune în limitele unui complex general mai precis.

Am face tot posibilul pentru a obține dezarmarea generală; țelul nostru nemijlocit ar fi apropierea proiectelor de tratat american și sovietic. Guvernul laburist ar crea un minister pentru dezarmare (strîns legat de ministerele de externe și al apărării) pentru o studiere minuțioasă, lucidă și complexă a problemelor dezarmării și controlului asupra armamentelor. În ultimă instanță, locul Angliei în organismele și organizațiile internaționale depinde de participarea noastră. Alte state nu pot obține o reglementare generală la care să nu participăm și noi și față de care să nu ne asumăm obligații. În același timp trebuie să promovăm o politică înțeleaptă și justă de apărare și externă. Țelul general al guvernului laburist ar fi ridicarea și consolidarea influenței Angliei în lume.

Patrick Gordon WALKER

JAPAN SOCIALIST REVIEW

TOKIO

LĂRGIREA COMERȚULUI

ATITUDINEA cercurilor de afaceri japoneze față de problema lărgirii comerțului cu țările comuniste, în legătură cu tendința dezvoltării comerțului între Est și Vest și mai cu seamă între S.U.A. și U.R.S.S. trece prin schimbări considerabile. În raportul consiliului economic japonez în legătură cu comerțul cu țările comuniste, prezentat de Kogoro Uemura, vicepreședintele Federației Organizațiilor Economice și alți conducători ai organismelor comerciale, raport care a stîrnit atenția cercurilor de afaceri, se spune: „În ceea ce privește comerțul cu țările comuniste pentru Japonia ar fi firesc să adopte o poziție independentă și să contribuie pe toate căile pentru a favoriza orice acord avantajos din punct de vedere comercial".

Consiliul economic nu este un organ consultativ al cercurilor de afaceri japoneze ci un institut de cercetare atotcuprinzător al diverselor organisme comerciale și în mod special al Federației Organizațiilor Economice, al Comitetului japonez de dezvoltare economică și al Camerei comerciale și industriale din Japonia. De aceea nu s-ar putea afirma că propunerile prezentate în raport oglindesc punctul de vedere unic al cercurilor de afaceri. Cu toate acestea se poate spune că raportul reflectă părerea conducătorilor cercurilor de afaceri și în special a acelora care dau tonul.

În vara anului trecut, o a doua delegație economică japoneză a făcut o vizită în U.R.S.S. Constituită din reprezentanți ai firmelor comerciale, ea era condusă de președintele asociației pentru comerț cu U.R.S.S. și celelalte țări socialiste, Tokutaro Kitamura. În prezent există toate motivele să se creadă că și alți conducători ai cercurilor comerciale vor face asemenea călătorii.

Conducătorii cercurilor de afaceri se pronunță pentru o lărgire neîngrădită a comerțului cu Europa răsăriteană pînă la nivelul atins de țările occidentale. Această poziție a fost sprijinită de conducători ai grupurilor Keidzai Doiukai, ai băncii Fudzi și ai Societății Sinedzu Chemical Industrie Company.

În politica internă, problema comerțului cu țările comuniste nu a devenit încă o problemă a campaniei electorale. Nimeni nu poate însă nega că ea va exercita o influență serioasă asupra evoluției situației politice după alegeri.

CHICAGO

PERICOLUL INFLAȚIONIST

VECHEA NEMESIS, inflația, străbate din nou o serie de țări de pe continentul european. Aspectul său variază de la o țară la alta, dar aceeași tendință generală este evidentă aproape pretutindeni în țările Europei occidentale. Salariile și prețurile de producție cresc cu rapiditate, importurile depășesc exporturile, provocînd temeri de deficite ale balanței de plăți, iar prețurile marchează o accentuată tendință ascendentă. Anul trecut, prețurile articolelor de consum au înregistrat o creștere de 4 la sută în R.F.G., Belgia și Olanda; de 6 la sută în Franța; și 7 la sută în Italia.

Conducătorii C.E.E. văd în această situație o serioasă amenințare la adresa perspectivei de întărire a Pieței comune, iar guvernele trag clopotul de alarmă și adoptă măsuri excepționale. Aceste măsuri se întind de la majorarea ratei dobînzilor, la măsuri de controlare a creditului și prețurilor. Există însă îndoieli dacă aceste remedii inițiate sînt adecvate. Oamenii politici tind să evite tratamentele cele mai eficace pentru o economie în creștere, de teamă că, deși țara ar putea să supraviețuiască unor asemenea remedii, nu același lucru este valabil pentru guvernul respectiv.

Italia pare să treacă prin cele mai mari dificultăți, în special de cînd guvernul său de centru-stînga pare să fie lipsit de curajul și forța necesară pentru a găsi o cale de ieșire. Anul trecut țara a înregistrat un deficit al balanței de plăți de 1,2 miliarde dolari, scăderea rezervelor de devize înregistrînd suma de 434 milioane dolari. Numai în luna februarie a.c. această pierdere a fost de 182 milioane de dolari. În luna martie, Statele Unite și mai multe bănci centrale europene au acordat credite de susținere în valoare de 1 miliard de dolari, iar Italia a folosit o sumă suplimentară de 225 milioane de dolari de la Fondul Monetar Internațional. Dar aceste sume vor furniza numai un răgaz temporar.

În efortul de a reduce cheltuielile pentru consum, guvernul a propus restricții la cumpărările în rate, a sporit impozitele indirecte asupra unor articole ca automobilele și benzina și a înăsprit condițiile de acordare a creditului. Este greu de văzut însă în ce fel acest program s-ar putea realiza, afară de cazul în care salariile s-ar stabiliza și, în această privință, perspectivele sînt slabe; guvernul are puține posibilități de a determina sindicatele să-și reducă din cereri. În acest timp, industria se teme că măsurile de austeritate ar putea să dăuneze pieței interne și a exercitat presiuni asupra guvernului, determinîndu-l să reducă unele din impozite cu aproape 50 la sută față de nivelul inițial stabilit.

S-ar putea ca Italia să fie obligată să facă față necesității neplăcute de a devaloriza lira, deznodămînt care ar reprezenta — așa cum a declarat un lider al guvernului italian — „ultimul act al actualului guvern".

În Franța, inflația a reprezentat un element neplăcut pentru acțiunile diplomatice ale președintelui de Gaulle. Folosind o publicitate adecvată, ministrul de finanțe Valéry Giscard d'Estaing a lansat în septembrie anul trecut un așa-numit plan de stabilizare. Un control guvernamental direct a fost impus asupra prețurilor unei varietăți de produse și servicii. Au fost reduse tarifele vamale la o serie de mărfuri, inclusiv alimente și îmbrăcăminte, în speranța că sporirea concurenței mărfurilor importate va determina o scădere a prețurilor franceze. Pentru a spori vînzările în străinătate, guvernul a pus în aplicare un sistem îmbunătățit de credite pentru export, în special pentru industria de mașini — rămasă în urmă. Printre măsurile menite să restrîngă creditele, se înscrie și aceea a majorării de la 3,5 la sută la 4 la sută a ratei de scont. La acest amalgam de măsuri administrative s-a adăugat o doză masivă de îndemnuri: Giscard d'Estaing a apărut într-o serie de programe televizate, pledînd pentru menținerea prețurilor, pentru austeritate.

Pînă în prezent, eficacitatea efortului de stabilizare este apreciată în mod diferit de către francezi. Scepticii subliniază faptul că, în ciuda eforturilor lui Giscard d'Estaing, costul vieții a continuat să crească, deși într-un ritm mai redus. Ceea ce e mai neplăcut e faptul că balanța comercială rămîne deficitară.

Și vecinii Franței, țările Beneluxului, încep să simtă febra inflaționistă. Se crede că în Olanda prețurile vor crește anul acesta cu cel puțin 6—7 la sută și că anemicul surplus al balanței de plăți al Olandei pe 1963 — evaluat la 133 milioane dolari — se va transforma într-un deficit de 276 milioane dolari în 1964. Guvernul olandez încearcă unele măsuri antiinflaționiste, inclusiv reglamente mai aspre cu privire la cumpărările în rate și aplicarea unor controale asupra prețurilor, iar în ianuarie a majorat taxa scontului de la 3,5 la 4 la sută.

Nivelul prețurilor în Belgia a sporit anul trecut în ritmul relativ modest de 4 la sută. Dar guvernul este neliniștit. Anul trecut, el a majorat de două ori rata dobînzilor, iar în martie anul acesta a înăsprit regulamentele cu privire la cumpărările în rate. De fapt, boala este contagioasă.

Cancelarul Ludwig Erhard știe cît de contagioasă este inflația. El nu este îngrijorat că economia Germaniei occidentale va genera ea însăși inflație, ci de faptul că ea ar putea-o importa din unele țări vecine.

Pentru a-i descuraja pe străini să-și reverse capitalurile în băncile vest-germane, Bundesbank-ul și-a sporit cerințele privind depozitele persoanelor care nu locuiesc în Germania occidentală și a impus băncilor să înceteze de a plăti dobînzi la asemenea conturi. Mai mult, guvernul Erhard a venit cu două legi aspre pe care intenționează să le supună Bundestagului. Una din acestea aplică un impozit de 25 la sută la veniturile obținute din obligațiile vest-germane cu dobînzi fixe deținute de persoane care nu locuiesc în Germania occidentală; cea de-a doua lege, urmărind să stimuleze exporturile capitalului vest-german, desființează impozitul de 2,5 la sută la obligațiile cu dobînzi fixe care sînt lansate în R.F.G. Dar aceste măsuri vor avea urmări neînsemnate dacă în celelalte țări vest-europene nu se va reuși să se restabilească încrederea în propria lor monedă.

În momentul de față, Statele Unite beneficiază de dificultățile Europei occidentale.

Dar americanii nu trebuie să jubileze. Dacă inflația continuă progresiv în Europa occidentală, există șanse pentru o alunecare bruscă într-o recesiune dramatică care ar putea avea efecte dezastruoase asupra exporturilor S.U.A.

LÜBKE ARE ȘANSE DE A FI REALES

De la începutul anului, în Republica federală politica internă tinde să aibă din nou prioritate asupra politicii externe din cauza problemei realegerii lui Lübke. Președintele republicii, ales în 1959 după cotitura de 180 de grade a cancelarului Adenauer care și-a retras brusc candidatura, solicită un nou mandat pentru o perioadă de cinci ani. Partidul său, Uniunea creștin-democrată, s-a pronunțat recent cu o foarte mare majoritate în favoarea sa. Alegerile urmează să aibă loc în Berlinul occidental la 1 iulie.

Dar liberalii au anunțat pe dr. Adenauer și pe dl Barzel, respectiv președintele Uniunii creștin-democrate și președintele grupului parlamentar creștin-democrat, că intenționează să nu recomande reprezentanților lor realegerea d-lui Lübke. Ei au declarat că doresc o candidatură care să întrunească cea mai largă majoritate posibilă. Dacă partidul majoritar ar persista să-l propună pe dl Lübke, partidul liber-democrat ar propune propriul lui candidat. S-a și vorbit de dl Bucher, ministrul justiției, liberal, din actualul cabinet Erhard.

De fapt, manevra liberalilor nu va duce probabil decît la întîrzierea alegerii d-lui Lübke. În loc să fie ales la primul sau al doilea tur de scrutin — pentru care este necesară majoritatea absolută a Adunării — actualul președinte al republicii nu va fi desemnat decît la al treilea tur de scrutin, cu majoritate simplă. Într-adevăr, este imposibil să se obțină majoritatea absolută de 522 de voturi din 1 042, devreme ce în Adunarea însărcinată să-l aleagă pe președintele Republicii federale și formată din cei 521 de deputați din Bundestag și cei 521 de reprezentanți ai celor 11 landere, U.C.D.—U.C.S. nu dispune decît de 487 de voturi. Partidul social-democrat are în Adunare 443 de voturi, partidul liber-democrat — 106, și 6 voturi nu sînt clasate.

Dar din două una: ori social-democrații se vor hotărî să propună la rîndul lor un candidat, ori vor sprijini candidatura d-lui Lübke. În primul caz, liberalii nu-și vor putea permite să voteze pentru candidatul opoziției. Aceasta ar însemna să se meargă direct spre ruperea coaliției guvernamentale actuale în cadrul căreia sînt aliați cu creștin-democrații. În consecință, dl Lübke are toate șansele de a fi reales, dar numai la al treilea tur de scrutin. În al doilea caz, el va fi ales de la primul tur.

Hotărîrea socialiștilor va interveni la 5 și 6 iunie. Dintre cei trei membri ai conducerii partidului, Willy Brandt, Fritz Erler și Herbert Wehner, ultimul a și anunțat la 6 ianuarie că este în favoarea candidaturii d-lui Lübke. Dl Wehner nu uită că în 1962, în momentul afacerii revistei Der Spiegel, președintele republicii s-a declarat adeptul unei mari coaliții U.C.D.—P.S.D. și că el a manifestat totdeauna față de opoziția socialistă mult mai multă înțelegere decît predecesorul său, Theodor Heuss.

Dacă socialiștii nu-l urmează pe dl Wehner, dl Lübke va fi pur și simplu obligat să revină asupra imprudentelor sale declarații din 7 ianuarie cînd a condiționat candidatura sa de garantarea unei majorități largi.

Uniunii creștin-democrate îi era greu să dezavueze pe omul care a scos-o din încurcătură în 1959. În plus, dl Lübke are sprijinul cancelarului Erhard și dr-lui Schröder. Pe de altă parte, el și-a creat o oarecare popularitate atît în R.F.G. cît și în străinătate, unde a făcut recent două călătorii mari, una în Asia, cealaltă în America de Sud.

Roland DELCOUR
(Din Le Monde)

MAINIŢI

TOKIO

NOUL PREMIER SUD-COREEAN

NUMIREA unui nou premier în persoana generalului în rezervă Ten Ir Kvon a atras atenţia opiniei publice mondiale ca o mărturie a serioaselor modificări politice petrecute în Coreea de sud la numai 5 luni după ce a venit la putere noul guvern al preşedintelui Pak Cijon Hi.

Se consideră că aceste modificări reflectă o serioasă oscilaţie politică şi criza economică de care se loveşte Coreea de sud. Se poate spune că regimul lui Pak Cijon Hi a fost silit să ia această măsură pentru a face oarecum faţă situaţiei nefavorabile existente în prezent, cînd partidele de opoziţie şi-au intensificat atacurile împotriva guvernului, folosind în acest scop demonstraţiile studenţeşti. În acelaşi timp, se ascute conflictul apărut în jurul conducerii partidului democrat-republican de guvernămînt.

Trebuie, de asemenea, luat în considerare faptul că în rîndul populaţiei se intensifică stările de spirit antiguvernamentale, din cauza creşterii continue a preţurilor la mărfuri şi a condiţiilor excepţional de grele de viaţă.

În conformitate cu constituţia existentă, preşedintele dispune de împuterniciri largi în diferite chestiuni administrative. Dar principala răspundere în domeniul politicii generale o poartă guvernul. Prin urmare, preşedintele are, din punct de vedere juridic, posibilitatea de a-şi consolida puterea prin reorganizarea guvernului atunci cînd el este ameninţat de o criză politică provocată de eşecul unora din măsurile administrative adoptate.

Reorganizarea guvernului efectuată în prezent este considerată ca primul caz în care preşedintele a adoptat această măsură de autoapărare.

Problema cea mai urgentă pentru Coreea de sud este în prezent reglementarea relaţiilor cu Statele Unite în scopul preîntîmpinării unei catastrofe economice.

Noul prim-ministru a fost şeful marelui stat major în timpul războiului din Coreea, iar ulterior ambasador în Statele Unite. După părerea generală, el menţine din acest motiv legături strînse cu diverse personalităţi de frunte din cercurile guvernamentale şi militare din S.U.A.

În ce priveşte problemele economice, primul ministru este cît se poate de puţin versat. Unii reprezentanţi ai cercurilor administrative şi financiare din Coreea de sud se îndoiesc dacă el va putea să împiedice înrăutăţirea continuă a situaţiei economice.

Luînd în considerare acest fapt, preşedintele Cijon Hi caută să numească oameni capabili în posturile de miniştri. Dar cu toate aceste eforturi, se consideră că guvernul sud-coreean nu va putea face faţă actualei crize economice.

Recenta scădere a cursului de schimb al vonului faţă de dolar a intensificat pericolul unei creşteri continue a preţurilor la mărfuri, în timp ce o lipsă acută de alimente ameninţă să creeze situaţii şi mai serioase. Au avut loc mari demonstraţii sub lozinca „Daţi-ne de mîncare!"

În declaraţia guvernului, publicată după demisia colectivă a membrilor cabinetului, se exprimă un punct de vedere optimist asupra posibilităţilor de colaborare dintre guvern şi partidele de opoziţie. Dar situaţia de fapt este în contradicţie cu o asemenea părere.

Situaţia este considerată de observatori ca fiind foarte grea pentru noul guvern.

I. IANGIHARA

Peste 5 000 de studenţi au manifestat la Seul împotriva guvernului. Ei au fost atacaţi de poliţişti echipaţi cu măşti de protecţie împotriva gazelor lacrimogene

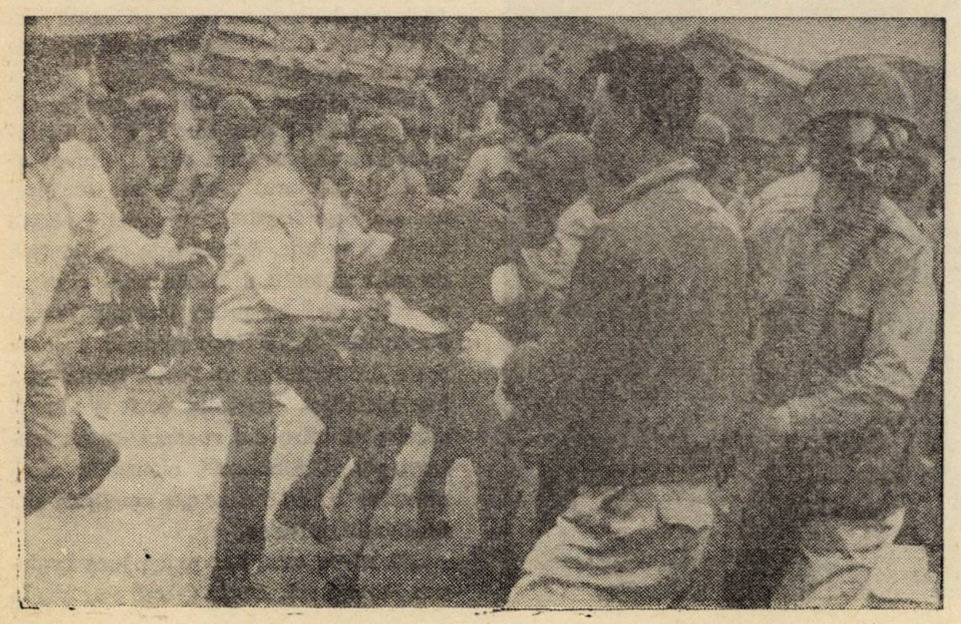

ПОЛИТИКА

BELGRAD

VIZITA LUI TITO ÎN FINLANDA

PREŞEDINTELE R. S. F. Iugoslavia, I. B. Tito, se află într-o vizită oficială în Finlanda, ca răspuns la vizita pe care a făcut-o în luna mai anul trecut, în Iugoslavia, preşedintele Finlandei, Urho Kekkonen.

Acest schimb de vizite nu are numai un caracter de curtoazie. Anul trecut, în cursul convorbirilor dintre cei mai înalţi conducători ai celor două state, s-a constatat că punctele lor de vedere sînt în multe privinţe identice. Şi Iugoslavia şi Finlanda promovează în mod consecvent o politică externă de pace, o politică de neangajare şi de coexistenţă paşnică. Aceasta a constituit baza multor poziţii similare sau foarte apropiate în rezolvarea problemelor internaţionale deschise, în lupta pentru menţinerea păcii mondiale, deşi cele două ţări au sisteme sociale diferite.

Relaţiile de prietenie şi colaborare rodnică dintre Iugoslavia şi Finlanda oferă un exemplu foarte grăitor al felului în care două popoare, deşi foarte îndepărtate unul de altul din punct de vedere geografic, pot fi apropiate şi pot găsi numeroase puncte de interes comun în care să colaboreze în folosul ambelor părţi. Aceasta s-a putut vedea nu numai în domeniul politic ci şi în domeniile economic şi cultural. Convorbirile de anul trecut dintre preşedinţii Tito şi Kekkonen au constituit un puternic imbold pentru dezvoltarea relaţiilor iugoslavo-finlandeze.

Între cele două ţări a fost înregistrată o creştere a schimburilor comerciale şi au fost încheiate o serie de acorduri care constituie paşi înainte în acest domeniu. De asemenea s-au îmbunătăţit relaţiile culturale şi au fost găsite posibilităţi pentru cooperarea industrială şi colaborarea tehnică-ştiinţifică.

Desigur, nu se poate încă spune că acum colaborarea iugoslavo-finlandeză a ajuns la un nivel care să corespundă în aceeaşi măsură intereselor ambelor ţări. Relaţiile economice dintre cele două ţări pot să se dezvolte şi mai mult.

Fără îndoială, convorbirile de la Helsinki vor constitui o nouă contribuţie concretă la politica de pace, la politica de coexistenţă şi vor face ca relaţiile iugoslavo-finlandeze să devină şi mai rodnice.

V. ŞANTICI

ARBEITER ZEITUNG

VIENA

ȚARA LACRIMILOR ȘI A GAZELOR LACRIMOGENE

DECIZIA greșită a unui arbitru nu este desigur un motiv serios pentru declanșarea unei revoluții. Cu toate acestea, catastrofa de la stadionul din Lima ar putea deveni scînteia care să aprindă văpaia unor tulburări politice fățișe. Fără îndoială că poliția peruviană, care a făcut imediat și fără scrupule uz de arme de foc și gaze lacrimogene, poartă răspunderea panicii îngrozitoare provocate, iar această poliție și metodele ei nu sînt un fenomen întîmplător, ci o expresie a situației politice explozive din Peru.

În nici o altă țară din America Latină, contrastele dintre masa asupriților și mica pătură dominantă a celor „patru sute de familii" nu sînt atît de izbitoare ca în Peru. În fond, de cînd acest fost imperiu al incașilor a fost colonizat de spanioli, structura sa socială nu s-a schimbat prea mult, cu excepția faptului că pe atunci indienii se aflau pe o treaptă de cultură mai ridicată decît astăzi.

Din cei circa 11 milioane de peruvieni, numai 11 la sută sînt albi și numai ei sînt cei care dețin puterea politică, militară și economică în Peru. Circa o treime din populație se compune din metiși și mai mult de jumătate sînt indieni, care nu vorbesc spaniola ci numai vechile lor limbi indiene quechua și aymara. Numărul indienilor este de altfel în creștere ; în ultimii zece ani populația țării a crescut cu 30 la sută.

Două treimi din terenurile arabile din Peru aparțin unei pături foarte subțiri de circa 5 000 de latifundiari de origine spaniolă, care în multe cazuri au pe moșiile lor indieni în condiții de adevărată iobăgie.

În ultimii ani și în văile adînci ale Anzilor au pătruns știrile despre posibilitățile de a cîștiga mai bine în marile orașe ca muncitori auxiliari sau personal casnic. Indienii, care sub domnia incașilor trăiau în regim de obște, părăsesc acum satele lor rămase în paragină și se îmbulzesc în aglomerațiile urbane, fără a avea măcar unde să-și pună capul. Din 1940 pînă în 1963, populația Limei a crescut de la 1 milion la 1 800 000 de oameni, dintre care 500 000 nu au nici un adăpost. Norocul lor este că la Lima nu plouă decît rar.

Păturile dominante nu au nevoie să refuze acestui proletariat dreptul de vot. Potrivit constituției, analfabeții din Peru nu au drept de vot. Or, în Peru, există aproape șase milioane de analfabeți. Din restul de cinci milioane numai o mică parte ajunge pînă la urne ; la ultimele alegeri numărul voturilor exprimat s-a ridicat la numai 1 800 000. Cît privește modul cum s-au desfășurat aceste alegeri, ajunge să spunem că ele au fost controlate de aceeași poliție înzestrată cu grenade lacrimogene care și-au dovedit recent eficacitatea și pe stadionul național din Lima.

Otto FIELHAUER

Așa a început „tragedia sportivă" : pe terenul de fotbal de la Lima, un spectator încearcă să atace pe arbitru ; polițiștii intervin ; din această clipă, catastrofa nu a mai putut fi oprită

New Statesman

LONDRA

ÎN PORTUGALIA

DUPĂ manifestările prilejuite de aniversarea nașterii dr.-lui Salazar, în Portugalia are loc o nouă aniversare : împlinirea a 38 de ani de la instaurarea actualului regim. La 28 mai 1926, guvernul format din trei persoane a acaparat puterea printr-o lovitură militară. Abia peste doi ani dr. Salazar a apărut pe scenă.

„Uniunea Națională" — singurul organ politic permis în Portugalia — sărbătorește aniversarea cu obișnuita proslăvire a ideologiei lui Salazar, dar o face într-o atmosferă de reconsiderare a valorilor și de încordare crescîndă. Căci astăzi regimul luptă pentru existența lui în aceeași măsură pe frontul intern ca și în Africa. La 1 Mai s-a repetat programul obișnuit împotriva demonstrațiilor din această zi. Pe cînd fabricile și birourile își închideau porțile, poliția înarmată a ocupat cele două piețe elegante din Lisabona — Rossio și Restauradores, pentru a împiedica un marș de protest al muncitorilor spre Oficiul național de informații și cafeneaua Avis — locul de întîlnire al opoziționiștilor portughezi. În cadrul unor lupte corp la corp, o persoană a fost împușcată și alte două serios rănite.

Arestările preventive și condamnarea aproape în fiecare săptămînă a unei persoane sau a mai multora pentru „activitate comunistă" sînt menite să constituie măsuri de intimidare. Se consideră că acești deținuți nu vor fi niciodată puși în libertate atîta timp cît se va menține actualul regim.

În rîndul unor elemente de dreapta are curs teoria potrivit căreia, dacă Portugalia ar merge spre stînga, Franco ar veni în ajutorul lor. Totuși numărul acelora care împărtășesc această părere este relativ mic. Spania este considerată de cei mai mulți drept un uriaș care nu ar scăpa nici un prilej pentru a înghiți Portugalia, țară reprezentînd a șasea parte din teritoriul ei. Pactul Iberic nu a fost niciodată mai mult decît o alianță ideologică între doi conducători cu aceleași păreri. Mai mult, nimeni în afara autorilor lui nu-i cunoaște condițiile sau implicațiile precise.

...Rolul pe care l-ar putea juca Legiunea Portugheză, dacă regimul s-ar afla în

pericol, este cît se poate de suspect. Legiunea a fost formată în cursul războiului civil din Spania pentru a-l ajuta pe Franco, și este în prezent garda personală a lui Salazar. Între Legiune și armata portugheză există puțină simpatie. Aceasta reiese clar din procesul intentat la Lisabona unui număr de 86 de persoane, inclusiv un grup de ofițeri, acuzate că au încercat să dezlănțuie o revoltă armată împotriva regimului în ziua de 1 ianuarie 1962. Un complot pentru a obține controlul asupra cazărmilor din Beja, în sudul Portugaliei, a fost zădărnicit de intervenția armată a poliției, Gărzii Republicane și Legiunii Portugheze.

Principalii doi acuzați sînt căpitanul Paulo Varela Gomes, în vîrstă de 33 ani, fiul unui amiral care a fost candidat al opoziției în alegerile pentru Adunarea Națională din 1961, și soția sa Maria Eugenia, fiica unui colonel. Opt acuzați, printre care conducătorul opoziției, generalul Humberto Delgado, candidat la președinție în 1958, sînt judecați în contumacie. Dacă memoriile generalului Delgado pot constitui o dovadă, el se afla incognito în Portugalia în perioada atacului asupra cazărmilor din Beja.

Acest proces aruncă în mod inevitabil o umbră suplimentară asupra manifestărilor prilejuite de aniversarea regimului. Faptul că armata care l-a adus la putere în 1926 a încercat să-l răstoarne de trei ori începînd din 1959 provoacă probabil multă îngrijorare guvernului de la Lisabona.

Elizabeth MORRIS

DIE TAT

ZÜRICH

PROBLEMA FRUNZELOR DE ARȚAR

CANADA nu avea pînă acum un drapel oficial, deoarece provinciile care formează acest stat federal nu au putut cădea de acord asupra acestei chestiuni. Este drept că se arbora „Union Jack" — un drapel roșu cu crucea britanică și stema canadiană. Stema era o combinație cuprinzînd insignele casei regale britanice, crinii foștilor regi ai Franței și trei frunze de arțar. Dar în provincia Quebec acest drapel nu se vedea nicăieri: aici fluturau cei trei crini albi pe fond albastru. Pe măsură ce se întărea mișcarea separatistă, drapelul combinat devenea tot mai mult o piedică în calea coeziunii statului federal. Același lucru se poate spune despre imnul național. Cînd răsună „God save the king", canadienii francezi refuză să se scoale în picioare. S-a stabilit, în consecință, ca un cîntec inofensiv — „O, tu, frumoasă Canadă" — să fie ridicat la rangul de imn național.

Cum va arăta noul drapel? Primul ministru Pearson a avut de ales între un mare număr de proiecte: întrucît arțarul este cel mai popular copac din pădurile canadiene și este îndrăgit, mai ales toamna cînd strălucește în nuanțe de roșu-cafeniu, trei frunze roșii de arțar vor străluci pe fondul albastru al noului drapel, încadrat și de două dungi albastre. Dar parlamentul, care trebuie să confirme alegerea drapelului și a imnului național, este dezbinat. Conservatorii doresc cu orice preț păstrarea lui „Union Jack", dar și liberalii din fostele provincii britanice țin la vechiul drapel. Canadienii francezi preferă în continuare cei trei crini, fiind însă dispuși să accepte noul drapel federal, deoarece nu mai are crucea britanică.

Primul ministru Pearson, care vede în noul drapel simbolul unei unități devenite stringente, este gata să accepte riscul unei crize guvernamentale și intenționează, în cazul cînd se va lovi de o rezistență prea mare în parlament, să consulte direct poporul. Acest lucru i-a determinat pe unii deputați să revină asupra hotăririi lor și este probabil că guvernul va întruni o majoritate redusă, deoarece conservatorii nu doresc alegeri noi în legătură cu litigiul drapelului.

Este posibil ca primul ministru Pearson să obțină adeziunea unui număr suficient de deputați pentru drapelul său cu frunze de arțar, dar el nu va obține niciodată adeziunea oamenilor de artă din țară. Profesorii de la academiile de artă susțin că vor trînti la examen pe orice student care le-ar prezenta un asemenea proiect. Pot oare trei frunze de arțar pe fond albastru deveni într-adevăr simbolul unității Canadei? Canadienii de origine franceză au rescris, cel puțin simbolic, istoria Quebec-ului. Ei au înlăturat de pe soclul său monumentul generalului britanic James Wolfe, care a cucerit în 1759 orașul Quebec, transformînd astfel, după 205 ani de la această bătălie, înfrîngerea franceză într-o victorie împotriva cuceritorului britanic. Acum crucea Sfîntului Gheorghe va dispărea de pe drapel, iar „God save the king" nu va mai avea statutul de imn național și va fi înlocuit cu un cîntec compus de un canadian de origine franceză. Conservatorii din Canada, urmașii coloniștilor britanici, văd cum vechea lor lume se dărîmă.

ISTORIA LUNEI

Luna, satelitul natural al Pămîntului, se deosebește foarte mult de sateliții celorlalte planete prin masa și volumul său relativ mari. Astfel, masa lunară este de numai 81 ori mai mică decît cea terestră, în timp ce masa satelitului celui mai mare al lui Saturn este de 4 700 ori mai mică decît masa planetei. La sateliții lui Jupiter, acest raport este de cîteva ori mai mare. Problema formării sistemului Pămînt-Lună, care poate fi considerat ca o planetă dublă, prezintă mari dificultăți pentru o explicație științifică.

La începutul secolului nostru a avut o mare circulație teoria originii Lunei, emisă de geofizicianul englez George Darwin, fiul celebrului naturalist. Potrivit acestei teorii, inițial Pămîntul forma împreună cu Luna o singură masă lichidă, a cărei mișcare de rotație în jurul axei sale era foarte rapidă. Pe măsura răcirii sale, masa topită s-a comprimat, accelerîndu-și astfel și mai mult mișcarea de rotație, ceea ce a dus la creșterea forței centrifuge. Datorită acestui fapt masa vîscoasă a luat o formă elipsoidală foarte turtită, alungindu-se apoi din ce în ce și, în sfîrșit, luînd forma de pară.

Matematicianul rus A. M. Leapunov a emis ipoteza că acest corp în formă de pară, fiind astatic, nu putea dăinui mult și curînd s-a rupt în două, partea cea mai mare formînd Pămîntul iar cealaltă, mai mică, viitoarea Lună.

Datorită simplității și elocinței sale, această teorie a formării Lunei a avut o largă răspîndire. După aceea însă s-au ridicat obiecțiuni serioase împotriva teoriei că Luna s-ar fi format prin ruperea sa de Pămînt. Ca urmare, teoria lui George Darwin a fost părăsită și această problemă a rămas deschisă.

În anul 1955, însă, au devenit cunoscute cercetările teoreticianului german Gerstenkorn, care a completat substanțial lucrările lui George Darwin. Principalul merit al acestor cercetări constă în aceea că autorul lor a acordat atenție nu numai modificării dimensiunilor orbitei lunare ci și modificării unghiului de înclinație al acesteia față de ecuatorul terestru. În trecut acest unghi de înclinație a fost mult mai mare, ajungînd chiar pentru o perioadă de timp la 90 de grade, încît axa Pămîntului se afla în planul orbitei lunare. Cu mult mai înainte unghiul de înclinație trecea de 90 de grade, ceea ce corespunde mișcării Lunei în sens invers.

Astrofizicianul suedez Hannes Alfven a soluționat și precizat teoria lui Gerstenkorn și a stabilit evoluția ulterioară a sistemului Pămînt-Lună. După părerea sa, la început Luna se mișca față de Pămînt pe o orbită parabolică. Cu alte cuvinte, ea nu era un satelit al Pămîntului ci o planetă de sine stătătoare, semănînd ca structură și probabil, prin mișcarea sa cu planeta Marte. Orbita ei putea să se apropie mult de Pămînt. Atunci a început o puternică interacțiune, și s-au dezlănțuit mari fluxuri, atît terestre cît și lunare. Întrucît Luna s-a apropiat de planeta noastră dintr-o direcție inversă cu mișcarea de rotație a globului terestru, puterea de atracție a fluxurilor terestre a încetinit mișcarea orbitală a Lunei, ceea ce a făcut ca ea să se apropie și mai mult de Pămînt, rămînînd astfel captivă atracției terestre.

Astfel Luna a devenit un satelit, continuînd însă să se miște pe o orbită foarte alungită și înclinată. Unghiul de înclinație care reprezenta inițial aproximativ 150 grade s-a micșorat datorită acțiunii fluxurilor. Cînd unghiul de înclinație a ajuns la 90 grade, orbita a devenit polară, adică Luna a început să se miște pe la polii tereștri, perpendicular față de Ecuator. În acest timp distanța dintre Lună și Pămînt era minimă și potrivit lui Hannes Alfven, măsura aproximativ trei diametre terestre. Luna n-a fost ruptă în bucăți de atracția terestră, deși după toate probabilitățile, o parte însemnată a masei sale s-a desprins de ea. O parte din această masă s-ar putea să fi căzut pe Pămînt și să fi format aici învelișul lui exterior.

Profesorul Hannes Alfven a expus această teorie în cadrul unei adunări care a avut loc la Observatorul Pulkovo. Ipoteza impune prin logica sa, explicînd că Luna care în trecut se afla mult mai aproape de Pămînt decît astăzi a venit totuși spre Pămînt din spațiul universal și s-a transformat într-un satelit al planetei noastre. Omul de știință suedez a arătat în încheierea referatului său că masa care formează Luna nu s-a desprins de Pămînt în regiunea Oceanului Pacific, așa cum s-a presupus, ci dimpotrivă o parte a materiei lunare a căzut pe Pămînt și că este mai plauzibil să presupunem că noi trăim astăzi pe continente de origine lunară. În acest caz este clar că densitatea Lunei este apropiată de densitatea scoarței terestre, nu pentru că Luna s-a format din straturile exterioare ale Pămîntului, ci pentru că, dimpotrivă, straturi desprinse din Lună au căzut pe Pămînt.

Cea mai grea problemă este stabilirea perioadei de timp care a necesitat pentru realizarea proceselor arătate mai sus.

(După revista **Nedelea**)

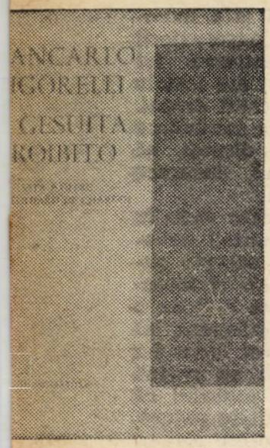

„IEZUITUL INTERZIS"

de Giancarlo Vigorelli*)

„Iezuitul interzis", căruia Giancarlo Vigorelli îi dedică un amplu şi documentat studiu, este călugărul francez Teilhard de Chardin (1881—1955), combătut cu tenacitate de către cercurile clericale din Franţa şi Italia, nu atît din cauza unor abateri de la dogmele bisericii catolice cît, îndeosebi, pentru anumite tendinţe progresiste, expuse în mai multe lucrări, dintre care trebuie citată în primul rînd „Fenomenul uman". Pe baza unei serioase pregătiri în domeniul disciplinelor naturii, Teilhard de Chardin încearcă, între altele, să facă acceptabile doctrinei catolice idei evoluţioniste, vorbind despre progres ca „ţintă a evoluţiei naturale a omului". Pe baza acestei concepţii asupra dezvoltării si istoriei omului, Teilhard de Chardin ajunge să-şi dea seama, cum spune Vigorelli, „de orientarea definitivă a epocii noastre către socializare şi planetizare" (prin acest din urmă cuvînt înţelegîndu-se acea condiţie contemporană care uneşte pe toţi locuitorii globului nostru în necesitatea de a apăra comune valori umane) şi ia astfel o atitudine semnificativă în raport cu problemele importante ale societăţii contemporane.

Lucrările lui Teilhard de Chardin au circulat o vreme într-un fel de clandestinitate, iar în Italia fac încă obiectul unui veto ecleziastic. Din această cauză, precum şi din teama moştenitorilor călugărului ca o prezentare italiană să nu atragă după sine o punere la index propriu-zisă a întregii opere, nici unul din studiile lui n-a apărut în italieneşte. Giancarlo Vigorelli a publicat în revista sa „L'Europa Letteraria" din Roma unele fragmente, apoi a dus la capăt voluminosul studiu pe care-l semnalăm.

Teilhard de Chardin a murit la New York, loc al ultimului său exil, decretat — după multe altele — împotriva sa, de către autorităţile ordinului monacal din care făcea parte, „pentru a-l îndepărta — cum se exprimă Vigorelli — de ocaziile cele mai imediate de a interveni în dezbaterile asupra sorţii istorice şi spirituale a omului". Ideile sale au stîrnit multe discuţii. Astăzi este socotit — şi în acest sens ni-l prezintă Vigorelli — drept unul din pionierii „catolicismului orizontal", adică ai acelei orientări a unei părţi însemnate a intelectualilor catolici din Occident care preconizează o „terestrizare" a doctrinei catolice, o apropiere de „realităţile pămînteşti".

Elementele progresiste din gîndirea şi ideile lui Teilhard de Chardin, precum şi alte asemenea curente şi tendinţe din sînul intelectualităţii şi gînditorilor catolici, stau sub semnul înclinării puternice a cumpenei istorice, în epoca noastră, în favoarea emancipării omului de sub jugul oricărei exploatări.

Firește, nu trebuie să uităm că Teilhard de Chardin este un filozof idealist mistic, aducînd cu sine contradicţiile şi impasurile aşa-zisului „modernism" catolic — adică ale acelor mişcări de idei din sînul catolicismului care, începînd de la cardinalul Newman şi mai dinainte, pînă la abatele Loisy, încearcă o „împăcare" a ştiinţei cu religia.

Nu este, desigur, o întîmplare că Giancarlo Vigorelli se ocupă de opiniile şi ideile „iezuitului interzis". Biograful italian al lui Teilhard de Chardin face parte el însuşi din rîndurile acelei părţi a intelectualităţii catolice care luptă pentru idealurile de pace, condamnă orice simptom neofascist şi combate ingerinţele clericalismului în cîmpul culturii italiene contemporane. Ca secretar general al Comunităţii Europene a Scriitorilor, Vigorelli militează pentru colaborare culturală între ţările europene, indiferent de orînduirea lor social-economică şi politică, pentru o acţiune profesională comună a scriitorilor europeni în spiritul păcii şi conviețuirii paşnice între popoare.

Pe linia ideilor lui Teilhard de Chardin, Vigorelli afirmă necesitatea orientării spre valorile colective ale „umanismului, care se vede astăzi, în societatea occidentală, mutilat de către individualism". Înaintarea către acest ţel el o vede posibilă, pentru occidentali, catolici sau nu, printr-un „dialog" cu aceia care au realizat demult un asemenea obiectiv în sînul societăţii eliberate de exploatare, cu lumea umanismului socialist. El propune şi militează în acest sens — firește, de pe poziţii catolice, fideiste.

În prefaţa sa la volumul „Iezuitul interzis" el denumeşte „un program fără îndoială teilhardian" acele preocupări din sînul unor cercuri catolice care tind spre „combaterea clericalismului", spre excluderea energică a „oricărei alianţe cu clerico-fascismul", şi care afirmă interes pentru „nevoile sociale dramatice" ale omului de azi, pentru dezarmarea nucleară, pentru colaborarea între toate popoarele.

Dragoş VRÎNCEANU

*) **Il gesuita proibito. Vita e opere di P. Teilhard de Chardin. Ed. „Il Saggiatore", Milano.**

Două cărţi despre

CONSECINŢELE ECONOMICE ALE DEZARMĂRII

„Dezarmarea şi economia" — se intitulează lucrarea scrisă de un grup de oameni de ştiinţă americani, sub conducerea profesorilor Emile Benoît şi Kenneth Boulding — studiu complex al aspectelor economice ale dezarmării pentru Statele Unite *). Un studiu monografic, cu un subiect asemănător, de data aceasta referitor la efectele economice pe care le-ar avea dezarmarea pentru Anglia, are ca autori pe membrii grupului de studii al revistei britanice Economist **).

Poate fi luată drept moto pentru întreaga lucrare americană ideea că dezarmarea reprezintă „o posibilitate unică de a găsi întrebuinţare unor resurse excepţional de valoroase, deşi specializate, în domenii alese cu grijă în care (aceste resurse) ar putea satisface cu maximum de eficienţă necesităţile primordiale ale umanităţii" (pag. 300).

De asemenea nu se poate să nu fii de acord cu concluziile celui de-al doilea studiu şi anume că mijloacele economisite cu prilejul dezarmării ar permite să se procedeze neîntîrziat la : intensificarea considerabilă a stimulării de către stat a investiţiilor de capital particular în industrie ; sporirea considerabilă a finanţării de către stat a ramurilor naţionalizate în scopul de a se evita creşterea preţurilor şi a şomajului, precum şi în scopul de a se asigura debuşeuri pentru producţia ramurilor afectate de dezarmare ; dublarea alocărilor de stat pentru cercetări ştiinţifice în industrie şi universităţi ; sporirea substanţială a cheltuielilor pentru nevoile sociale.

Atît într-un studiu cît şi în celălalt se acordă multă atenţie folosirii forţei de muncă ce se va fi eliberat, în cursul dezarmării, din sfera activităţilor cu caracter militar. Aşa cum rezultă din datele cu care operează doi dintre membrii colectivului, W. Leontief şi M. Hoffenberg, dacă totalitatea sumelor cheltuite în S.U.A. pentru înarmări ar fi afectată nevoilor în domeniul sănătăţii, învăţămîntului, construcţiilor de locuinţe etc., aceasta ar permite să se creeze 62 000 de noi slujbe pentru fiecare miliard de dolari convertit. Calculele efectuate de grupul Stone (Universitatea Cambridge) arată în ultima analiză că dirijarea către obiective paşnice a cheltuielilor militare ale Angliei poate asigura un spor anual al volumului net al producţiei în economia naţională a Angliei evaluat iniţial la 61 milioane de lire sterline.

Este demnă de semnalat ampla rezonanţă pe care a avut-o studiul „The Economic Effects of Disarmament" în cercurile opiniei publice din Anglia, fapt demonstrat în particular de broşura „Dezarmarea. Ce ar însemna ea pentru economia Angliei" („Disarmament. What it would mean to Britain's economy", apărută la Londra, numai cîteva luni după studiul specialiştilor din grupul Economist. Autorii broşurii — profesori de la Cambridge, laboristul Noel Baker, mari business-mani ca John Ryan, vicepreşedintele Companiei „Metal Box Limited", mareşalul aviaţiei John Slessor şi alţii — raliindu-se punctelor de vedere exprimate în monografia „Consecinţele economice ale dezarmării", insistă, la rîndul lor, asupra faptului că aceste consecinţe sînt compatibile cu dezvoltarea economiei naţionale a Angliei.

V.R .

*) **„Disarmament and the Economy" edited by E. Benoît and K. Boulding, New York, Evanston, London, 1963.**

) **„The Economic Effects of Disarmament" by the Economist intelligence Unit. London-Toronto, University of Toronto Press, 1963.

LAL BAHADUR SHASTRI

La întrunirea de la 2 iunie a grupului parlamentar al partidului Congresul național indian cînd Gulzarilal Nanda prim-ministru ad-interim a anunțat candidatura lui Lal Bahadur Shastri la funcția de prim-ministru, aceasta a fost primită cu ovații și votată în unanimitate. Hotărîrea unanimă a grupului parlamentar reflectă dorința de a consolida unitatea partidului guvernamental. Lal Bahadur Shastri este apreciat ca inițiator al unor soluții de compromis, calitate necesară pentru a apropia diversele tendințe existente în sînul acestui partid.

Născut în anul 1904, într-o comună din districtul Benares (statul Uttar Pradesh), actualul prim-ministru se numea inițial Lal Bahadur. „Shastri" este titlul pe care are dreptul să-l poarte din momentul obținerii diplomei universitare în filozofie și limba sanscrită. Încă din adolescență s-a alăturat mișcărilor populare care revendicau acordarea independenței Indiei. În perioada studiilor pe care le-a făcut la Benares, Shastri a devenit membru al partidului Congresul național indian ; în 1930, el a fost condamnat la doi ani închisoare pentru participare la acțiunile de „nesupunere civilă" inițiate de acest partid.

Shastri a activat în secția din Uttar Pradesh a partidului Congresul național indian. El a fost secretar general al partidului în această provincie, apoi deputat și în 1947 — anul declarării independenței Indiei — ministru în guvernul statului Uttar Pradesh.

În 1951 Lal Bahadur Shastri este ales secretar general al partidului Congresul național indian și deputat în Camera superioară a parlamentului Indiei și numit apoi ministru al transporturilor și căilor ferate (pînă în 1956). După alegerile din 1957 Shastri este chemat să facă parte din guvern și i se încredințează portofoliul industriei și comerțului, pe care îl deține pînă în 1961, cînd devine ministru de interne. În 1963 Shastri îndeplinește o misiune în Nepal, dovedindu-și cu acest prilej calitățile reale de negociator. În același an, el renunță la funcția sa în guvern și, în conformitate cu planul Kamaraj, se dedică activității în aparatul organizatoric al partidului. In ianuarie 1964, cînd starea sănătății premierului Nehru s-a înrăutățit simțitor, Shastri a fost numit ministru fără portofoliu, exercitînd în această calitate o mare parte din atribuțiile primului ministru.

Urmînd indicațiile lui Jawaharlal Nehru, Shastri a acționat cu eficiență în direcția menținerii unității partidului Congresul național indian. Este considerat de bun augur faptul că, la întrunirea grupului parlamentar și în cursul consultărilor care au precedat întrunirea, s-au declarat dispuși să susțină candidatura lui Shastri lideri reprezentînd orientări diferite, cum ar fi Morarji Desai — fost ministru de finanțe căruia i se atribuie o poziție conservatoare — și Krishna Menon, care reprezintă aripa radicală a partidului Congresul național indian.

Luînd cuvîntul după desemnarea sa ca prim-ministru, Lal Bahadur Shastri și-a exprimat convingerea că se va bucura de sprijinul parlamentului și al poporului în îndeplinirea sarcinii de a continua politica premierului Nehru. În problemele politicii externe, asigurarea acestei continuități este apreciată ca fiind cu atît mai probabilă cu cît premierul ales este acela care a dirijat, practic, politica externă a Indiei în ultimele luni.

M. M.

PRESA ACUM 50 DE ANI

Funcționarii telegrafo-poștali din Paris organizează o manifestație de protest împotriva proiectului de lege dezbătut de Cameră privitor la reducerea salariilor.

■

Din cauză de boală, regele Petru al Serbiei abdică provizoriu în favoarea principelui moștenitor Alexandru.

■

La Viena, o deputație a muncitorilor fără lucru a fost primită de ministrul comerțului. La cererea lucrătorilor de a li se asigura un loc de muncă, ministrul a răspuns că nu poate face nimic pentru că nu sînt fonduri. Unul din delegați a replicat : „Pentru noi nu aveți, dar pentru tunuri și puști da".

■

La New York au loc pregătiri febrile pentru organizarea zborului deasupra Oceanului Atlantic, pe care urmează să-l întreprindă aviatorul Porte cu un aeroplan cu patru motoare. În cadrul pregătirilor, aeroplanul a reușit să facă un zbor de 30 de ore.

Unele semne de destindere în relațiile greco-turce. Ministrul de interne turc Talaat bey a recomandat măsuri pentru a îmbunătăți relațiile dintre populațiile greacă și turcă din Asia Mică. Vapoare grecești încep să treacă din nou prin Dardanele.

■

Incidente în Camera italiană, provocate de dezbaterile în legătură cu proiectul de măsuri fiscale. Deputatul Chiesa care a răsturnat urna de vot, este exclus provizoriu de la ședințe.

■

La discutarea bugetului marinei în Senatul francez raportorul Chautemps declară că principalul țel al politicii navale a Franței este de a asigura cu orice preț pentru ea și pentru aliații ei stăpînirea asupra Mediteranei. „Nu numai că avem nevoie de a comunica liber cu Africa de nord în posesiunile noastre mai îndepărtate — a subliniat vorbitorul — dar trebuie să împiedicăm ca Germania, blocată la nord de flotele rusă și engleză, să se aprovizioneze cu materii prime și coloniale prin porturile italiene și austriece. Avem asupra flotelor reunite ale Italiei și Austriei o superioritate decisivă". Vorbitorul a cerut sporirea numărului de cuirasate ale Franței.

Expulzare

Este acțiunea prin care un stat somează sau constrînge, una sau mai multe persoane străine aflate pe teritoriul său să-l părăsească într-un timp scurt (de regulă se indică și termenul), interzicîndu-le, totodată, de a se mai reîntoarce.

Expulzarea nu este o pedeapsă (persoana expulzată s-ar putea să nu fi comis nici o infracțiune), ci o măsură preventivă luată cu scopul de a evita eventualele complicații legate de prezența pe teritoriul statului a persoanei respective. Chiar în cazul în care expulzarea este o măsură complimentară, unei condamnări, ea nu poate fi considerată o pedeapsă. Măsura de expulzare nu se motivează.

Institutul de drept internațional, în proiectul de principii elaborat în sesiunea din septembrie 1892 de la Geneva, recunoaște pentru fiecare stat dreptul de a admite sau nu străini pe teritoriul său precum și de a-i expulza.

După prevederile proiectului, pot fi expulzați străinii intrați prin fraudă în țara respectivă, condamnații pentru infracțiuni grave, cei care se fac vinovați de incitare, perturbări și infracțiuni grave împotriva securității publice a statului.

Principiile preconizate de Institut n-au fost niciodată aplicate identic de către toate statele care, prin legislațiile lor interne, au reglementat, conform intereselor lor, atît modul cît și criteriile de expulzare.

Extrădare

Este actul prin care un stat remite altui stat un individ vinovat de o infracțiune la legile țării reclamante.

Spre deosebire de expulzare, extrădarea presupune în mod necesar existența unui delict sau act criminal, precum și o convenție prealabilă între statul reclamant și cel căruia i se solicită transferarea.

În dreptul internațional nu există norme unanim recunoscute privind regulile de fond și de formă ale extrădării. În lipsa lor, problema este rezolvată de unele acorduri speciale încheiate între statele interesate.

Primele stipulațiuni privind extrădarea sînt cuprinse într-o serie de documente din secolele XII și XIII, cum ar fi Convenția din 1174 dintre regele Angliei Henric II și regele Guillame al Scoției, Convenția din 1303 dintre regatele Franței și Angliei, Convenția din 1376 dintre regele Franței și Contele Savoia etc.

Instituția extrădării intră în practica generală a statelor abia în sec. XVIII. Totuși, și la această dată, sfera sa de cuprindere este limitată la transferarea condamnaților la muncă silnică și a dezertorilor.

Conform unei practici consacrate, statele nu extrădează o persoană refugiată pe teritoriul său, decît numai în cazul în care infracțiunea respectivă este prevăzută în convențiile de extrădare sau în legislația statului său și numai dacă infracțiunea în legătură cu care s-a făcut cererea este penalizată potrivit legilor ambelor state. Infractorul extrădat poate fi judecat numai pentru crima prevăzută în cererea de extrădare.

De obicei, cetățenii proprii nu se extrădează. (În relațiile dintre S.U.A. și Anglia se admite, pe bază de reciprocitate, extrădarea propriilor cetățeni.) Excepție fac criminalii de război.

În R. P. Română extrădarea este reglementată în secțiunea VII din Titlul II al Codului penal. „Condițiile de fond ale extrădării — se spune în art. 16 — sînt cele stabilite de convențiile internaționale iar în lipsa acestora de reciprocitatea existentă și dispozițiunile din prezenta secțiune".

După codul penal al țării noastre, extrădarea unei persoane nu este admisă dacă : a) fapta pentru care a fost cerută extrădarea nu este prevăzută ca infracțiune și de către legea română și b) dacă pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune, potrivit legilor ambelor state, ar fi o pedeapsă privativă de libertate mai mică de un an. De asemenea nu se acordă extrădarea în cazul cînd infractorul a fost deja judecat, condamnat și și-a executat pedeapsa pentru infracțiunea respectivă, sau în cazul în care a fost amnistiat sau judecat și achitat.

I. C.

POȘTA REDACȚIEI

În revista LUMEA nr. 21 s-a publicat articolul „Idealul lui Nelson Mandela" în care se specifică, printre altele, că în 1952 Mandela a fost ales reprezentant pentru Transvaal al Partidului Congresul național african. Aș dori, dacă este posibil, să aflu cîteva date referitoare la activitatea acestui partid.

MIRCEA M. IONESCU
București

Congresul național african din R.S.A. a fost înființat încă din anul 1912. El a fost premergătorul unor organizații similare în numeroase alte țări ale continentului african. Programul și principiile sale au fost expuse în Carta Libertății. Congresul național african preconizează alianța cu toate forțele democratice din țară în lupta împotriva politicii rasiste a cercurilor conducătoare. El este sprijinit de o serie de alte organizații ca de pildă Congresul sindicatelor sau Congresul indicnilor sud-africani. Interzis prin lege în 1960, partidul își continuă activitatea în ilegalitate.

V. Alexandrescu, Basarabi, reg. Dobrogea. **Piramida lui Keops a avut inițial 147 de metri înălțime. În decursul secolelor înălțimea ei a scăzut cu 7,5 cm. Latura bazei este de 233 de metri, suprafața de 54 000 m.p., volumul de peste 2 500 000 m.c. Pentru construirea ei s-au folosit 2 300 000 blocuri de piatră în greutate de peste două tone fiecare.**

Ing. P. Mlădinescu, București. **Presupunerea dv. cu privire la identitatea unui membru al echipei române de gimnastică care a făcut acum 50 de ani un turneu peste hotare nu este justificată.**

Ilie Georgescu, Brăila. **Congo cu capitala Leopoldville a fost în trecut colonie belgiană, iar Congo cu capitala Brazzaville a fost colonie franceză.**

Ș. Gregorian, București. **Amănuntele cerute de dv. în legătură cu Statuia Libertății au apărut la Poșta redacției într-un număr anterior al revistei.**

Ioan Solovăstru, Valea Largă, r. Luduș. **Numărul secretarilor generali adjuncți ai O.N.U. nu este stabilit prin Cartă. Fiecare secretar general lucrează cu atîția adjuncți cîți socotește el necesar. În anuarul O.N.U. pe anul 1963 sînt enumerați următorii adjuncți ai secretarului general : subsecretar pentru problemele Adunării Generale și șef de cabinet — C. V. Narasimhan (India) ; subsecretar pentru problemele informațiilor, H. Tavares da Sa (Brazilia) ; subsecretar pentru problemele conferințelor — Jiri Nosek (Cehoslovacia) ; subsecretari pentru problemele politice speciale — Ralph J. Bunche (S.U.A.), Omar Lutfi (R.A.U.), Godfrey Amachree (Nigeria) ; subsecretar pentru problemele Consiliului de Securitate, V. P. Suslov (U.R.S.S.) ; subsecretar pentru problemele economice și sociale, Philippe de Seynes (Franța) ; subsecretar pentru problemele tutelei și teritoriilor lipsite de autoguvernare, Dragoslav Protici (Iugoslavia).**

Leonard Olaru, Iași. **Dv. observați pe bună dreptate că la rubricile „Lumea într-o săptămînă" și „Puncte de vedere" apar și fotografii fără legătură cu textul lîngă care se găsesc ca, de pildă, „Erupția vulcanului Etna", „Vizita lui Chaplin în Italia", „Comisia Warren" etc. Facem acest lucru în mod deliberat. Întrucît nu avem spațiul necesar pentru a consemna toate evenimentele semnificative ale săptămînii, folosim pentru unele dintre ele modalitatea notată de dv. : publicarea unei fotografii însoțită de un scurt text explicativ. Ne-am notat sugestiile dv. referitoare la rubrica „Profil".**

Vasile Mihali, Vișeul de Sus. **Conținutul acordurilor de la Londra și Zürich referitoare la Cipru și motivele pentru care președintele Makarios cere denunțarea lor au fost expuse pe larg în revista LUMEA în primele articole publicate după izbucnirea conflictului cipriot. Despre caracterul orînduirii de stat din Algeria vă puteți informa mai amănunțit citind articolul cunoscutului ziarist algerian Henri Alleg, precum și tezele recentului congres al F.L.N., publicate în numere anterioare ale revistei noastre.**

Regiunea Alto-Adige a aparținut Austriei pînă la dezmembrarea Imperiului austro-ungar. Tratatul de la Saint Germain (1919) a atribuit Italiei regiunea, trasînd frontiera în vigoare și azi. Această frontieră nu a fost afectată de evenimentele petrecute între timp : Anschluss-ul (1938), capitularea Italiei (1943), eliberarea Austriei (1945), Tratatul de pace cu Italia (1946—1947), Tratatul de stat cu Austria (1955). De fapt, fondul litigiului nu se referă la întreaga regiune (care constituie doar o unitate administrativă și nicidecum etnică) ci doar la provincia Bolzano (Bozen) unde într-adevăr locuitorii de limbă germană constituie majoritatea. Revendicările s-au referit numai la această provincie.

E. VICTOR
Craiova

Aș vrea să știu ce este Asociația Europeană a liberului schimb, ce state participă la ea, de cînd a luat ființă și ce menire are.

M. IONESCU
Piscul Vechi, raionul Calafat

Vom publica un documentar consacrat acestei probleme.

Marin Teodorescu, Timișoara, **Ministrul apărării al S.U.A., Robert McNamara este civil.**

Am citit cu multă durere și indignare despre catastrofa care s-a întîmplat la Lima cu ocazia meciului de fotbal dintre Argentina și Peru. Aș vrea să știu dacă va avea loc un proces în legătură cu acest eveniment tragic și care sînt dedesubturile lui.

MICU COLOMETZ
rafinăria Dărmănești

Citiți la rubrica „Puncte de vedere" articolul „Țara lacrimilor și a gazelor lacrimogene".

C. Horn, Vatra Dornei. **În legătură cu data asasinării arhiducelui Franz Ferdinand, citiți „Poșta redacției" din numărul trecut.**

Victor Rudinescu, București. **Citiți biografia lui Haile Selassie în revista pe care v-am expediat-o prin poștă.**

Emilian Holuliuc, București ; Petru Tanea, Timișoara ; Enyedi Adalbert, Reșița ; M. Clavac, Rm. Vîlcea : **veți primi răspuns prin poștă.**

Marin Voiculescu, București ; I. Bulea, Beclean, raionul Năsăud ; A. Brăileanu, Brăila ; Aurel Grădinaru, comuna Mînăstireni, raionul Botoșani ; Ilie Ciucă, Lupeni ; Grigore Fluieraș, comuna Caporal Alexa, raionul Criș. **Ne-am notat sugestiile dv.**

Întrebări și răspunsuri

Cum este organizată puterea de stat în Republica Gabon ?

Șeful statului este președintele republicii, care în același timp este și șeful guvernului. El este ales pe o perioadă de cinci ani. De la 12 februarie 1961, președintele Republicii Gabon este Leon Mba, secretar general al partidului Blocul Democratic din Gabon. Organul legislativ suprem este Adunarea Națională, un parlament cu o singură cameră, ales pe cinci ani, concomitent cu președintele.

Sub raport administrativ Gabonul se împarte în nouă departamente.

Care este statutul politic al Arhipelagului Noile Hebride ?

Situat în nord-estul Noii Caledonii, Arhipelagul Noilor Hebride, format dintr-un lanț de 12 insule principale, este un condominium anglo-francez : cele două țări administrează acest teritoriu din februarie 1906. Înalții comisari englez și francez din Pacific sînt reprezentați de comisari rezidenți.

De cînd ființează și cum este organizată agenția France Presse ?

Agenția France Presse este urmașa agenției Havas, cea mai veche agenție de informații din lume, creată în 1835 de Charles Havas, ca un birou de traduceri ce furniza ziarelor pariziene informații din presa străină. Ulterior, acest birou s-a transformat în agenție telegrafică. După cel de-al doilea război mondial a fost reorganizată și și-a luat numele de astăzi. De la 10 ianuarie 1957, agenția France Presse nu mai este o agenție oficială a guvernului ci o agenție semiguvernamentală.

France Presse furnizează informații la circa 600 de ziare, companii de radio și televiziune, precum și unor agenții de presă naționale și organizații de stat din 90 de țări. Ea este condusă de un director general ales pe o perioadă de trei ani de către Consiliul de Administrație, care dirijează de fapt întreaga activitate a agenției. Consiliul este format din 15 membri : 5 reprezentanți ai guvernului, 8 reprezentanți ai ziarelor franceze și 2 delegați ai agenției. Agenția folosește 2 000 de colaboratori, între care 750 de ziariști. Aparatul ei central cuprinde : redacția de informații și serviciile administrative și tehnice. Ea are 18 sucursale interne și 92 în străinătate.

Între 5 aprilie și 3 mai, în Liban au avut loc alegeri parlamentare. Cum este organizată puterea de stat în această țară ?

Libanul este o republică parlamentară condusă de un președinte ales de parlament pe o perioadă de 6 ani, și de un Consiliu de Miniștri numit de președinte, dar care este răspunzător în fața parlamentului. Puterea legislativă aparține parlamentului (99 membri) ales o dată la patru ani. Mandatul actualului președinte, Fuad Se'hab, expiră în luna septembrie. Conform constituției, alegerea noului președinte trebuie să aibă loc cu cel puțin o lună înainte de luna septembrie, prin vot secret, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților.

Brevian

27 mai

Delegația de activiști ai P.M.R., condusă de tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.R., care se află în vizită în U.R.S.S. a fost primită de către tovarășul N. S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S.

29 mai

Tovarășul Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, conducătorul delegației guvernamentale a R.P. Române care a participat la funeraliile lui Jawaharlal Nehru, a făcut o vizită la palatul prezidențial unde a avut o convorbire cu dr. Radhakrishnan, președintele Republicii India.

Între 26 și 29 mai a avut loc la București cea de-a 18-a sesiune a Consiliului interviziunii din cadrul Organizației internaționale de radio și televiziune, la care au participat delegați ai televiziunilor din R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Polonă, R.P. Ungară, U.R.S.S. și R. P. Română.

La Viena a început cel de al XV-lea Congres al Uniunii Poștale Universale (U.P.U.), la care participă 125 de țări. Delegația R.P. Române este condusă de Grigore Marin, adjunct al ministrului transporturilor și telecomunicațiilor.

A sosit în Capitală o delegație a Uniunii Ziariștilor Bulgari, condusă de Ilia Kiulovschi, vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor Bulgari și redactor-șef al ziarului „Otecestven Front" care, la invitația Uniunii Ziariștilor din R.P. Română, ne va vizita țara timp de două săptămîni.

30 mai

Acad. R. Rădulet, președintele Comitetului Electrotehnic Romîn, a fost ales în funcția de președinte al Comisiei Electrotehnice Internaționale, pe termen de 3 ani.

1 iunie

La Washington a avut loc semnarea Comunicatului comun cu privire la tratativele dintre R.P. Română și Statele Unite ale Americii.

A început vizita pe care la invitația Adunării de Stat a R.P. Ungare o face în această țară o delegație a Marii Adunări Naționale a R.P. Române.

Guvernul Republicii Populare Române și guvernul Japoniei au convenit ca reprezentanțele lor diplomatice la Tokio și București să fie ridicate la rang de ambasade cu începere de la 1 iunie 1964.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Română

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

O PRODUCȚIE A STUDIOURILOR IUGOSLAVE

Omul din fotografie

Scenariul: Dragoslav Ilić
Regia: Vladimir Pogačić
Imaginea: Milorad Markovi

Cu: Nikola Milić, Olive
ra Marković, Tomanij
Duričko, Janez Vrhc
vec, Severin Bjelić

2 lei

LUCRĂRILE CONFERINŢELOR DE LA GENEV

Cafea violentă

Convorbiri, interviuri,
ecouri despre
Romînia

24
joi, 11 iunie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

NEW YORK
VIENTIANE
ROMA
NICOSIA

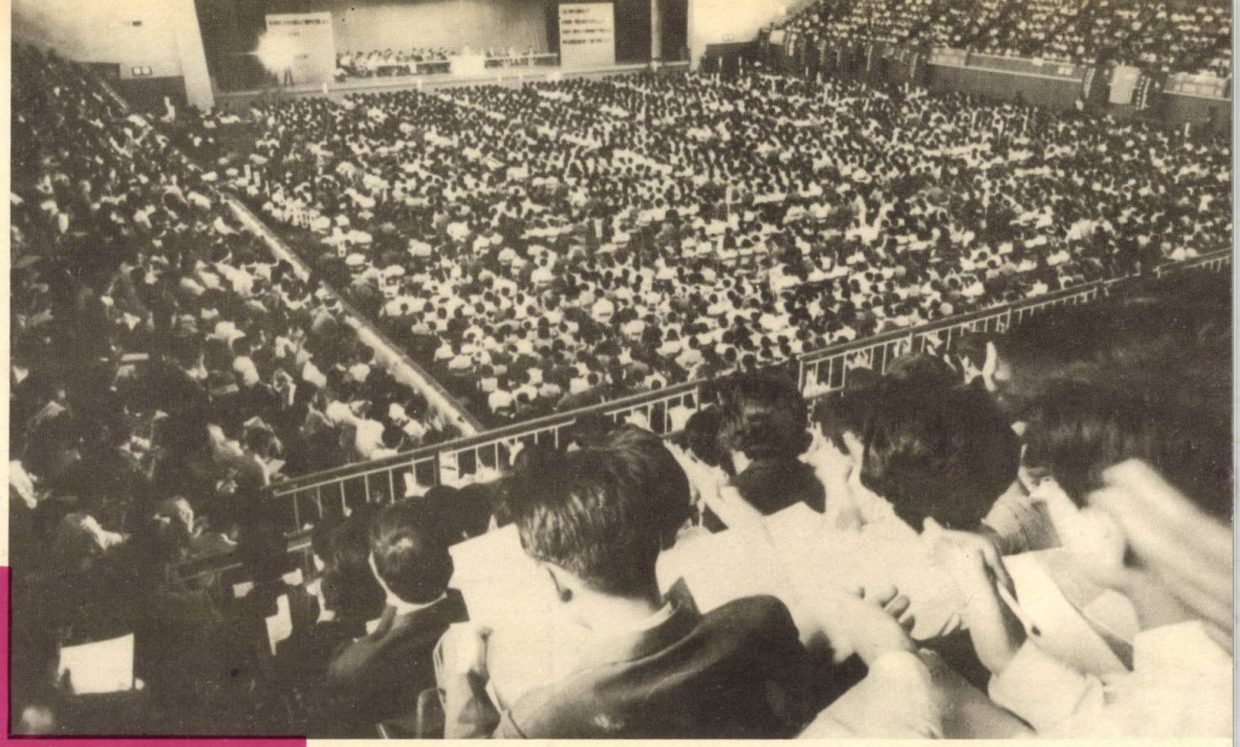

La Yokohama a avut loc o adunare a tineretului și studenților la care au participat 10 000 de persoane. Participanții au discutat situația actuală și sarcinile tineretului japonez.

O expediție științifică engleză a reușit de curînd să aterizeze cu un elicopter pe insula Freezland Rock, din grupul insulelor Sandwich de Sud — unul dintre cele mai puțin cunoscute arhipelaguri din Antarctica.

Anul II
nr. 24 (33)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
11 iunie
1964

sumar

Săptămîna pe glob

p. 2 WASHINGTON — Perspectivele relațiilor comerciale, de **Ștefan Cornu**
GENEVA — În ajunul închiderii Conferinței pentru comerț, de **N. S. Stănescu**
4 Reluarea tratativelor celor 18
HELSINKI — Relațiile iugoslavo-finlandeze
5 VIENTIANE — Noi consultări, de **Sergiu Verona**
6 MOSCOVA — Întîlniri utile
NEW YORK — Dilemele partidului republican, de **Alexander Gordon**
8 VARȘOVIA — În întîmpinarea Congresului P.M.U.P., de **Gh. Gheorghiță**
PEKIN — Actualitate diplomatică
9 BELGRAD — Sesiunea comitetelor balcanice
SEUL — Problemele au rămas aceleași, de **E. Obrea**
10 LAGOS — Implicațiile grevei generale, de **Eugen Pop**
11 NICOSIA — Medieri, de **Eugen Phoebus**
12 LEOPOLDVILLE — Incertitudinile se accentuează, de **V. Stamate**
13 BRUXELLES — În jurul unei inițiative
LONDRA — Ultimele alegeri parțiale

Articole, Reportaje

p. 14 Preocupări social-economice, de **Paolo Ricci**
20 Pe urmele lui Rabelais, de **Constantin Prisnea**
22 Cafea violentă, de **Roberto Otero**

Convorbiri

p. 16 Cu : **David Ennals,** fruntaș laburist ;
17 **Henry Selygman,** director general adjunct al A.I.E.A. ;
Paul B. Johnson, director în A.F.S.C.
18 „Zilele Eminescu"
Mesaj de bună vecinătate, înțelegere și pace, de **Pop Simion**

Puncte de vedere din presa mondială

p. 24—29 The Guardian, New York Times. The Economist, Izvestia, The Times, New York Herald Tribune, Le Monde, Revue Militaire Générale, Die Presse

Profil și fișier

p. 31 Bertrand Russell
Libertățile aerului

Convorbirile noastre

cu domnii David Ennals, șeful secției externe a partidului laburist britanic (pag. 16), Henry Selygman, director general adjunct al Agenției internaționale pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice, și Paul B. Johnson, directorul programului european al Conferințelor pentru diplomați inițiate de American Friends Service Commitee (pag. 17), se referă la colaborarea internațională în diverse domenii, precum și la unele preocupări specifice ale organizațiilor sau instituțiilor pe care acești oaspeți de peste hotare le reprezintă.

La Geneva

Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare a intrat în stadiul final. Despre rezultatele preliminarii ale acestei mari întîlniri internaționale relatăm la pag. 2. Tot în aceste zile și-a reluat lucrările Conferința celor 18 state pentru dezarmare (pag. 4).

Prin două scrisori

din străinătate publicate în acest număr al revistei, informăm despre unele probleme actuale ale vieții economico-sociale din Italia (pag. 14) și despre cadrul politic în care s-au desfășurat recentele alegeri din Columbia (pag. 22).

Castelele de pe Loire

și centrala termonucleară de la Chinon, casa lui Rabelais și natura din Touraine sînt evocate în însemnările de călătorie din Franța, semnate de Constantin Prisnea (pag. 20).

Despre Mafia din Sicilia

și adevărata față a Rhodesiei de sud aduc bogate fapte cele două cărți pe care le prezentăm la pag. 30.

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

WASHINGTON

Perspectivele relațiilor comerciale

După semnarea comunicatului comun romîno-american, delegația guvernamentală română, condusă de Gh. Gaston Marin, a avut întrevederi cu reprezentanții unor mari firme industriale americane. Presa americană, care a acordat în toată această perioadă un spațiu larg tratativelor americano-romîne, și a expus și comentat amplu comunicatul final, consemnează acum numele societăților „General Electric", „Goodyear", „Kellog", „Fergusson", „Universal Oil Product", „Goodrich", „Radio Corporation of America", „Scientific Design", subliniind varietatea domeniilor în care se pot dezvolta schimburile dintre cele două țări. Acest lucru a devenit posibil datorită faptului că — după cum remarcă Buletinul de știri al Casei Albe — „rezultatul imediat al tratativelor care au avut loc între delegația americană, în frunte cu secretarul de stat pentru problemele politice, Averell Harriman, și delegația română, în frunte cu vicepremierul Gheorghe Gaston Marin, este o dezvoltare a politicii comerciale".

Totodată, după cum subliniază de asemenea Buletinul de știri al Casei Albe, „la Washington se consideră că principala importanță a înțelegerilor la care s-a ajuns în cele două săptămîni de tratative la nivel înalt între S.U.A. și Romînia nu o constituie doar dezvoltarea schimburilor comerciale, ci și dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări. Se scoate în evidență, de asemenea, ridicarea reprezentanțelor diplomatice de la Washington și București de la rangul de legație la cel de ambasadă și se consideră că rezultatul total al tratativelor este nu numai o importantă îmbunătățire a relațiilor dar, de asemenea, realizarea unui pas înainte". Pe această linie se menționează că „partea americană a prezentat un proiect de discuție pentru un nou acord consular".

Majoritatea comentariilor americane merg pe linia articolului citat mai sus. Ziarul *Christian Science Monitor* menționa, sub semnătura corespondentului său la O.N.U., că tratativele romîno-americane „au fost urmărite cu interes la Națiunile Unite datorită contribuției pe care o pot aduce la lărgirea sferei coexistenței pașnice". A doua zi după semnarea comunicatului, ziarul *New York Times* scria într-un editorial: „Topirea gheței războiului rece a fost din nou evidentă ieri, o dată cu semnarea noului tratat consular sovieto-american la Moscova și cu anunțarea la Washington a noului acord romîno-american pentru schimburi de ambasadori și pentru facilitarea contractelor comerciale și de altă natură între cele două țări".

Ziarul *Washington Post* subliniază necesitatea rezolvării problemei clauzei națiunii celei mai favorizate pentru comerțul normal cu S.U.A. Ziarul citează reprezentanți oficiali americani care și-au exprimat părerea că anul viitor Administrația va cere Congresului înlăturarea acestor bariere, în scopul normalizării comerțului cu Romînia.

Presa internațională și posturile de radio din diverse țări acordă, de asemenea, atenție rezultatelor convorbirilor romîno-americane, interpretîndu-le ca o contribuție la îmbunătățirea climatului internațional. Într-un articol intitulat „Tratativele bilaterale s-au încheiat cu succes", ziarul elvețian *Neue Zürcher Zeitung* își exprimă opinia că „rezultatele corespund așteptărilor. Calea spre normalizarea relațiilor dintre S.U.A. și țările est-europene este lungă și este urmată cu prudență de ambele părți. Oricum, a fost pusă o bază pe care se va putea construi... Ambele părți își manifestă satisfacția în legătură cu această primă luare de contact. La Departamentul de Stat ea a fost caracterizată drept foarte utilă".

Unele comentarii de presă pun accentul pe aspectele comerciale ale acordului realizat. Într-un articol intitulat „S.U.A. concurează pentru comerțul cu Europa răsăriteană", ziarul britanic *Daily Telegraph* scrie: „Statele Unite au pășit în lupta de concurență cu Marea Britanie și cu alte țări în ce privește schimburile comerciale cu Europa răsăriteană".

„La Washington, scrie ziarul vest-german *Industriekurier*, se știe că romînii au mari posibilități în domeniul comerțului". Menționînd dezvoltarea relațiilor comerciale ale R.P.R., ziarul scrie: „Acolo unde se face un comerț de asemenea proporții nu vor să lipsească nici Statele Unite". Un punct de vedere similar a fost exprimat într-un comentariu al postului de radio Londra, în care se arăta că interesul Statelor Unite pentru dezvoltarea comerțului cu Romînia este justificat de ritmul de dezvoltare al țării noastre. „Romînia, se arăta în comentariu, dispune de mari resurse naturale și s-a industrializat foarte rapid în ultimii zece ani. S-a afirmat că ritmul dezvoltării sale a fost anul trecut unul dintre cele mai ridicate din lume, fapt confirmat de studiul comparativ publicat recent de Comisia economică a O.N.U. pentru Europa".

Într-o corespondență din Washington, ziarul *Christian Science Monitor* menționează: „Întrebată ce vor cîștiga Statele Unite de pe urma acordului cu Romînia, o oficialitate de frunte a Departamentului de Stat a răspuns simplu: «afaceri». Apoi, această oficialitate a declarat că cercurile de afaceri americane au fost defavorizate față de Europa occidentală, iar muncitorii americani au pierdut salarii și slujbe".

Situînd problema normalizării relațiilor comerciale romîno-americane în contextul mai larg al extinderii comerțului Est-Vest, presa se referă, printre altele, la declarația făcută recent unui corespondent al agenției ungare *M.T.I* de către secretarul de stat pentru comerț al S.U.A., Jack Behrman. Behrman a subliniat că cercurile guvernamentale și comerciale din Statele Unite „sînt preocupate în prezent de lărgirea comerțului dintre S.U.A. și țările socialiste din Europa răsăriteană". Menționînd că anumite mărfuri care în trecut puteau fi procurate exclusiv din S.U.A., pot fi achiziționate în prezent și din Europa occidentală, Behrman a declarat că lichidarea restricțiilor americane asupra mărfurilor existente și pe piața Europei occidentale va fi studiată într-un spirit mult mai realist decît pînă în prezent. După aprecierea lui se poate aștepta ca în viitorul apropiat comerțul Statelor Unite cu țările de democrație populară să crească de 2—3 ori.

Pentru a aprecia la justa sa valoare această posibilitate de extindere a comerțului dintre S.U.A. și țările socialiste ne putem referi la darea de seamă publicată zilele trecute de Ministerul Comerțului al Statelor Unite, în care sînt menționate vînzările autorizate în ultima vreme de guvernul american către aceste țări. Ele s-au ridicat de la 93 milioane de dolari în ultimul trimestru al anului trecut la 334 milioane de dolari — aproape de patru ori mai mult în primul trimestru al acestui an. În darea de seamă se arată, de asemenea, că în primul trimestru al anului 1964 s-au primit din partea unor țări socialiste 112 cereri pentru livrări cu caracter tehnic (utilaj industrial, procedee de fabricație, linii tehnologice etc.). „Numeroase firme din Statele Unite, se spune în continuarea dării de seamă, s-au adresat în ultima perioadă guvernului american pentru a-i solicita aprobarea în ce privește exportul de documentații tehnice și de utilaj către țările din răsăritul Europei".

Ștefan CORNU

GENEVA

În ajunul închiderii Conferinței pentru comerț

Începută la 23 martie, Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare și-a desfășurat lucrările celor peste 100 de ședințe de-a lungul a aproape 600 de ore. După dezbaterile generale, care au fixat cadrul și liniile principale ale lucrărilor, ședințele au căpătat un caracter foarte concret, problemele tehnice, practice, trecînd pe primul plan. Acum, după laborioasa activitate a comisiilor, subcomitetelor și grupelor de lucru, au fost reluate ședințele plenare, urmînd ca propunerile, declarațiile și recomandările votate în comisii să fie transformate în hotărîri ale Conferinței.

Unele organe de presă occidentale au căutat să-și convingă cititorii că actuala Conferință nu ar avea mari șanse de succes. Acum ele sînt puse în situația de a-și revizui părerile. Așa, de pildă, agenția *France Presse*, care pe parcurs și-a manifestat nu o dată scepticismul în legătură cu perspectivele Conferinței, scria luni într-un comentariu: „Conferința mondială a comerțului abordează ultima săptămînă a lucrărilor sale într-o atmosferă sensibil îmbunătățită față de cea din săptămînile precedente".

George Ball, șeful delegației S.U.A. la Conferință, a declarat la 9 iunie (la

reîntoarcerea la Geneva pentru încheierea lucrărilor): „Sînt foarte optimist în ce privește Conferința pentru comerț. Conferința a lucrat foarte serios... Ea a permis să se ajungă la un succes în privința relațiilor dintre țările industriale și cele în curs de dezvoltare".

Fără îndoială, lucrările Conferinței au determinat în rîndurile opiniei publice internaționale un curent puternic în favoarea înlesnirii comerțului mondial. Mai important este însă faptul că problemele asupra cărora s-a și ajuns la unanimitate sînt numeroase și de o semnificație deosebită.

Astfel, raportul Comisiei pentru îmbunătățirea comerțului invizibil a întrunit unanimitatea plenarei. În cadrul raportului s-au preconizat o serie de măsuri concrete menite să sporească veniturile de pe urma turismului ale țărilor în curs de dezvoltare, subliniindu-se propunerea Nepalului de a se efectua o finanțare internațională în vederea creșterii bazei materiale a turismului în aceste țări. Un capitol important al comerțului invizibil — care a reținut atenția Conferinței — este reprezentat de problemele creării marinei comerciale a țărilor în curs de dezvoltare, a cărei absență face ca o parte importantă din devizele deținute de aceste state să fie cheltuite la ora actuală pentru transportarea mărfurilor importate și exportate.

Plenara a luat act de raportul Comisiei pentru finanțarea comerțului internațional și a dezvoltării economice. Printre recomandările cele mai importante ale raportului este și aceea care are în vedere alocarea a aproximativ 1 la sută din venitul național al țărilor industriale în vederea finanțării dezvoltării economice. Această recomandare, adoptată în plenara de luni 8 iunie, prevede ca fondurile pentru finanțarea externă să sporească la circa 10 miliarde dolari anual, adică aproape dublu față de cele investite în momentul de față. Recomandarea apreciază că pe baza folosirii din plin a mijloacelor de care dispune fiecare țară în parte, ca și a fondurilor primite din exterior, se poate asigura un ritm de 5 la sută anual în ce privește creșterea venitului național al țărilor în curs de dezvoltare. Un rol de seamă pentru stimularea procesului de industrializare a țărilor subdezvoltate va avea și recomandarea cu privire la livrarea de utilaje pe credit cu rambursarea în cote părți a producției întreprinderilor astfel construite, sau în produse manufacturate ale țării respective.

De altfel, numărul recomandărilor în problemele finanțării votate pînă marți s-a ridicat la peste 25. O vom mai semnala doar pe cea care prevede că asistența financiară acordată „nu trebuie să fie obiectul nici unui fel de condiționări de ordin politic, economic, militar sau de altă natură care ar fi inacceptabile pentru țările în curs de dezvoltare".

O problemă, în privința căreia comentatorii și observatorii occidentali se așteptau să se întîmpine însemnate piedici, a fost aceea a validării reprezentării la conferință. Raportul Comisiei de verificare a mandatelor țărilor și organizațiilor prezente la Geneva a fost urmărit cu deosebită atenție. O serie de delegații cum au fost cele ale Franței, Algeriei, Romîniei, Indoneziei, Cubei etc., și-au exprimat regretul în legătură cu absența R. P. Chineze. Nu arareori delegați au protestat împotriva prezenței Portugaliei și Africii de sud, care practică o politică vădit colonialistă, bazată pe apartheid împotriva popoarelor africane.

Luîndu-se notă de aceste rezerve, raportul a fost aprobat în unanimitate de către plenara Conferinței.

În vederea apropierii punctelor de vedere în acele probleme care se mai află în suspensie, s-a constituit un grup de conciliere compus din patru reprezentanți ai țărilor în curs de dezvoltare (India, Chile, Camerun și Pakistan) și patru ai țărilor capitaliste industriale (S.U.A., Anglia, Franța și Belgia). Grupul are ca sarcină discutarea problemelor aflate încă în discuție: măsurile pentru dezvoltarea exportului de materii prime și produse manufacturate din țările în curs de dezvoltare, organizarea pieței ș.a. După cum arăta un observator occidental la Conferință, „cu ocazia prezentării rapoartelor comisiilor care priveau respectivele probleme, diversele delegații s-au limitat la cîteva observații și remarci asupra anumitor puncte ale rapoartelor, lăsînd conciliatorilor timpul de a găsi soluțiile asupra problemelor fundamentale care separă occidentalii de țările în curs de dezvoltare".

O problemă viu disputată în cadrul Conferinței este aceea a preferințelor generale solicitate de către țările în curs de dezvoltare. Un comentator al agenției *France Presse* arăta: „cvasitotalitatea țărilor reprezentate la Conferință sînt partizanele unor preferințe acordate — sub o formă sau alta — țărilor în curs de dezvoltare". Reprezentantul S.U.A. precizează poziția țării sale după cum urmează: „Țările dezvoltate trebuie să acorde, în negocierile comerciale internaționale, pe baza principiului clauzei națiunii celei mai favorizate, o prioritate deosebită reducerii maxime — iar atunci cînd e posibil — suprimării taxelor vamale ce afectează mărfurile manufacturate și semi-finite, al căror export prezintă un interes special pentru țările în curs de dezvoltare... Țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare trebuie să colaboreze pentru a găsi metodele adecvate pentru lărgirea exportului țărilor în curs de dezvoltare, printr-o armonizare și adaptare pe plan internațional a politicilor și reglementărilor naționale".

Poziția americană a făcut posibilă efectuarea unor noi pași în direcția adoptării principiului preferințelor. De altfel, în cadrul Conferinței a fost însușită recomandarea prin care se solicită secretarului general al O.N.U. formarea unui grup de experți guvernamentali, a căror sarcină să fie studierea modalităților concrete ale aplicării diferitelor sisteme de preferințe acceptabile pentru majoritatea țărilor.

Cadrul instituțional constituie una din cele mai controversate probleme

REFLECTOR

După o vizită în Canada (miercuri și joi), cancelarul Erhard îl va întîlni vineri pe președintele Johnson ; între problemele care vor fi discutate la Washington se numără problema germană precum și aceea a relațiilor economice între R.F.G. și țările Europei răsăritene. Înainte de plecare, cancelarul a declarat că convorbirile pe care le va susține în Canada și S.U.A. sînt „importante" dar că „nu trebuie să se aștepte rezultate spectaculoase". Erhard va fi însoțit de ministrul de externe Schröder, care l-a întîlnit, în cadrul consultărilor periodice prevăzute de tratatul franco-vest-german, pe Maurice Couve de Murville.

■

Din săptămînalul britanic The Economist : **„Amînînd, cu două săptămîni în urmă, programul de modernizare a unităților de tancuri recomandat de N.A.T.O., guvernul belgian a economisit bani, a soluționat o problemă preelectorală delicată, a dat satisfacție înaltului comandament belgian și a ilustrat, o dată mai mult, maniera în care unele țări ale N.A.T.O. tratează această alianță".**

■

Oficialități franceze duc tratative urmărind obținerea dreptului de a amplasa, în diverse regiuni ale globului, stațiuni de urmărire a sateliților ; Franța intenționează să lanseze sateliți, de tipul „Diamant", în 1965 sau 1966. S-au realizat acorduri pentru construirea unor asemenea stații la Angadoyan (Volta Superioară), în insulele Canare, în apropiere de Pretoria (R.S.A.), precum și la Hammaguin (Algeria), de la această stație urmînd a fi lansați și sateliți. Se proiectează, de asemenea, construirea unor stații de urmărire a sateliților la Bretigny-sur-Orge (Franța), în apropiere de Brazzaville și în insulele Azore.

■

Scopul vizitei pe care ministrul de externe tunisian Mongi Slim o întreprinde în mai multe țări arabe este extinderea relațiilor economice între Tunisia și restul lumii arabe.

■

Lordul Beaverbrook, care a încetat din viață la începutul săptămînii în apropiere de Londra, controla trustul de presă deținînd între altele, ziarele „Daily Express" (cu un tiraj zilnic de 4 300 000 de exemplare), Evening Standard (cu un tiraj de peste 750 000 de exemplare) și săptămînalul de duminică Sunday Express (cu o circulație de aproximativ 4 milioane și jumătate de exemplare).

Pe adevăratul său nume Maxwell Aitken, lordul Beaverbrook, care a fost înnobilat în 1911 și a devenit membru al Camerei Lorzilor cu cinci ani mai tîrziu, s-a născut în 1879 în Canada, unde a și locuit pînă în primii ani ai secolului nostru și unde, prin activitatea sa în diferite domenii ale industriei canadiene, a cîștigat o avere importantă. După stabilirea în Anglia el a participat intens la activitatea politică a partidului conservator. Deosebit de apreciat a fost de conducerea acestui partid — și în special de fostul prim-ministru Churchill, care a fost prietenul său intim — rolul său ca ministru al producției aeronautice în timpul celui de-al doilea război mondial. Lordul Beaverbrook este, de asemenea, autorul a numeroase cărți, printre care o biografie a lui Lloyd George.

ale Conferinței. În Comisie s-a votat recomandarea permanentizării Conferinței — urmînd ca ea să se întrunească regulat la 2—3 ani —, iar între sesiuni, coordonarea eforturilor să fie făcută de către un consiliu executiv cu largi drepturi în domeniul comerțului internațional. Divergențele dintre țările capitaliste industriale și cele în curs de dezvoltare nu privesc atît forma pe care trebuie s-o îmbrace instituțiile, cît modul de reprezentare în cadrul lor. Țările în curs de dezvoltare consideră că singurul criteriu acceptabil este ca fiecare țară să beneficieze de un vot. Țările occidentale solicită însă adoptarea unui principiu pe care l-au numit al „votului ponderat": țările actualmente dezvoltate să aibă de spus un cuvînt cel puțin egal cu numărul imens al țărilor în curs de dezvoltare.

În complexul aspectelor abordate de Conferință, problemele instituționale au o însemnătate unanim recunoscută. Rezolvarea lor va trasa cadrul concret pentru traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței și pentru sesizarea noilor aspecte ce vor apare în comerțul internațional ca urmare a îmbunătățirii situației generale a țărilor în curs de dezvoltare. Asiduitatea cu care este căutată la Geneva o soluție general acceptabilă — chiar dacă ea va fi doar provizorie — dovedește că, și în acest sens, Conferința a îndreptățit speranțele numerosului grup de țări care au promovat și apărat ideea convocării sale.

N. S. STĂNESCU

Reluarea tratativelor celor 18

După o pauză de mai bine de o lună, Comitetul celor 18 state pentru dezarmare și-a reluat lucrările.

Actuala etapă a tratativelor de dezarmare a fost așteptată cu interes atît în cercurile diplomatice cît și în rîndurile opiniei publice. Interesul este cu atît mai mare cu cît, la întreruperea lucrărilor, unii dintre membrii comitetului au ținut să-și exprime optimismul în legătură cu perspectivele conferinței.

Pregătirea diplomatică a noii sesiuni a conferinței a început încă mai de mult. După cum se știe, la 27—28 mai la Washington a avut loc o întîlnire a delegațiilor occidentale membre ale Comitetului celor 18 „pentru a pune la punct strategia înainte de reluarea lucrărilor conferinței de la Geneva". Franța nu s-a alăturat nici de data aceasta aliaților săi din N.A.T.O.

Ministerul de Externe britanic, referindu-se la întîlnirea de la Washington, a precizat că era vorba de o simplă întîlnire de rutină, în vederea unui schimb de informații și consultări.

În ședința de deschidere, prezidată de Correia do Lago (Brazilia), acesta a adresat un apel puterilor nucleare pentru încheierea urgentă a unui acord cu privire la interzicerea experiențelor subterane cu arma nucleară.

Reprezentantul Statelor Unite, Foster, s-a referit în prima sa cuvîntare la domeniile în care ar fi posibilă realizarea de acorduri. El a enumerat oprirea producției de materiale fisionabile în scopuri militare, măsuri pentru prevenirea răspîndirii armelor nucleare, distrugerea bombardierelor americane și sovietice învechite, referindu-se totodată și la folosirea unui nou sistem de control, mai acceptabil. Statele Unite, a spus Foster, vor lua în considerație toate propunerile rezonabile.

Reprezentantul Uniunii Sovietice, V. A. Zorin, a anunțat în cuvîntul său că Uniunea Sovietică face un nou pas în întîmpinarea propunerilor occidentale și este de acord să se treacă la examinarea în detaliu a diferitelor probleme concrete legate de lichidarea mijloacelor de transportare la țintă a armei nucleare, în cazul în care conferința va aproba propunerea cu privire la „umbrela racheto-nucleară" ca bază pentru soluționarea problemei lichidării mijloacelor de transport.

Delegațiile țărilor socialiste în general vor continua ca și pînă acum să depună toate eforturile pentru a găsi soluții rezonabile, reciproc acceptabile, la problemele atît de complexe care își așteaptă încă rezolvarea.

T. E.

La Moscova a fost semnat contractul de cumpărare de către U.R.S.S. a unei uzine chimice pentru producția de gazolină, gaze uscate și alte produse chimice, cu o capacitate de prelucrare de 500 milioane mc de gaz pe an. Uzina a fost achiziționată de la firma italiană „Snam Progetti". După cum arată agenția TASS, cumpărarea acestei uzine se încadrează în relațiile comerciale cu caracter general dintre întreprinderile sovietice de comerț exterior și grupul industrial italian „E.N.I.".

Schimburile comerciale dintre U.R.S.S. și Japonia au atins în 1963 cifra de un sfert de miliard de dolari. Conform acordului în vigoare, în 1965 schimburile vor ajunge la o treime de miliard de dolari.

La Moscova, a sosit o delegație de reprezentanți ai Asociației industriei chimice din Japonia, condusă de Masao Fukusima, vicepreședintele Asociației și președintele companiei „Kao Sekken". Industriașii japonezi duc tratative în vederea unor livrări de utilaj chimic complet către Uniunea Sovietică. Va fi discutată și posibilitatea exportului japonez de îngrășăminte chimice pe baza unui acord pe termen lung.

Paul Chambers, președintele firmei „Imperial Chemical Industries", a declarat că oameni de afaceri englezi vor semna un contract pentru construirea unui complex de fibre sintetice pentru U.R.S.S., în valoare de 50 milioane lire sterline. Tranzacția face parte dintr-un acord mai larg, care prevede livrarea de utilaje chimice către U.R.S.S. în valoare de circa 100 milioane lire sterline.

Consilierul comercial al Ambasadei Sovietice de la Washington, E. Șerșnev, a declarat că „în ultimii ani au avut loc schimburi importante în relațiile comerciale sovietice cu țările dezvoltate din punct de vedere industrial — Marea Britanie, Franța, R.F.G., Italia și Japonia. Volumul schimburilor comerciale sovietice cu aceste cinci țări a crescut în ultimii ani de aproape 3,5 ori, ajungînd la aproximativ 1,5 miliarde dolari anual. Perspectivele relațiilor comerciale sovietice cu aceste țări sînt în ansamblu favorabile."

Schimburile comerciale dintre R.D.G. și Suedia sporesc în 1964 cu 8 la sută față de 1963. R.D.G. livrează Suediei mașini unelte, produse electrotehnice și mecanice fine, produse chimice, utilaj minier etc. Se importă din Suedia mașini și utilaje industriale, produse ale industriei siderurgice, celuloză și hîrtie, produse agricole etc.

Un grup de firme belgiene și franceze livrează o uzină chimică completă Bulgariei în sumă de circa 40 milioane dolari. O delegație comercială din Bulgaria va tranzacționa detaliile finale ale contractului în Belgia.

S-a încheiat la Praga un contract între întreprinderea cehoslovacă de comerț exterior „Strojimport" și reprezentanții firmei engleze „Power Gas", pe baza căruia firma britanică va livra Cehoslovaciei utilaj în valoare de 80 de milioane coroane pentru producția de amoniac lichid și uree. Utilajele vor fi livrate pe credit pe termen lung.

La Budapesta a fost semnat un protocol care stabilește lista de mărfuri din cel de al doilea an al acordului ungaro-englez pe termen lung. Pentru anul 1964 se prevede o creștere de 20 la sută a schimburilor comerciale reciproce.

La cel de al 33-lea Tîrg internațional de la Poznan, deschis la 7 mai, participă 54 de țări din 5 continente, dintre care 19 și-au trimis delegații oficiale. Dintre țările occidentale principalii participanți sînt: S.U.A., R.F.G., Anglia, Italia, Suedia și Austria, care prezintă în special produse ale industriei grele. La Tîrg s-a deschis și un pavilion al unui grup de 18 țări în curs de dezvoltare din Africa și Asia, care expun produsele lor tradiționale.

Un protocol privitor la schimbul de mărfuri dintre Polonia și Austria a fost semnat la Varșovia. Protocolul, care privește perioada august 1964 — iulie 1965 prevede lărgirea exportului polonez de mașini, utilaje și mărfuri industriale de consum în Austria. Totodată Polonia va importa din Austria mașini și utilaje, materii prime și semi-fabricate.

HELSINKI

Relațiile iugoslavo-finlandeze

Timp de o săptămînă, președintele R. S. F. Iugoslavia, I. B. Tito, a vizitat Finlanda, la invitația președintelui Kekkonen. Conducătorul iugoslav a fost însoțit în călătorie de ministrul afacerilor externe, Kocea Popovici, și de alte personalități. Au fost vizitate capitala finlandeză, localitățile Hemelin (locul de naștere al compozitorului Sibelius) și Valeakoski, orașul Rovaniemy, centrul regiunii Laponia, hidrocentrala Pertikoski de pe rîul Kemi. În cursul vizitei au avut loc tratative între oamenii de stat iugoslavi și finlandezi, consacrate situației internaționale și căilor de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări.

Această luare de contact a fost apreciată, în cuvîntările rostite de cei doi președinți, ca o expresie a lărgirii relațiilor dintre Iugoslavia și Finlanda. „În baza pozițiilor comune — a declarat președintele Kekkonen — colaborarea țărilor noastre se dezvoltă în folosul ambelor state. Pe planul relațiilor economice, planurile care au fost recent elaborate vor aduce, cînd vor fi tra-

duse în viață, avantaje ambelor țări și vor lărgi și mai mult colaborarea noastră.

„Iugoslavia militează — a declarat președintele Tito — pentru colaborare pașnică bazată pe drepturi egale cu toate popoarele... Mă asociez constatării că relațiile de colaborare dintre cele două țări se dezvoltă cu succes și aș vrea să subliniez că Iugoslavia dorește în mod sincer ca aceste relații să se lărgească și să se întărească atît în domeniul politic cît și în domeniile economic și cultural".

Presa iugoslavă este de părere că întîlnirea dintre cele două personalități politice prezintă importanță în genere pentru relațiile internaționale. „Considerată pe planul cel mai general — scrie revista de politică externă *Medunarodna Politika* — vizita președintelui Tito în Finlanda apare ca un act destinat să contribuie la consolidarea păcii internaționale".

În presa finlandeză vizita conducătorului iugoslav este apreciată ca o nouă dovadă a viabilității principiilor coexistenței pașnice. „Întîlnirea dintre șefii celor două state, scrie ziarul *Makaansa.* a arătat că pozițiile celor două țări în domeniul politicii externe sînt apropiate, indiferent de deosebirea dintre sistemele politice sau dintre ideologii, și că ambele țări tind spre același țel în politica internațională".

Comunicatul comun dat publicității după încheierea vizitei expune amănunțit poziția celor două părți în problemele internaționale actuale. Comunicatul precizează că recentele convorbiri au dovedit din nou „că cele două țări au poziții asemănătoare sau identice în problemele întăririi colaborării internaționale". Comunicatul constată că, în ciuda conflictelor locale din diferite părți ale lumii, s-a ajuns la o slăbire a încordării în relațiile internaționale și continuă eforturile pentru îmbunătățirea relațiilor. „Cei doi președinți și-au reafirmat convingerea că toate conflictele dintre state trebuie rezolvate prin mijloace pașnice și că colaborarea constructivă a statelor cu sisteme politice și sociale diferite este necesară pentru stabilirea înțelegerii și încrederii reciproce în scopul asigurării păcii în lume".

În comunicat se arată de asemenea necesitatea continuării eforturilor pentru progrese în tratativele cu privire la dezarmare, relevîndu-se utilitatea luării de măsuri parțiale și treptate pentru dezarmare.

V. S.

În La Paz, capitala Boliviei, studenții au demonstrat împotriva realegerii președintelui Estenssoro, dînd lupte cu polițiștii pe străzile orașului.

VIENTIANE

Noi consultări

Principalele rezultate înregistrate în ultima săptămînă în evoluția situației din Asia de sud-est sînt acordul de principiu pentru convocarea unei conferințe restrînse destinată reglementării situației din Laos (în conformitate cu propunerea poloneză) și rezoluția de compromis adoptată de Consiliul de Securitate în legătură cu plîngerea Cambodgiei. Trebuie menționat de asemenea modul în care a evoluat atitudinea diferitelor guverne în legătură cu situația din această regiune a lumii, care a continuat să formeze unul din principalele subiecte ale actualității internaționale.

Pentru diplomația americană — afirma presa săptămîna trecută — conferința de la Honolulu va fi un moment-cheie în precizarea atitudinii sale de ansamblu față de problemele sud-estului asiatic. Se așteptau, așadar, adoptarea unor hotărîri care, o dată aprobate de președinte, urmau să devină părți componente ale politicii Statelor Unite în această zonă. Cercurile extremiste recomandau grupului de diplomați și militari întruniți în insulele Hawai măsuri „de mînă forte". Dar bilanțul acestei reuniuni apare acum, în comparație cu pronosticurile, mult diferit. Încheiată fără nici un comunicat final, conferința de la Honolulu nu a adoptat, se pare, nici o recomandare de natură să modifice, cel puțin în prezent, politica S.U.A. în această regiune. Nu a intervenit mai ales „angajarea mai largă" a S.U.A. la care se refereau unii comentatori. „Activitatea S.U.A. — scria corespondentul din Honolulu al agenției *France Presse* — pare menită să se limiteze, cel puțin în viitorul apropiat, mai degrabă la consultări diplomatice decît să se îndrepte spre o intensificare a efortului militar".

Potrivit titularului Pentagonului, McNamara, la Honolulu nu au fost adoptate în general hotărîri. „Nici un fel de planuri — a spus el — nu au fost supuse spre aprobare președintelui, și nici un plan nu a fost aprobat". Iar comunicatul privitor la întrevederea președintelui Johnson cu Dean Rusk și McNamara, publicat de Casa Albă, avea următorul conținut: „Cei doi miniștri au conferit cu președintele Johnson. Ei au trecut în revistă situația din Asia de sud-est în lumina consultărilor de la Honolulu care au avut drept scop îmbunătățirea eficienței și eficacității programelor noastre".

În orice caz se constată că două „soluții", asupra cărora s-au făcut speculații intense în ultimele săptămîni, nu sînt luate în considerare în comentariile oficioase. Acestea erau — extinderea războiului din Vietnam și trimiterea de trupe în Tailanda în legătură directă cu criza laoțiană. Săptămîna trecută președintele Johnson a declarat că nu are cunoștință de existența vreunui plan de extindere a războiului din Vietnam. Completînd această idee, un purtător de cuvînt într-o amplă trecere în revistă a conferinței de la Honolulu a spus, între altele, că „nu se va recomanda o schimbare fundamentală a rolului S.U.A. pe plan militar în Vietnamul de sud". Cît despre Tailanda, același purtător de cuvînt declara că planurile de a trimite trupe depind de evenimentele din Asia de sud-est, adăugînd că „dacă guvernul Tailandei ar cere trupe, probabil că cererea sa ar fi acceptată". Or, guvernul tailandez se pare că nu ia în considerație în prezent o asemenea măsură.

În schimb, după conferința de la Honolulu cercurile politice americane au făcut un efort vizibil pentru realinierea acțiunilor tuturor aliaților occidentali în sud-estul asiatic. În acest sens a fost interpretată vizita subsecretarului de stat George Ball la Paris și Londra. Oficial, Ball (care a asistat la întrevederile președintelui Johnson cu personalitățile participante la reuniunea de la Honolulu), urma să informeze guvernele francez și englez despre rezultatele acesteia. Dar misiunea lui Ball era, evident, mai amplă. „Aceste întrevederi — scria corespondentul agenției *France Presse* — vor avea mai degrabă caracterul unor schimburi de vederi, în dorința de a se

asigura o apropiere între poziţiile celor trei guverne occidentale în legătură cu Asia de sud-est".

Sarcina lui Ball nu a fost aceeaşi la Paris ca la Londra. La Paris, întrevederile sale cu generalul de Gaulle şi cu Couve de Murville au fost interpretate ca prima discuţie oficială americano-franceză în legătură cu problemele Asiei de sud-est. În comentarii s-a insistat foarte mult asupra faptului că preşedintele de Gaulle a avut prilejul „de a expune cu limpezime părerile sale privind această regiune a lumii... punctul de vedere francez a putut fi expus mai limpede şi mai net ca oricînd înainte" *(France Presse)*. Această insistenţă vizează afirmaţiile făcute în presa americană în sensul că Washingtonul „n-ar cunoaşte exact" ce planuri au reprezentanţii francezi în legătură cu Asia de sud-est.

Conţinutul discuţiilor de Gaulle-Ball nu a fost dezvăluit, dar din unele relatări oficiale se desprinde impresia că unitatea dorită nu a fost realizată. În primul rînd se admite în continuare că „există divergenţe asupra mijloacelor ce ar trebui adoptate pentru rezolvarea situaţiei din Asia de sud-est". Apoi, de partea americană, continuă să se susţină că „politica franceză în privinţa Vietnamului nu este realizabilă într-un viitor previzibil".

Unii comentatori sînt de părere că misiunea lui Ball la Paris nu a fost în general încununată de succes. „Diplomaţi francezi de frunte — scrie din Paris corespondentul englez Harold King — se tem că întrevederea ar putea avea drept rezultat o nouă încordare între Franţa şi S.U.A." De asemenea, misiunea lui Ball a fost complicată de zvonurile persistente despre eventualitatea înlocuirii actualului ambasador francez în Statele Unite, în legătură directă cu răceala intervenită în ultima vreme în relaţiile dintre cele două ţări.

La Londra, sarcina lui Ball a fost mai uşoară. Presa a consemnat vizita lui ca semnificînd doar continuarea consultărilor obişnuite între cele două ţări.

Între timp, în Laos nu s-au mai înregistrat ciocniri militare. Pe plan diplomatic, întrevederea de la Vientiane convocată de reprezentantul englez a reunit doar cinci ţări. Reprezentantul indian a declarat că participă numai pentru a insista din nou asupra necesităţii convocării unei conferinţe a celor 14 state semnatare ale acordurilor de la Geneva. Evenimentul despre care se discută cel mai mult este întrunirea în cursul acestei luni la Zürich a unei reuniuni (nivelul nu a fost precizat) cu participarea copreşedinţilor Conferinţei de la Geneva în problema Laosului, a statelor membre în Comisia internaţională de supraveghere şi a reprezentanţilor celor trei grupări politice din Laos. Această „mică conferinţă" pentru Laos ar urma să anticipeze eventual o conferinţă a celor 14 state care să examineze pe larg situaţia din această ţară.

Guvernul englez s-a declarat favorabil unei asemenea reuniuni. Acceptînd propunerea poloneză, guvernul sovietic a transmis ambasadorului englez la Moscova un proiect de mesaj care ar urma să fie adresat guvernelor Indiei, Canadei şi conducătorilor celor trei grupări politice din Laos pentru efectuarea de consultări în conformitate cu propunerea poloneză. În proiect se arată că aceste consultări ar putea contribui la îmbunătăţirea situaţiei din Laos şi ar facilita convocarea conferinţei celor 14 state semnatare ale acordului de la Geneva privind Laosul.

Principalele rezultate ale săptămînii în sud-estul asiatic se concentrează asupra efortului diplomatic. Consultările în problemele Laosului pot oferi acum terenul pentru găsirea unor soluţii convenind tuturor părţilor.

Sergiu VERONA

MOSCOVA

Întîlniri utile

Înaintea plecării spre patrie, după vizita efectuată în Uniunea Sovietică, liderul laburist Harold Wilson a făcut o expunere la televiziunea sovietică şi a ţinut o conferinţă de presă la Hotelul Naţional din Moscova. Referindu-se la convorbirile pe care le-a avut cu conducătorii sovietici, el a spus printre altele: „Relaţiile anglo-sovietice sînt în prezent mai bune decît în trecut. Se îmbunătăţesc printre altele relaţiile comerciale. Se întîlnesc şi fac schimb de experienţă profesori, activişti sindicali, ziarişti, specialişti în domeniul tehnicii din ambele ţări. Relaţiile dintre cele două ţări pot şi trebuie să se dezvolte şi mai mult... Coexistenţa paşnică este un pas într-o direcţie justă şi nouă ne este necesară colaborarea paşnică, colaborare în soluţionarea problemelor care ţin nu numai de relaţiile noastre". Liderul laburist a declarat de asemenea că delegaţia partidului laburist a căutat să cunoască poziţia guvernului sovietic în principalele probleme internaţionale şi în primul rînd în problemele dezarmării generale şi totale precum şi ale dezarmării parţiale. Despre aceste lucruri presa sovietică a relatat pe larg.

Totodată, în legătură cu apropiata vizită pe care o va face în ţările nordice şeful guvernului sovietic, N. S. Hruşciov, la mijlocul acestei luni, *Pravda* a publicat interviurile luate primului ministru al Suediei, Tage Erlander, şi ministrului afacerilor externe al Norvegiei, Halvard Lange.

„Eu şi colegii mei din guvern — a declarat premierul suedez — considerăm că în cursul vizitei vom putea discuta cu premierul Hruşciov problemele internaţionale care se referă atît la ţările mari cît şi la ţările mici". Referindu-se la relaţiile sovieto-suedeze, el a arătat în continuare: „Comerţul cu Uniunea Sovietică este un factor în continuă creştere şi este întrutotul firesc că noi vom discuta şi această problemă. În ceea ce priveşte relaţiile culturale între ţările noastre, ele sînt cu mult mai intense decît pot părea". Primul ministru al Suediei s-a ocupat de asemenea în interviul său de perspectivele acţiunilor comune în problemele dezarmării. „Am considerat cu satisfacţie încheierea în 1963 a Tratatului de la Moscova cu privire la interzicerea experienţelor nucleare în atmosferă, în spaţiul cosmic şi sub apă. Am salutat de asemenea hotărîrea paralelă a U.R.S.S., S.U.A. şi Angliei cu privire la reducerea producţiei de materiale fisionabile pentru producţia armelor de exterminare în masă. Aşteptăm alte măsuri şi hotărîri întrucît în prezent şi ţările mici resimt greutatea înarmărilor".

Exprimîndu-şi părerea că relaţiile Est-Vest înregistrează o apropiere în spirit realist, Halvard Lange arată că aceasta permite elaborarea unor soluţii paşnice a problemelor acute şi litigioase. Începutul acestui proces a fost făcut. Trebuie să sperăm că măsuri comune de viitor vor fi extinse şi asupra celor mai importante probleme centrale ale contemporaneităţii, punîndu-se o bază reală pentru soluţionarea problemelor dezarmării generale totale şi controlate. Referindu-se la relaţiile dintre Norvegia şi Uniunea Sovietică, omul de stat norvegian a declarat că vizita premierului sovietic „va fi o demonstrare a relaţiilor de bună vecinătate în care cred şi sînt bucuros că există. În cursul acestei vizite vom avea posibilitatea unui schimb de păreri cu privire la relaţiile norvegiano-sovietice şi asupra relaţiilor internaţionale. Sper de asemenea că această vizită va contribui la dezvoltarea legăturilor economice între ţările noastre, la dezvoltarea contactelor personale şi în general a tuturor formelor de contacte care ne pot ajuta să ne înţelegem mai bine".

Presa sovietică acordă, de asemenea, atenţie întîlnirilor care au avut loc la Leningrad între N. S. Hruşciov şi I. B. Tito, preşedintele R. S. F. Iugoslavia, care, terminîndu-şi vizita în Finlanda, a făcut o scurtă vizită în Uniunea Sovietică.

După cum anunţă *TASS*, în cursul convorbirilor care au avut loc s-a făcut un schimb de păreri asupra unui larg cerc de probleme care prezintă interes reciproc pentru Iugoslavia şi U.R.S.S.

În cursul schimbului de păreri asupra problemelor internaţionale părţile şi-au reafirmat din nou identitatea de vederi asupra principalelor probleme ale contemporaneităţii şi ataşamentul lor faţă de principiile coexistenţei paşnice a statelor cu sisteme sociale diferite drept linia generală a politicii externe a U.R.S.S. şi R.S.F.I.

În timpul convorbirii, de ambele părţi s-a relevat însemnătatea colaborării multilaterale dintre U.R.S.S. şi R.S.F.I.

N. PĂTRAŞCU

NEW YORK

Dilemele partidului republican

În recentele alegeri din California, dînd peste cap pronosticurile bazate pe sondaje de opinie (acestea l-au desemnat, pînă în ultima clipă, drept viitor cîştigător pe Rockefeller), Goldwater a obţinut aproape 51 la sută din voturi. Spre deosebire de procedura în vigoare în alte state unde au avut loc alegeri preliminare, în California alegătorii au fost puşi în situaţia de a opta

pentru unul din cei doi candidați propuși, fără a avea dreptul de a înscrie eventual un alt favorit. Acum, pentru că Goldwater a cîștigat, toți cei 86 de electori californieni sînt obligați să-l sprijine la convenția de la San Francisco. Goldwater a apreciat acest fapt ca „un pas gigantic" spre candidatura la președinție.

Cum s-a ajuns în această situație și ce repercusiuni va avea ea asupra partidului republican ?

Comentatorii americani au în genere o opinie comună în ceea ce privește răspunsul la aceste întrebări. „Campania prezidențială preliminară din 1964 are cel puțin un aspect caracteristic : a durat trei luni dar n-a îmbrățișat cu adevărat nici o problemă națională majoră și n-a produs nici măcar un singur discurs remarcabil", scrie James Reston. S-a creat impresia că nu există o politică republicană. Goldwater s-a agitat mult și a vorbit și mai mult. „Dar problema lui Goldwater, apreciază *New York Times* constă nu atît în ceea ce crede, cît în obscuritatea care îi înconjoară gîndurile. Toate încercările de a afla care este adevărata lui poziție în probleme ca securitatea socială, drepturile civile, O.N.U. sau folosirea armelor atomice în Vietnam n-au dus la altceva decît la creșterea confuziei în legătură cu ceea ce ar face dacă i s-ar încredința vastele prerogative ale președinției. El reacționează în termenii unor sloganuri ieftine, apoi cînd implicațiile declarațiilor sale provoacă îngrijorare chiar printre cei mai fanatici partizani ai săi, le reconsideră și adesea le retractează".

Adepții lui Goldwater au marcat puncte în urnele din California. Dar, remarcă Lippmann, „California nu este în nici un caz o mostră concludentă pentru partidul republican și dacă Goldwater va ajunge candidat, asta se va întîmpla numai pentru că o majoritate a delegaților ar hotărî să nesocotească și să încalce voința, opinia și interesele majorității alegătorilor republicani". „Stop Goldwater !" (opriți-l pe Goldwater), această deviză este lansată cu mare forță în ultimele zile. Nu din teamă că Goldwater ar avea vreo șansă să ajungă președinte al Statelor Unite. Afară de el însuși, nimeni nu vorbește despre o asemenea posibilitate. Dimpotrivă, tuturor comentatorilor o asemenea idee li se pare năstrușnică. Primejdia, scriu ei, este pentru partidul republican, care se găsește astăzi într-o situație fără precedent. „Conducerea negoldwateristă a republicanilor se află într-o stare de șoc, scriu Rowland Evans și Robert Novak. Nu are nici un fel de planuri și îndeobște nu prea are nici speranțe". Se consideră că dacă partidul republican ar ajunge sub controlul oamenilor lui Goldwater, el riscă să fie părăsit de majoritatea alegătorilor.

■

Se preconizează două soluții : găsirea rapidă a unui lider cu șanse de succes pentru acțiunea „stop Goldwater", sau adoptarea unei platforme republicane atît de liberale, încît Goldwater să fie pus în situația de a renunța singur la candidatură, sau de a se replia pe poziții mai rezonabile. Pentru prima soluție lipsește omul. Rockefeller este considerat și se consideră singur aproape ieșit din cursă. Nixon a declarat explicit că nu va participa la o campanie anti-Goldwater. Atunci, privirile s-au întors spre guvernatorul Scranton, considerat de cîtăva vreme drept o rezervă demnă de luat în seamă. „Și acum, Scranton... ?", se întreba Joseph Alsop chiar în titlul unui articol publicat în *New York Herald Tribune*. Or, Scranton spune nu. „Nu văd nici o deosebire extrem de fundamentală între mine și senatorul de Arizona", a declarat el. Mai mult, se arată dispus să candideze pentru postul de vicepreședinte pe tichetul lui Goldwater.

S-a hotărît să se facă o ultimă încercare la conferința anuală a guvernatorilor republicani, întrunită la Cleveland. „Dacă impresia guvernatorilor va fi că nici un baraj nu mai poate opri cursa lui Goldwater spre candidatură, relatează *France Presse*, tentativa va fi fără îndoială abandonată".

Rămîne soluția platformei electorale. Dar, pe de-o parte, nu este clar cine ar putea să-i impună lui Goldwater o platformă cît de cît rațională, pe de altă parte, chiar dacă s-ar ajunge la un asemenea compromis, el n-ar putea salva prestigiul partidului.

Lippmann le cere republicanilor să accepte riscul ruperii de partid a extremiștilor de dreapta, pentru a menține principalele tradiții ale acestui partid. În caz contrar el arată, ca de altfel majoritatea comentatorilor, că partidul republican se află în fața unei grave înfrîngeri politice, și aceasta printr-un mecanism foarte simplu și rapid : milioane de alegători care votau de obicei pentru republicani, vor vota acum pentru democrați. Aceasta nu va contribui numai la întărirea substanțială a majorității cu care va fi reales președintele Johnson, ci, lucru și mai important, va trece de la republicani la democrați un mare număr de posturi de guvernatori și mandate de senatori și de membri ai Camerei Reprezentanților. „În orice caz, scrie *Le Monde*, victoria de acum a lui Goldwater, presupunînd că ar fi determinantă pentru rezultatul convenției republicane de la San Francisco, n-ar putea decît să înlesnească sarcina electorală, și așa ușoară, a lui Johnson. Trebuie totuși să ne întrebăm dacă responsabilii partidului republican vor accepta ca partidul lor să se identifice cu o tendință care ar face prea multe servicii campaniei democrate, axată pe pace și prosperitate".

După opinia revistei *New Republic*, progresele lui Goldwater nu numai că își aduc aportul la o viitoare victorie a democraților, dar sînt determinate în parte chiar de perspectiva ei. Citățm : «O curiozitate a actualei campanii constă în faptul că „făcătorii de regi" republicani din partea de răsărit a țării au renunțat la luptă. Nu le place Barry, dar nu le pasă dacă va fi desemnat. Secretul este că o mulțime dintre ei se pregătește să voteze pentru... Johnson ! Aceasta explică oarecum în ce mod a ajuns Barry atît de departe, fără a fi oprit».

Alexander GORDON

New York, 9 iunie

MANILA

Spre o reglementare ?

În capitala Filipinelor a fost înregistrată, simbătă, declarația președintelui Sukarno, care a spus că dorește „să poată activa în folosul păcii și prosperității Indoneziei și lumii". Prezența sa la Manila, unde a susținut convorbiri cu președintele filipinez Macapagal, era, de altfel, în concordanță cu această declarație, avînd rostul de a pregăti terenul în vederea unei întîlniri tripartite la nivel înalt destinată să normalizeze relațiile între Indonezia, Filipine și Federația Malayeză.

După cum se știe, nu este vorba despre o primă acțiune diplomatică urmărind acest obiectiv. Întîlnirea dintre președinții Macapagal și Sukarno este a doua în ultimele șase luni, răstimp în care au avut loc mai multe întîlniri bilaterale și tripartite la nivel ministerial, la Tokio, Bangkok și Pnom Penh. Deși fondul problemei a rămas neschimbat, iar dezbaterile la cel mai înalt nivel între părțile interesate apar în mod evident ca o necesitate, reuniunea Sukarno-Macapagal-Rahman a suferit, totuși, amînări, datorită unei anumite rezerve, manifestată îndeosebi prin formularea unor condiții preliminare de către premierul Malayeziei, Rahman.

În cursul lunii mai, din însărcinarea președintelui Macapagal, Salvador Lopez, fost ministru de externe și, potrivit unei decizii mai vechi, viitor reprezentant al Filipinelor la O.N.U., a întreprins negocieri care s-au dovedit în cele din urmă fructuoase.

Poate și datorită faptului că recentele alegeri au consolidat poziția guvernului său, premierul Rahman a menținut, dintre condițiile preliminare, numai pe aceea privitoare la încetarea activității partizanilor din Borneo de

Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la debarcarea trupelor aliate pe coasta Normandiei, a avut loc o ceremonie la St. Laurent

nord. Rahman a anunțat luni că este de acord să se întîlnească la Tokio cu președinții Sukarno și Macapagal.

Fără să fie excluse modificări în program, reuniunea va avea loc, probabil, luni 15 iunie, fiind precedată — sîmbătă — de contacte la nivel ministerial. Președintele Sukarno și ministrul indonezian de externe Subandrio se află deja la Tokio.

Numeroase țări, din care unele — cum ar fi Japonia, Tailanda, Cambodgia — și-au oferit bunele oficii în precedentele încercări de soluționare a conflictului, au urmărit ultimele pregătiri în vederea conferinței la nivel înalt cu atenția pe care o merită acest eveniment. De asemenea, s-a afirmat că la Departamentul de Stat a fost preconizată trimiterea la Tokio a ambasadorului american în Indonezia, Howard Jones, care (în absența ambasadorului Statelor Unite la Tokio — indisponibil) să urmărească ceea ce ar putea să devină eliminarea unuia din principalele focare de încordare din Asia de sud-est.

Firește, înțelegerea asupra problemelor litigioase nu este asigurată prin simplul fapt al întîlnirii celor trei oameni de stat la Tokio; convorbirile vor releva deosebiri între pozițiile respective ale participanților. Dar există posibilitatea ca aceste convorbiri să contribuie la o destindere în această regiune și să găsească elemente utile în vederea unei reglementări durabile.

Mihai MATEI

VARȘOVIA

În întîmpinarea Congresului al IV-lea al P.M.U.P.

În ultima vreme viața politică internă a R. P. Polone s-a desfășurat sub semnul a două evenimente deosebite: întîmpinarea celui de-al IV-lea Congres al P.M.U.P. ale cărui lucrări vor începe la 15 iunie și sărbătorirea, la 22 iulie, a 20 de ani de la făurirea Poloniei populare.

După publicarea, la mijlocul lunii martie, a tezelor Congresului al IV-lea, în întreaga presă poloneză, la emisiunile de radio-televiziune, în săptămînale s-a inițiat o largă și susținută campanie de dezbateri publice a problemelor și sarcinilor puse în tezele congresului și mai ales asupra directivelor planului dezvoltării economiei naționale în perioada 1966—1970.

Prezentînd comparativ bilanțul realizărilor în acești 20 de ani ai Poloniei populare și ultimii 20 de ani ai Poloniei burgheze, tezele demonstrează elocvent superioritatea economiei socialiste asupra celei capitaliste. Ele constituie în același timp un adevărat mijloc de educare a tinerei generații poloneze, dacă luăm în considerare că aproape 70 la sută din cetățenii republicii n-au depășit 38 de ani și nu au de unde cunoaște condițiile de viață din Polonia burgheză.

La ultima plenară, primul secretar al C.C. al P.M.U.P., W. Gomulka, a spus că în cursul a 20 de ani, s-a construit o Polonie nouă cu un nou potențial de producție, cu o nouă structură socială, o nouă cultură.

Directivele de plan pe anii 1966-1970 prevăd ca pînă în 1970 producția globală industrială să crească cu 45—47 la sută, cea agricolă să sporească cu 14—15 la sută.

Trebuie subliniat că pentru atingerea acestor obiective a fost destinat un fond de 830—840 miliarde zloți, ceea ce reprezintă o creștere cu circa 36—38 la sută față de prevederile cincinalului în curs.

Analizîndu-se realizările de pînă acum, în același timp au fost căutate și căi pentru realizarea de noi rezerve interne, posibilități pentru o mai bună organizare a producției, a scăderii prețului de cost etc.

Cele mai importante probleme în jurul cărora s-au concentrat discuțiile, printre altele, a fost crearea în viitorul c... final a circa un milion și jumătate de noi locuri de muncă. Această problemă, consecință a creșterii impetuoase a populației după cel de-al doilea război mondial, a suscitat multe discuții în vederea găsirii celor mai eficiente soluții.

Alte probleme prezentate în teze, care au fost viu discutate, sînt cele referitoare la modernizarea tehnicii, schimbarea structurii exportului prin mărirea exportului de mașini, agregate etc.

O atenție specială este acordată problemei agricole, cu atît mai mult cu cît investițiile în agricultură și industria legată de aceasta se ridică la 26 la sută din totalul investițiilor cincinalului viitor. S-a subliniat că aceasta reprezintă un însemnat sprijin dat de stat în vederea creșterii producției agricole care, așa cum prevăd tezele, în anul 1970 trebuie să acopere nevoile interne.

De asemenea, mult interes în discuțiile purtate în întîmpinarea congresului a fost manifestat pentru organizarea conducerii economiei în întreprinderi, metode de planificare etc.

Oamenii muncii din R. P. Polonă întîmpină cel de-al IV-lea Congres al P.M.U.P. ca și sărbătorirea a 20 de ani de putere populară cu noi succese în muncă și în realizarea planurilor. În diferite ramuri ale industriei s-au îndeplinit cu cinste angajamentele, reușindu-se ca în primele cinci luni ale anului să se obțină o producție peste plan în valoare de 6,5 miliarde zloți.

Zilele acestea au avut loc ultimele conferințe voievodale, în cursul cărora s-au ales 1 630 de delegați la congres.

Gh. GHEORGHIȚĂ

Varșovia, 9 iunie

PEKIN

Actualitate diplomatică

Vizita pe care o întreprinde de cîteva zile în Republica Populară Chineză președintele R. A. Yemen, Abdullah al-Sallal, constituie pentru ziarele și comentatorii politici din Pekin unul din evenimentele de seamă ale actualității și un prilej de a sublinia legăturile de caldă prietenie și solidaritate dintre cele două popoare. Atît la Pekin, cît și în celelalte centre pe care le-a vizitat în China delegația yemenită, mareșalul Al-Sallal și însoțitorii săi au fost primiți cu manifestații cordiale iar discursurile și întrevederile prilejuite pînă acum de această vizită au scos în evidență unitatea de vederi dintre conducătorii celor două țări în numeroase și importante probleme internaționale.

La Pekin, luînd cuvîntul în cadrul mitingului care a avut loc în cinstea delegației și răspunzînd cuvîntului de salut al primarului capitalei R. P. Chineze, mareșalul Al-Sallal a exprimat mulțumirile poporului yemenit față de simpatia și sprijinul manifestate de guvernul și poporul chinez pentru lupta de eliberare a Yemenului. „Popoarele arabe declară cu fermitate — a spus președintele Al-Sallal — că vor persevera în lupta lor pentru pacea mondială, pentru libertatea tuturor popoarelor, pentru coexistența pașnică."

Înainte de a pleca spre alte orașe și centre industriale din China, membrii delegației yemenite au făcut vizite în cîteva din principalele întreprinderi din Pekin și au vizitat monumente istorice din regiune. La Hanceu, președintele Al-Sallal și membrii delegației au fost însoțiți de premierul Ciu En-lai și de vicepremierul Cen I. Membrii delegației au vizitat, de asemenea, orașul Șanhai, principala metropolă a Chinei.

Un alt fapt important care a reținut atenția în cursul săptămînii trecute în capitala R. P. Chineze l-a constituit inaugurarea expoziției britanice de utilaj minier și de construcții, expoziție realizată cu participarea a 58 de întreprinderi industriale britanice. La deschidere au rostit cuvîntări reprezentanți ai grupului de industriași britanici sosiți la Pekin cu acest prilej și Nan Han-cen, președintele Consiliului chinez pentru promovarea comerțului internațional. Vorbitorii și-au exprimat satisfacția pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

A. R.

BELGRAD

Sesiunea comitetelor balcanice

Luni dimineața au început la sediul Clubului ziariștilor din Belgrad lucrările celei de-a patra întîlniri a reprezentanților Comitetelor de colaborare balcanică, care are ca temă „Căile și metodele dezvoltării colaborării între țările balcanice, în condițiile actuale".

La întîlnire sînt prezenți reprezentanți ai Comitetului bulgar pentru înțelegere și colaborare balcanică, ai Mișcării elene pentru înțelegere balcanică, ai Comitetului romîn pentru colaborare și înțelegere reciprocă între popoarele din Balcani, ai Ligii iugoslave pentru pace, independență și egalitatea popoarelor. Participă, de asemenea, observatori din Cipru.

Ordinea de zi a actualei întîlniri cuprinde:

—raportul general asupra „Căilor și metodelor de dezvoltare a colaborării între țările balcanice în condițiile actuale", prezentat de delegația iugoslavă;

—probleme privind colaborarea economică și tehnică între țările balcanice, referat al delegației din Grecia;

—aspecte ale colaborării culturale și științifice interbalcanice, referat prezentat de Comitetul bulgar pentru colaborare balcanică;

— referat privind activitatea organizațiilor obștești din R. P. Romînă în domeniul colaborării balcanice.

La reuniunea preliminară a președinților Comitetelor de colaborare balcanică care a avut loc în urmă cu trei săptămîni la Belgrad s-a considerat necesar ca fiecare delegație să facă o expunere asupra activității desfășurate din mai 1963, data întîlnirii de la București.

În primele două zile ale lucrărilor, participanții la întîlnire au primit mesaje de salut din partea președintelui R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, și a președintelui Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Ion Gheorghe Maurer. În salutul său, președintele Tito își exprimă convingerea că „întîlnirea va contribui la extinderea și dezvoltarea continuă a colaborării între popoarele și țările din regiunea Balcanilor". În mesajul președintelui Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, se menționează aportul substanțial pe care Comitetele îl pot aduce la întărirea legăturilor tradiționale între țările balcanice. Mesajul arată că înfăptuirea propunerilor guvernului R. P. Romîne din 1957 și 1959 care urmăreau transformarea regiunii Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării multilaterale, fără arme nucleare, ar permite țărilor acestei regiuni să consacre mai multe forțe și mijloace problemelor economice și sociale. Șeful guvernului romîn subliniază că guvernul și poporul țării noastre vor milita și în viitor pentru menținerea unor relații de bună vecinătate și prietenie cu toate țările din Balcani.

Elementul predominant al expunerilor prezentate de șefii delegațiilor: Sava Ganovski (R. P. Bulgaria), Stamatis Merkuris (Grecia), Lazar Moisev (R.S.F. Iugoslavia), Mihai Ghelmegeanu (R. P. Romînă) și Vasos Lisaridis (Cipru) a fost reliefarea necesității și posibilității statornicirii unor rodnice și multilaterale relații de colaborare între statele din Balcani, indiferent de sistemul social-economic căruia le aparțin. Evocînd numeroasele manifestări ale colaborării prietenești dintre țările balcanice care au avut loc după întîlnirea de anul trecut de la București, participanții la actuala întrunire au scos în evidență perspectivele întăririi acestei colaborări în domeniile economic, cultural, științific, turistic. Această colaborare se înscrie pe linia cunoașterii și prețuirii reciproce a popoarelor din Balcani, a relațiilor de bună vecinătate și prietenie.

Eveniment important al intensificării legăturilor de colaborare între statele balcanice, întîlnirea de la Belgrad confirmă sprijinul pe care activitatea Comitetelor îl aduce înfăptuirii politicii de coexistență pașnică a statelor cu sisteme social-economice diferite

Cristian POPIȘTEANU

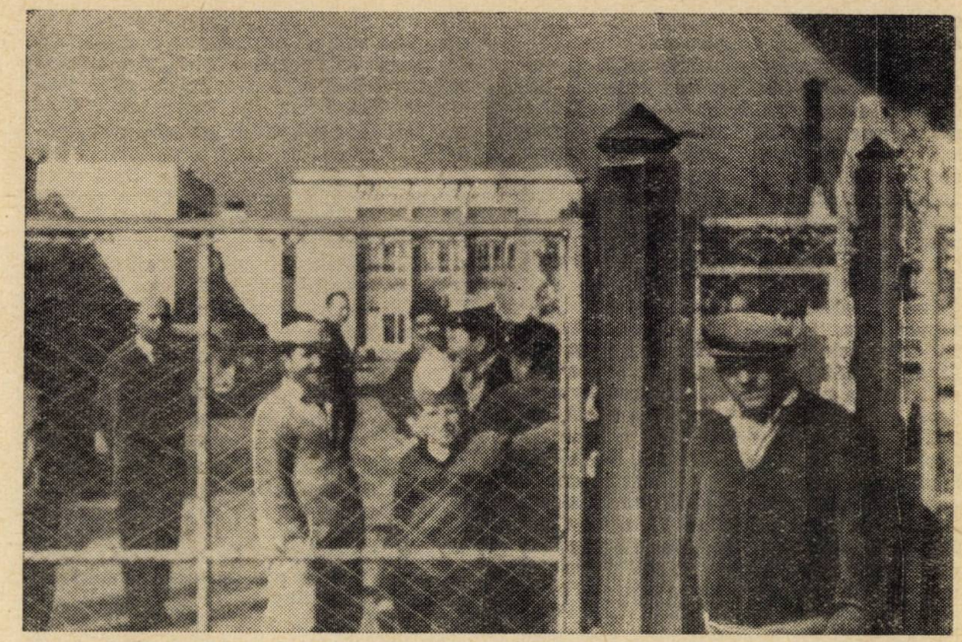

La Buenos Aires au fost ocupate de către muncitorii greviști o serie de întreprinderi

SEUL

Problemele au rămas aceleași

Geamurile palatului prezidențial fuseseră ciuruite de pietrele demonstranților. Garduri de sîrmă ghimpată decorau arterele centrale. Pe alocuri, baricade răsturnate evocau ciocnirile la care capitala sud-coreeană a fost martoră. La intersecții — detașamente militare pe picior de luptă. Dubele poliției, în goană, recoltau pe presupușii agitatori. 30 000 de studenți manifestaseră la Seul, orașul întreg trăise o zi agitată, dar ziarele ieșite din rotativă în dimineața următoare păreau a nu ști nimic. Nici o frază despre ceea ce se petrecuse. Spații mari, albe, semnalau foarfeca cenzurii.

Coreea de sud a devenit teatrul unor viguroase demonstrații studențești. Efervescența din rîndurile tineretului universitar a avut drept element declanșator tratativele sud-coreeano-japoneze. Manifestațiile s-au prelungit însă multe săptămîni, fără ca repetarea lor aproape cotidiană să le altereze caracterul de masă. Dimpotrivă, cu trecerea timpului, rîndurile demonstranților s-au îngroșat, combativitatea lor s-a accentuat. Din capul locului, pentru observatori a fost limpede că protestele studențești nu sînt menite să pună în cauză doar un act de politică externă, oricît de controversat ar fi acesta.

Firește, problema relațiilor cu Japonia genera surse de neliniște. Unele cercuri se declarau în posesia informației că normalizarea relațiilor între Seul și Tokio urma să se realizeze grație unei despăgubiri japoneze pentru daunele provocate în perioada ocupării Coreei și reglementării problemei pescuitului, ambele favorizînd Japonia. Tratativele de la Tokio au stimulat în

Coreea de sud critici ample la adresa orientării oficiale în general.

„Nemulțumirea acumulată față de regimul actual — iată ce se ascunde îndărătul demonstrațiilor" — afirma ziarul japonez *Asahi*. Ostilitatea studenților, care deveniseră interpreții unor sentimente de largă circulație în opinia publică, se îndrepta împotriva orientării guvernamentale în ansamblul ei. Reproșurile vizau atît laturile economice cît și cele politice (interne și externe) ale acestei orientări. Bilanțul lui Pak Cijon Hi situează guvernarea sa în domeniul insuccesele, realitate subliniată în coloanele tuturor ziarelor apusene. Deși în anul trecut Coreea de sud a beneficiat de o recoltă bună, sacul cu orez care se vindea în toamna trecută cu 2 500 de woni, revine în prezent la peste 4 000 de woni. „Orezul, hrana de bază, este insuficient și prețurile cresc. Asta nu pentru că s-ar fi terminat, ci pentru că marii negustori îl reține. Cînd în marile orașe oamenii vor flămînzi iar copiii vor avea obrajii supți și burțile umflate, atunci prețul va ajunge la o sumă mai mare și rentabilă". Aspectul l-a surprins un martor ocular ale cărui impresii au văzut lumina tiparului în *Die Tat*. Dificultățile economice se exprimă în șomajul extrem de ridicat (22—25 la sută din forța de muncă — potrivit revistei *U. S. News and World Report*). Planurile de dezvoltare economică s-au dovedit a fi ficțiuni. Ele au fost corectate, recorectate, prelungite în timp și reduse din punct de vedere ale obiectivelor. Repetatele eșecuri au determinat recent modificarea formației guvernamentale. Criteriul după care a fost desemnat noul premier ilustrează cu claritate intențiile oficialităților de la Seul. Actualul prim-ministru „este cît se poate de puțin versat" în problemele economice, după ziarul japonez *Mainiți*. Principalul său atu îl reprezintă legăturile cu anumite cercuri influente din S.U.A. pe care le-a stabilit în perioada cînd a funcționat în calitate de ambasador la Washington. Remanierea ministerială a scos la iveală și lupta pentru putere care macină anturajul lui Pak Cijon Hi. Generalii deveniți politicieni în civil încearcă să-și mărească șansele în goana după fotolii ministeriale, înlăturîndu-și adversarii personali prin metode puțin onorabile.

În cursul demonstrațiilor studențești un nume a fost des pomenit, fiind însoțit de epitete deloc măgulitoare : cel al lui Kim Chong Pil, rudă apropiată a lui Pak Cijon Hi. Ostilitatea față de Kim Chong Pil nu se datorește numai împrejurării că acesta a condus delegația care a purtat tratativele de la Tokio. Kim Chong Pil este un personaj care a semănat în jurul lui antipatie prin brutalitatea sa, prin comportarea sa de mînă forte. După acapararea puterii de către actuala juntă, eveniment în care a jucat un rol de prim ordin, el a condus serviciul secret. A dispărut cîtăva vreme de pe scena politică, pentru a reapare destul de curînd în calitate de șef al partidului de guvernămînt. Ziarele l-au denumit „Nr. 2 de la Seul". Influența sa în politica sud-coreeană se vădea a fi considerabilă. Cariera lui politică a cunoscut acum o nouă întrerupere. Pak Cijon Hi a hotărît să-și jertfească protejatul pentru a domoli furia populară. Kim Chong Pil și-a prezentat demisia, care a și fost acceptată de îndată. Sfătuit sau nu de protectorul lui, politicianul demisionat a socotit util să organizeze o conferință de presă în cursul căreia „și-a asumat responsabilitatea tulburărilor care s-au produs din momentul proclamării legii marțiale și a prezentat scuzele sale naționii". Postura în care a apărut „mîna de fier" a regimului de la Seul este simptomatică. Kim Chong Pil a promis că va deveni un membru „fără titluri" al partidului pe care pînă mai ieri îl prezida. *France Presse* relata că observatorii se întreabă cîtă vreme va fi nevoit Kim Chong Pil să rămînă iar în umbră.

50 000 soldați aduși direct de pe linia de frontieră (divizia 29) sînt dislocați la Seul. Măsurile anunțate sînt drastice. Toate adunările sînt interzise. Universitățile au intrat în vacanță forțată cu o lună înainte de termenul tradițional iar localurile lor au fost ocupate de militari. La Kwangju (300 km de Seul) școlile de toate gradele și-au închis porțile, drept sancțiune pentru participarea elevilor la manifestații. În beciurile poliției din Seul, 300 de persoane sînt anchetate cu brutalitate. Sînt profesori acuzați de a fi încurajat pe studenți în acțiunile antiguvernamentale, ziariști care ar fi întreținut o stare de spirit propice manifestațiilor și oameni politici ce și-au exprimat dezacordul cu Pak Cijon Hi.

Pe străzile Seulului s-a instaurat un calm aparent, tulburat doar de sporadice grupuri protestatare. Absența unor noi demonstrații de masă ar putea să conducă la ideea că Pak Cijon Hi a reușit să depășească momentul de impas. O asemenea opinie ar fi eronată. Măsurile de natură represivă nu pot soluționa o criză politică și economică, ci cel mult pot amîna atingerea punctului ei culminant. Care este termenul amînării ? Se crede că Pak Cijon Hi nu cunoaște răspunsul la această întrebare.

Eugeniu OBREA

LAGOS

Implicațiile grevei generale

În ziua de 4 iunie, primul ministru al Nigeriei, Abubakar Tafawa Balewa, aflat în concediu într-o localitate din nordul țării, a primit, din partea unui senator, o notă telegrafică, prin care i se cerea să se înapoieze de urgență în capitală și să-i recheme la Lagos pe membrii cabinetului plecați în străinătate. Motivul apelului către premier îl constituia situația creată în urma grevei generale organizate de sindicate. Această situație oglindește, într-adevăr, o tensiune socială gravă, iar poziția luată de partidele nigeriene față de revendicările greviștilor scoate și mai mult în evidență divergențele crescînde dintre cele două grupări politice ale coaliției guvernamentale.

Greva generală care, potrivit relatărilor agenției *France Presse*, a cuprins 800 000 de oameni (dintr-un total de 1 milion de salariați), este un moment important al luptei pentru îmbunătățirea salariilor — revendicare esențială în actualele mișcări sociale din Nigeria. De aproape un an, sindicatele cer revizuirea tarifelor de salarizare. Veniturile realizate de oamenii muncii de pe urma salariilor au crescut doar în unele sectoare, în timp ce sporirea costului vieții are efecte negative generale. Pentru completarea cîștigurilor, majoritatea salariaților este nevoită să presteze diferite munci suplimentare. Un studiu o-

Din inițiativa unui comitet memorial, la Washington se montează statuia poetului ucrainean Taras Șevcenko

ficial cu privire la bugetele familiilor de muncitori și funcționari relevă că salariul de bază reprezintă doar 50—59 la sută din totalul veniturilor pe care le realizează muncitorii. Îndeosebi salariile lucrătorilor necalificați sînt cu mult sub nivelul sumei la care este calculat minimul de trai. Or, muncitorii necalificați formează 90 la sută din totalul masei salariate. Puterea lor de cumpărare este împovărată și de consecințele sistemului cămătăresc, larg răspîndit. Studiul amintit mai sus consemnează că sumele împrumutate reprezintă 24 la sută din cheltuielile muncitorului necalificat și 16 la sută din cele ale lucrătorului calificat. S-a calculat, de asemenea, că din salariul lunar se restituie, în medie, circa o treime din datorii, restul datoriilor cumulîndu-se la sumele pentru care se plătesc dobînzi.

Aceasta este, în cîteva date și cifre, situația care, în toamna anului trecut, a determinat o largă mișcare revendicativă pentru schimbarea tarifelor de salarizare. În acest scop sindicatele au acționat împreună, prin crearea unui organism comun al mișcării — „Comitetul unit de acțiune". O grevă cu caracter național, organizată la 1 octombrie 1963, a determinat guvernul să accepte desemnarea unei comisii care să studieze problema prețurilor și salariilor. Comisia, condusă de judecătorul Adenyinka Morgan, a întocmit un raport în care se recomandă majorări între 6 și 25 la sută pentru anumite categorii de salarii și o creștere de 100 la sută pentru cele ale muncitorilor zilieri. Cum hotărîrea autorităților în privința majorării salariilor întîrzia, la 30 mai a avut loc, la Lagos, o manifestație de protest, care a fost reprimată de poliție. Zeci de demonstranți, printre care și doi conducători ai centralelor sindicale naționale, au fost răniți. În aceeași zi s-a aflat că guvernul a acceptat doar parțial majorările de salarii propuse de comisia Morgan.

În aceste condiții, la 1 iunie a izbucnit greva generală, organizată pe baza unității de acțiune a sindicatelor din întreaga Nigerie.

Greva a intervenit într-un context politic complicat care se caracterizează prin agravarea contradicțiilor între cele două partide ale coaliției guvernamentale: „Convenția națională a cetățenilor nigerieni" (N.C.N.C.) și „Congresul populațiilor din nord" (N.P.C.). Divergențele au ca obiect rezultatele recensămîntului populației, din februarie 1964, sau, mai precis, contestarea acestor rezultate de către N.C.N.C. Nigeria este un stat federal cu patru provincii (Est, Centru-Vest, Vest și Nord) iar de proporția populației din fiecare provincie depinde numărul reprezentanților ei în Camera Deputaților, precum și cuantumul mijloacelor bugetare ce-i sînt repartizate. Michael Okpara — prim-ministru al guvernului provinciei de Est, și lider al partidului N.C.N.C. care are o poziție dominantă în această regiune — a acuzat cabinetul federal și cel al provinciei de Nord (guvernată de N.P.C.) că au denaturat cifrele recensămîntului pentru a favoriza din punct de vedere politic partidul „Congresul populațiilor din nord". Guvernul provinciei de Centru-Vest s-a alăturat poziției guvernului din Est și, împreună cu acesta, a contestat în fața tribunalului suprem din Lagos modul „neconstituțional" și „ilegal" în care s-a desfășurat recensămîntul.

Preludiul campaniei electorale pentru alegerile generale, care vor avea loc la sfîrșitul anului, aduce și mai mult în actualitate adîncirea crizei ce se manifestă de mai mult timp între conducătorii regiunilor ce alcătuiesc statul federal nigerian. „În Nigeria, scrie publicația elvețiană *Die Tat*, se desfășoară un vehement conflict politic intern. Președintele statului, dr. Nnamdi Azikiwe, care provine din regiunea de răsărit și premierul Alhaji Sir Abukabar Tafawa Balewa, de origine din nord, au lansat repetate apeluri către populație pentru menținerea liniștei. În culise au și avut loc tratative pentru realizarea faimosului compromis nigerian care prevede recunoașterea recensămîntului, fără a determina însă modificarea raportului de forțe în Camera Deputaților".

Totuși, disputa dintre cele două partide se ascute. La 2 iunie „Convenția națională a cetățenilor nigerieni" a semnat o alianță politică cu partidul de opoziție, „Grupul de acțiune", cu care intenționează să formeze, după alegeri, un cabinet de coaliție.

Greva se desfășoară pe fundalul acestor mișcări politice. La reuniunile din 10—12 mai ale primilor miniștri regionali cu premierul federal, discuțiile în jurul politicii salariilor au dus la accentuarea contradicțiilor dintre Ahmadou Bello, conducătorul cabinetului din Nord, și Michael Okpara. Poziția partidului „Convenția națională", favorabilă revendicărilor sindicale se conturase și în prealabil, prin apelul adresat de Okpara „tuturor grupărilor sindicale, pe care le-a chemat să-și strîngă rîndurile în interesul unității lor". (*West-Africa*, 30 mai). De asemenea, Okpara „a condamnat menținerea decretului de interzicere a manifestațiilor publice la Lagos, capitala federală a Nigeriei". *France Presse* anunța, la 4 iunie, că cele două Partide recent coalizate în opoziție (Convenția și Grupul de acțiune) se pronunță pentru aplicarea integrală a recomandărilor comisiei Morgan. În tot cazul, această poziție a mărit popularitatea celor două partide, iar în turneul pe care-l efectuează prin orașele regiunii de Vest, Okpara culege roadele atitudinii sale. Liderii partidului „Congresul populațiilor din nord" n-au putut să împiedice extinderea grevei nici în provincia care se află aproape exclusiv sub controlul lor. Într-o corespondență din capitala Nigeriei, ziarul englez *Scotsman* scria: „Greva, care a determinat încetarea activității la căile ferate și docurile din Lagos, s-a extins rapid în regiunile de nord și de est ale țării. La Kaduna, capitala Nigeriei de nord, au fost anunțate greve ale muncitorilor feroviari, ale muncitorilor din telecomunicații și în unele sectoare ale industriei electrice și textile".

În prezent, aproape întreaga activitate economică este întreruptă. Luni, primul ministru al Nigeriei a cerut greviștilor, într-o cuvîntare radiodifuzată, să reia lucrul; tot în aceeași zi, trupe nigeriene au preluat controlul asupra principalelor instalații industriale din Lagos și Kaduna. Într-o declarație a „Comitetului unit de acțiune", care conduce greva, se subliniază că din cuvîntarea primului ministru reiese intenția guvernului de a recurge la folosirea forțelor armate pentru reprimarea acțiunii muncitorilor.

Greva care durează de peste o săptămînă este una din cele mai importante acțiuni organizate de clasa muncitoare nigeriană și afirmă influența ei crescîndă în evoluția politicii interne a țării. Prin înțelegerea acestei semnificații a grevei, unii lideri ai partidului „Convenția națională" își consolidează și mai mult șansele electorale, în timp ce politica socială a conducătorilor „Congresului populațiilor din nord" apare, după cum susțin adversarii lui, ca o politică a „seniorilor feudali".

Eugen POP

NICOSIA

Medieri

Spre sfîrșitul săptămînii trecute, în Cipru a fost decretată starea de alarmă în urma zvonurilor care au circulat privind patrularea unor vase de război turcești în largul coastelor cipriote. Zvonurile au fost alimentate de declarațiile unor oficialități turce. Ministrul afacerilor externe al Turciei, Erkin, a afirmat că, dacă cipriotii greci vor continua acțiunile lor, „într-o zi va trebui inevitabil să intervenim în Cipru". Kyprianu, ministrul de externe al Ciprului, a declarat

Împăratul Etiopiei, Haile Selassie, s-a întîlnit la Nairobi cu Jomo Kenyatta, președintele Keniei

că poporul cipriot este hotărît „să facă față oricărei tentative de subminare a guvernului legal al Ciprului". La Atena a fost convocată imediat o ședință extraordinară a cabinetului cu participarea șefilor statului-major. Au fost hotărîte o serie de măsuri militare pentru a se face față situației ivite în urma unei eventuale debarcări în Cipru.

Agravarea situației, în urma ultimelor evenimente, a provocat la Ankara o intensă activitate guvernamentală și diplomatică. La scurte intervale s-au ținut cîteva reuniuni ale Consiliului de Miniștri. Ambasadorul Angliei s-a reîntors brusc în capitala Turciei, iar cel al Statelor Unite l-a vizitat de două ori în 24 de ore pe premierul Inönü și i-a remis un mesaj personal din partea președintelui Johnson. La Ankara a sosit pe neașteptate și generalul Lemnitzer, comandantul suprem al forțelor N.A.T.O.; el s-a dus direct la sediul statului-major unde a avut o serie de convorbiri cu generalul Sukay, șeful statului-major turc. Împreună cu acesta, el l-a vizitat apoi pe premierul Inönü. După întrevederi, Lemnitzer a declarat că „discuțiile au fost foarte utile".

După cum relatează agențiile de presă, mesajul președintelui Johnson urmărește să determine Turcia să renunțe la ideea unei debarcări în Cipru.

Cu acest prilej, premierului turc i s-a sugerat efectuarea unei călătorii la Washington pentru organizarea unor convorbiri la nivelul șefilor de stat.

În mesajul de răspuns adresat președintelui Johnson se face o punere la punct în legătură cu intențiile atribuite Turciei în problema cipriotă și se resping afirmațiile potrivit cărora o debarcare turcească ar avea drept scop realizarea unei scindări a insulei. Astfel formulată teza, nu apare evident care ar fi motivul unei asemenea intervenții militare.

Vizita turcă la Washington ar avea loc după sosirea actualului secretar general al N.A.T.O. la Ankara. Acesta a declarat că vizita lui în Grecia și Turcia a urmărit o informare asupra stadiului actual al relațiilor dintre cele două țări în vederea punerii la curent a lui Manlio Brosio, viitorul secretar general al pactului, cu evoluția situației.

Diversele acțiuni diplomatice întreprinse au fost apreciate în mod deosebit de unele din părțile interesate. La Atena s-a afirmat că atitudinea guvernului grec ar fi jucat un rol determinant în adoptarea hotărîrii turcești de a renunța la o intervenție unilaterală. În același timp — după cum semnalează *France Presse* — în capitala Greciei nu se minimalizează importanța intervenției Statelor Unite care a contribuit la evitarea unui conflict între cele două țări. Presa turcă a făcut unele reflecții amare în legătură cu atitudinea adoptată de unii aliați din N.A.T.O. Unele surse oficiale au declarat că Turcia ar renunța la intervenție dacă Statele Unite ar urma „o politică mai activă în afacerea cipriotă". Nu s-a precizat însă ce se înțelege prin aceasta.

Totuși activitatea diplomatică intensă din ultimele zile a dus la o oarecare destindere a atmosferei. Ca urmare, la începutul săptămînii s-a ridicat starea de urgență decretată în Cipru.

Pe insulă, forțele O.N.U. au luat măsuri pentru a împiedica aducerea armamentului din exterior. Agențiile de presă semnalează totuși că autoritățile cipriote ar fi primit avioane americane achiziționate de ciprioții stabiliți în S.U.A.

În momentul de față se vorbește tot mai insistent despre posibilitatea prelungirii mandatului forțelor O.N.U. pe o perioadă de trei pînă la șase luni. După cum se presupune, Consiliul de Securitate — care se va întruni într-un viitor apropiat — ar putea lua în considerație o asemenea soluție.

Eugen PHOEBUS

LEOPOLDVILLE

Incertitudinile se accentuează

Extinderea zonelor de răscoală antiguvernamentală — în special în provinciile Kivu și Kwilu — a amplificat în aceste zile starea de incertitudine și nesiguranță de la Leopoldville. O serie de măsuri luate de guvernul central în capitală, — restricții de circulație după lăsarea întunericului, închiderea localurilor de noapte precum și decretarea „stării de urgență" în principalele orașe ale țării — reflectă doar în parte deruta care a pus stăpînire pe cabinetul premierului Adoula.

Mult mai semnificativă este măsura anunțată sîmbătă seara de guvernul congolez privind instaurarea unei cenzuri severe asupra tuturor știrilor militare. Observatorii au remarcat că instituirea cenzurii a fost decretată într-un moment cînd trupele guvernamentale care acționează în provincia Kivu împotriva forțelor răsculate au suferit o serie de înfrîngeri. „Autoritățile militare — transmite corespondentul agenției *U.P.I.* — se așteaptă la o nouă înrăutățire a situației din această provincie în detrimentul forțelor guvernamentale". Referindu-se la situația din provincia Kivu și implicațiile ei pentru guvernul Adoula, agenția *Reuter* scria: „Campania insurgenților din provincia Kivu, care durează de șase săptămîni, a devenit în ultimele zile o problemă majoră pentru guvernul central congolez. Cel mai mare succes de pînă acum al răsculaților l-a constituit ocuparea portului Uvira, de pe malul lacului Tanganika, punctul prin care trece întregul comerț între provincia Kivu și Africa de răsărit. Insurgenții sînt în marș spre nord, țintind capitala provinciei, Bukavu". Puținele știri care sosesc din această regiune atestă că trupele guvernamentale, hărțuite de unitățile răsculate, au înregistrat pierderi serioase în oameni și materiale. Trimisul special al ziarului *New York Times* relata că unitățile răsculate operează la 40 de km de Bukavu, adăugînd: „O mare dezordine domnește în rîndul armatei naționale congoleze. Mai multe sute de soldați au dezertat alăturîndu-se răsculaților". La această situație se adaugă un element nou: „Deși la început răsculații erau slab înarmați, în prezent ei folosesc arme moderne și mortiere capturate de la trupele congoleze" *(Reuter)*.

Se pare că măsura preconizată în cercurile conducătoare de la Leopoldville este extinderea ofensivei împotriva forțelor răsculate. În acest scop, după cum se știe, Mobutu a trebuit să-și întrerupă vizita într-o serie de capitale occidentale, reîntorcîndu-se în țară. La întoarcere, Mobutu a acordat un interviu unui corespondent al săptămînalului *L'Afrique Nouvelle*, în legătură cu tratativele duse de el în vederea obținerii unui ajutor militar din partea unor state occidentale. Amănuntele cu privire la vizita sa și mai ales intențiile sale mărturisite corespondentului se înscriu tocmai pe această linie. „Pacificarea în Congo — a declarat el corespondentului — nu poate fi obținută decît pe cale militară, cu condiția ca ajutorul promis de occident să fie acordat armatei congoleze la timp, adică înainte de retragerea din țară a căștilor albastre". În virtutea ajutorului promis, Mobutu a expus un plan de „reorganizare" a armatei congoleze care cere de fapt preluarea de către unele țări membre ale N.A.T.O. a controlului asupra operațiunilor militare din Congo. El a indicat chiar că unele țări occidentale — printre care și Belgia — urmează să-i livreze armament, echipament, tehnică militară; alte țări urmează să-i acorde ajutor în pregătirea forțelor terestre și aeriene, a statelor majore, jandarmeriei și școlilor militare. În încheiere Mobutu a declarat că întrucît el a perfectat aceste aranjamente, „guvernului congolez nu-i rămîne decît să semneze acordurile corespunzătoare".

Această ultimă indicație pe care Mobutu o dă guvernului arată că omul care în 1960 a avut un anumit rol în răsturnarea guvernului lui Patrice Lumumba, tinde de astă dată să-și aroge un rol de conducere în echipa de la Leopoldville. In acest context încep să capete substanță știrile apărute nu de mult în presa occidentală care anunțau că în Congo se pregătește terenul pentru instaurarea unei dictaturi militare. Se anunță că Moise Chombe a părăsit Madridul, unde își fixase reședința. În acest sens se înscriu declarațiile ambigue făcute de el la Paris și intenția, de a se „reîntoarce" în Congo, pe care a mărturisit-o.

Complexitatea factorilor care acționează asupra evoluției evenimentelor din Congo face ca în preajma celei de a 4-a aniversări a independenței Congoului situația să rămînă așa cum a caracterizat-o revista *U. S. News and World Report*: „haotică și la fel de imprevizibilă ca și condițiile meteorologice ale anului viitor".

V. STAMATE

BRUXELLES

În jurul unei inițiative

La Bruxelles se făceau ultimele pregătiri pentru sesiunea Consiliului ministerial al Pieței comune. Miniștrii participanți își mai revizuiau încă o dată dosarele. Discuția trebuia să aibă loc în legătură cu planul Mansholt privind fixarea prețurilor la cerealele produse în țările C.E.E. Era vorba deci de discutarea unora dintre cele mai importante probleme privind integrarea economică a celor șase.

Iată însă că în preziua deschiderii sesiunii, atenția participanților este abătută de la principalul subiect. În fața cercurilor conducătoare ale statelor Pieței comune a fost făcută o propunere privind relansarea procesului de integrare politică vest-europeană. De astă-dată ideea aparține cancelarului R.F. Germane, Ludwig Erhard, și a fost lansată cu prilejul unei reuniuni a deputaților creștin-democrați. El a preconizat o reuniune „la nivel înalt" a celor șase țări din Piața comună pentru a se discuta din nou înzestrarea cu o structură politică a organismelor economice vest-europene. Totodată, el și-a anunțat intenția de a participa la viitoarele lucrări ale Consiliului ministerial al Pieței comune, pentru ca prezența lui „să-i încurajeze pe ceilalți șefi de guverne de a participa la convorbiri și a sublinia existența politică pe care instituțiile (vest) europene trebuie s-o facă să triumfe".

Declarația lui Erhard a stîrnit curiozitatea observatorilor diplomatici din capitalele Europei apusene. Unii și-au pus întrebarea dacă în spatele propunerii nu se ascunde însăși anunțarea unei reuniuni la nivel înalt a celor șase, iar alții au presupus că cercurile conducătoare vest-germane au elaborat propuneri noi în problema integrării politice. La Paris, observatorii au văzut în declarație o invitație directă adresată Franței. „Această declarație este în general interpretată în cercurile politice — afirma Jean Schwoebel în *Le Monde* — ca o invitație adresată generalului de Gaulle de a acționa la fel și a da astfel un exemplu care nu se poate să nu fie urmat de alți șefi de guverne". Comentariile presei și politicienilor occidentali n-au depășit caracterul unor răspunsuri vagi și neangajante. La Paris, surse guvernamentale au afirmat că propunerile cancelarului au fost primite favorabil, iar Franța ar fi dorit întotdeauna ca unitatea politică a Europei occidentale să completeze construcția economică. Habib Deloncle, secretar al Ministerului de Externe, a declarat chiar că „a venit momentul de a se crea în Europa (occidentală) un organism politic care să anime comunitatea economică".

Comentatorii și observatorii politici încearcă să găsească explicație recentelor propuneri ale lui Erhard. În fapt, nu este pentru prima dată cînd cancelarul vest-german se pronunță în favoarea reluării tratativelor privind integrarea politică a celor șase, el făcînd aceasta și în ianuarie, în fața Bundestagului. Ținînd însă seama de faptul că în poziția cercurilor conducătoare vest-germane nu pare să fi intervenit modificări de natură a le apropia de vederile aliaților, în primul rînd ale Franței, și că Erhard nu a împărtășit nici vederile lui Adenauer și ale adepților acestuia privind integrarea vest-europeană, observatorii diplomatici își pun problema dacă Erhard a urmărit într-adevăr inițierea unor negocieri serioase în actuala conjunctură politică din Occident, sau a fost îndemnat la aceasta doar din considerațiuni de ordin intern, mai exact spus, electorale. Observatorii politici consideră că acest mod de a aprecia declarațiile cancelarului vest-german este îndreptățit și de faptul că la ultima sesiune a Consiliului ministerial al Pieței comune, Germania occidentală a respins încă o dată planul Mansholt privitor la stabilirea unui preț unic al cerealelor. Or, se apreciază că propunerea pentru rediscutarea problemei integrării vest-europene nu se potrivește prea bine cu respingerea aplicării unei măsuri economice susținută de parteneri tot în numele integrării. Ca o paranteză, dar nu lipsită de semnificație, respingerea repetată a propunerilor Mansholt este pusă în legătură și cu intențiile atribuite cercurilor conducătoare vest-germane de a pune în discuție, atunci cînd socotesc necesar, ceea ce a fost înscris în acordurile anterioare. La 8 iulie 1963 Erhard declara la München, cu prilejul unei întruniri democrat-creștine, că nu își imaginează că orice problemă a fost reglementată definitiv prin Tratatul de la Roma : „În fiecare zi trebuie să reflectăm din nou la hotărîrile care trebuie luate".

În concluzie, observatori occidentali sînt înclinați să considere declarațiile ca răspunzînd mai curînd unor considerații de politică internă. Erhard și Schröder au fost tot mai des criticați în vremea din urmă de către aripa de dreapta a partidului democrat-creștin în legătură cu atitudinea actualului guvern față de integrarea vest-europeană și s-au auzit reproșuri în legătură cu modul în care este abordată problema relațiilor cu S.U.A. În consecință, „se apreciază că Erhard, sensibil la presiunile exercitate asupra lui de către aripa dreaptă a U.C.D., a hotărît să-i acorde oarecari satisfacții și să opereze o oarecare redresare a diplomației (vest) germane" *(Le Monde)*. În plus, cancelarul vest-german a vorbit și despre importanța relațiilor franco-vest-germane, subliniind că „fără Franța ne este imposibil să facem o politică europeană sau atlantică". Se presupune că referirile la politica „atlantică" nu s-au bucurat de cea mai bună primire la Paris.

„Relansarea" discuțiilor privind integrarea vest-europeană s-a aflat și pe primul plan al întrevederilor avute la Bonn, la începutul acestei săptămîni, de către ministrul afacerilor externe al Franței, Couve de Murville.

În capitalele occidentale se afirmă că vizita pe care de Gaulle o va face în capitala vest-germană la începutul lunii iulie va fi folosită pentru a se încerca formularea unor propuneri comune franco-vest-germane în problemele aflate actualmente în discuție.

În acest context s-ar putea aprecia propunerile lui Erhard ca un balon de încercare menit să sondeze intențiile părților interesate, în preajma convorbirilor la nivel înalt care vor avea loc peste trei săptămîni. Pînă atunci ar putea deci să devină cunoscute unele luări de atitudine inițiale, neangajante însă pînă în momentul eventualelor tratative consacrate exclusiv chestiunii integrării vest-europene.

E. C.

LONDRA

Ultimele alegeri parțiale

La ultimele alegeri parțiale înainte de alegerile generale din toamnă (deși va mai avea loc, probabil, o consultare electorală într-una din circumscripțiile considerate sigure pentru laburiști, la Liverpool), alegătorii din orașul Faversham (comitatul Kent), situat la sud-est de Londra, l-au ales ca deputat pe laburistul T. R. Boston cu o majoritate de aproape 5 000 de voturi. Predecesorul său la alegerile generale din 1959 își cîștigase locul cu o majoritate de numai 253 de voturi, iar în 1955 laburiștii obținuseră victoria cu numai 50 de voturi.

Rezultatele de mai sus arată în ce măsură circumscripția respectivă poate fi considerată „marginală", așa cum se spune de obicei despre regiunile în care desemnarea mandatului este obiectul unei lupte strînse între partidele politice.

Rezultatul a provocat de îndată un pesimism greu de ascuns în cercurile conservatoare, deși mai tîrziu au putut fi observate încercări de a minimaliza înfrîngerea suferită de acest partid. Ziarul *Daily Telegraph*, care oglindește întotdeauna vederile și părerile conducerii partidului conservator, aprecia că rezultatele acestei alegeri parțiale constituie „o victorie substanțială pentru partidul laburist și un eșec în ce privește speranțele conservatoare într-o renaștere plină de avînt". Ziarul scria că „majoritatea laburistă a constituit o surpriză neplăcută pentru mulți deputați conservatori", adăugînd, totuși, că deplasarea de voturi la Faversham în favoarea laburiștilor (5,2 la sută) nu a fost la fel de importantă ca cea înregistrată la alegerile parțiale din Luton în noiembrie trecut (cînd proporția de voturi exprimate în plus în favoarea laburiștilor a fost de 9,3 la sută) sau la alegerea parțială din Marylebone (în decembrie — cu 8,9 la sută).

În acest sens ziarul citat scrie că alegerile parțiale de la Faversham ar reprezenta o confirmare a unei „reîntoarceri a corpului electoral către guvern".

Este interesant de semnalat că nici comentatorii cunoscuți ca simpatizanți ai partidului laburist nu manifestă un entuziasm deosebit în legătură cu alegerile de la Faversham. Unul dintre ei recunoaște (în săptămînalul *Observer*) că „înțelepții din cadrul partidului laburist sînt conștienți de faptul că există indicii că în octombrie, la alegerile generale, va avea loc o luptă foarte strînsă", și subliniază că guvernul conservator ar avea nevoie doar de o deplasare de doi alegători la 1 000 în favoarea sa pentru a cîștiga aceste alegeri generale.

J. G.

Scrisoare din Roma

PREOCUPĂRI SOCIAL— ECONOMICE

Ultimele două săptămîni au constituit, în viața politică, economică și socială a Italiei, prilejul unor frămîntări care și-au găsit ecoul în comentariile de presă iar mai recent și în dezbaterile parlamentare. De altfel, la această secvență a anului atenția se îndreaptă în mod obișnuit spre problemele economice și sociale, căci este perioada cînd se reînnoiesc contractele colective în diferitele ramuri ale industriei și agriculturii, pentru diversele categorii de muncitori. Tratativele pentru reînnoirea acestor contracte s-au desfășurat într-o atmosferă de neliniște mai pronunțată, și ziarele au anunțat despre manifestațiile revendicative și grevele demonstrative de cîteva ore sau de o zi întreagă din industria textilă, poligrafie, diferite ramuri ale industriei de construcții, industria automobilelor, căile ferate, în rîndurile celor 500 000 de salariați ai administrației comunale, și, mai recent, greva de 24 de ore a 2 milioane de muncitori agricoli.

După cum se știe, guvernul Moro a preluat puterea pe baza unui program de „centru stînga", angajîndu-se să efectueze în domeniile economic și administrativ o serie de reforme urmărind rezolvarea unor probleme cronice. Aceste reforme nu au fost încă aplicate. Totodată, în ultimele cîteva luni situația economică a Italiei a acuzat o înrăutățire recunoscută în presa de diferite tendințe și chiar în declarațiile ministeriale. Ministrul trezoreriei, Colombo, scria într-un articol apărut recent în organul democrat-creștinilor, *Il Popolo*, că problemele economice ale Italiei sînt astăzi „serioase", iar ministrul de externe Saragat, liderul partidului social democrat, membru important al coaliției guvernamentale, a apreciat la 1 800 000 000 de lire deficitul total al balanței de plăți a țării pînă la sfîrșitul anului actual în cazul în care evoluția defavorabilă de pînă acum va continua.

Situația nesatisfăcătoare înregistrată în balanța de plăți națională este însoțită și de alte fenomene: continuă să scadă exporturile, iar „ca urmare a creșterii prețurilor mărfurilor proprii se înregistrează o sporire a prețurilor pe piața internă, ceea ce prejudiciază forța de cumpărare a salariilor", cum nota în articolul din *Il Popolo* ministrul trezoreriei.

Actuala conjunctură „de natură să trezească preocupări", a constituit de altfel în ultima vreme obiectul unor discuții și schimburi de vederi în cadrul guvernului. A provocat emoție mai ales o „indiscreție" care a adus la cunoștința presei textul unei scrisori adresate de ministrul Colombo primului ministru Moro în legătură chiar cu aceste chestiuni economice. Ziarul *Il Messaggero* a dezvăluit astfel că în această scrisoare (comunicată redacției, potrivit spuselor ziarului de „un colaborator dintre cei mai apropiați ai lui Colombo însuși"), ministrul recomanda amînarea aplicării unor reforme administrative și economice înscrise în programul guvernamental, pentru care nu ar exista în momentul de față fonduri suficiente. Au urmat cîteva zile de confuzie după care ministrul Colombo și alți colaboratori ai săi au dat publicității „precizări" și și-au asumat, în presă sau în ședințe ale guvernului, angajamentul că nu intenționează cîtuși de puțin să renunțe la reformele preconizate în programul ministerial. (Aceasta pentru că participarea miniștrilor socialiști la guvernul Moro este condiționată de aplicarea unor asemenea reforme). În ciuda acestor dezmințiri, în cercurile politice continuă să domnească, cum scria ziarul *Corriere della Sera*, „o puternică emoție" și guvernului i s-a cerut să facă declarații precise și în primul rînd să organizeze o conferință cu reprezentanții principali ai partidelor coaliției pentru a le „controla intențiile". Partidul socialist, de exemplu, printr-o declarație a secretarului său, de Martino, reamintea că „socialiștii și-au menținut cu loialitate angajamentele" și că partidul socialist „are deci dreptul să ceară ca și ceilalți să-și respecte angajamentele, deoarece nu este posibil să se facă distincție între politica de combatere a anumitor rele economice și reformele propriu-zise, cu atît mai mult cu cît o asemenea deosebire nu fusese făcută nici în programul guvernamental. Aceste reforme nu sînt deloc vagi și nesigure, ele au fost înscrise cu claritate în angajamentele guvernului și ele trebuie efectuate tocmai pentru a face mai bine față situației economice".

O asemenea conferință de „verificare politică" a avut loc la 5 iunie sub președinția primului ministru Aldo Moro, cu participarea conducătorilor celor patru partide ale coaliției guvernamentale. După discuții care au durat practic întreaga zi, a fost dat publicității un comunicat afirmîndu-se că guvernul intenționează să-și respecte programul de reforme, specificîndu-se însă că „trebuie acordată o atentă considerație aspectelor realității economice", și că este necesară menținerea prețurilor și în general stabilizarea investițiilor și cheltuielilor. Unele ziare au interpretat aceste nuanțări ca exprimînd dorința guvernului de a menține politica de blocare a salariilor și chiar de a amîna aplicarea unor reforme, printre care cea a reformelor administrative locale și mai ales a legii urbanistice, care ar trebui să pună capăt speculei în industria construcțiilor. După dezmințirile lui Colombo la mijlocul săptămînii trecute, un ziar independent, *Il Tempo*, și un săptămînal democrat-creștin, *Il Centro*, au publicat la rîndul lor o versiune a scrisorii confidențiale a ministrului trezoreriei către premier, versiune în care se recomanda explicit amînarea unor asemenea reforme. Colombo și alți reprezentanți ai guvernului au dezmințit din nou. Situația se complicase însă, după aprecierile observatorilor, deoarece unul din organele de presă care au publicat noua versiune, revista *Il Centro*, e controlată de un grup de dreapta din conducerea partidului democrat-creștin — în frunte cu fostul prim-ministru Scelba — de unde s-a dedus că în sînul acestui partid ar exista grave disensiuni de natură să pericliteze stabilitatea guvernului.

Pe lîngă aceasta, în ziare au apărut relatări din care reiese că guvernul italian își aliniază, cel puțin anumite aspecte ale politicii sale economice, și anume cele restrictive, cu autoritățile Pieței comune, din care face parte Italia. Se vorbește astfel despre o scrisoare adresată premierului italian de către președintele comisiei Pieței comune, Hallstein, care atrage atenția că deficitul Italiei în relațiile cu celelalte țări membre ale organismului a crescut de la 84 milioane dolari (în primul trimestru al anului 1962) la 204 milioane dolari, în pri-

mul trimestru al anului curent. În scrisoare s-ar cere, potrivit ziarului *Paese Sera*, adoptarea unor măsuri de restrîngere a cheltuielilor în Italia spre a nu periclita întreaga economie a Pieței comune. Același ziar vorbea de o declarație a vicepreședintelui comisiei Pieței comune, francezul Marjolin, care anunța de pe acum asemenea măsuri restrictive în Italia.

Îngrijorarea trezită de aceste știri și de aprecierile care pun sub semnul întrebării intenția guvernului de a aplica reformele programatice au determinat prezentarea mai multor interpelări în Parlament și în general au activizat cererile de precizări oficiale din sursele ministeriale. Se cere astfel guvernului să răspundă dacă este adevărat că, „așa cum a declarat ministrul bugetului Giolitti, ministrul Colombo s-a ferit să facă în ședințele Consiliului de Miniștri rezervele pe care se spune că le-ar fi formulat în scrisoarea către premier, temîndu-se că, dacă ar fi fost la fel de deschis în ședințe, miniștrii socialiști ar fi trebuit să demisioneze". De altfel, Partidul socialist care asigură prin voturile deputaților săi majoritatea parlamentară a guvernului, și care este obligat prin angajamentele față de alegătorii săi să impună programul de reforme, a luat o poziție mai energică. Unul din liderii săi, senatorul Tolloy, a declarat că poziția lui Colombo este „incompatibilă" cu angajamentele ministeriale și că Partidul socialist ar trebui să se retragă din guvern dacă nu se clarifică neîntîrziat politica acestuia în chestiunea reformelor.

La începutul acestei săptămîni, premierul Moro a luat cuvîntul în Senat, pentru a face aceste precizări. El a spus astfel că guvernul „își propune să-și facă pe de-a-ntregul datoria, adică să guverneze după inspirația sa politică și potrivit programului său, ținînd seama de obiectivele economice și politice pe termen mai apropiat sau mai lung... Actuala situație conjuncturală, a adăugat el, se leagă de problemele pe termen lung în ce privește concretizarea programelor economice, și aceasta necesită o reorganizare organică a resurselor și a rezolvării multiplelor necesități ale țării". Moro a mai vorbit de asemenea despre „amploarea sarcinilor" și despre „necesitatea organizării treptate a acțiunilor pentru rezolvarea problemelor". Mai devreme, secretarul general al Partidului democrat-creștin, Rumor, declarase că acest partid „nu intenționează să-și încalce sau să-și îndeplinească doar parțial angajamentele", însă, adăuga el, „se consideră obligat să atragă atenția tuturor forțelor coaliției asupra raporturilor noi și exigențelor stabilității monetare și securității democratice a țării".

Se apreciază că această frază pare să exprime intenția guvernului de a menține salariile la actualul lor nivel, sub cuvînt că sporirea lor sau acceptarea măcar parțială a revendicărilor sindicatelor, sau aplicarea unor reforme în diferite domenii economice, ar dezechilibra și mai mult economia. După toate probabilitățile această lipsă de precizie va mai dura, căci dezbaterile în Senat continuă săptămîna aceasta, după care guvernul va face declarații asemănătoare în Cameră, urmînd ca apoi, la 20 sau 21 iunie, Colombo și alți miniștri de resort economic să răspundă și ei, pentru a furniza clarificări ale intențiilor lor. Pînă atunci nu se știe exact nici care este soarta programelor de reforme, apărate teoretic de primul ministru. *Paese Sera* cita de exemplu o declarație a ministrului lucrărilor publice, Pieraccini, care recunoștea că „nu s-a ajuns la nici un acord în cadrul guvernului în ce privește legea reformelor urbane".

Deocamdată, la tratativele de reînnoire a contractelor colective, autoritățile sau cercurile marii industrii, opun un refuz uniform revendicărilor sindicale. Aceasta explică actualul climat agitat. De exemplu, săptămîna trecută ziarele relatau despre o criză în industria textilă, criză care se poate reîntîlni și în alte sectoare economice: „la șase luni după începerea tratativelor de principiu, după două luni de greve (soldate cu 20 de milioane de ore pierdute pentru industrie) și după patru luni de discuții concrete, tratativele în problema încheierii contractelor colective pentru cei 450 000 de muncitori textiliști au fost rupte — scria *Unita*. Cercurile patronale sînt cele care au provocat noua ruptură (urmînd unei alte întreruperi acum cîteva săptămîni) prin rigiditatea absolută opusă cererii de sporuri salariale corespunzătoare dezvoltării pe care o cunoaște industria textilă".

Un alt ziar — care nu reprezintă de loc puncte de vedere ale sindicatelor — este de părere într-o analiză a situației sociale că politica de „stabilizare" trebuie aplicată nu numai față de sindicate. „Tratativele care au loc în momentul de față între marile centrale sindicale și guvern — scrie ziarul *Il Giorno* — pot fi considerate ca o continuare a dezbaterilor asupra programului și politicii economice începute la diferite niveluri încă din iarnă. Se pare însă că pauza nu a servit prea mult. În ultimele trei luni, situația economică a rămas aproximativ staționară cu aceleași probleme și aceleași date. Aceasta face ca reluarea discuțiilor în momentul de față să aibă un caracter de urgență și aproape dramatic pe care ar fi trebuit să sperăm că-l vom putea evita la început... În realitate este o problemă care depășește tratativele dintre guvern și sindicate, pentru că se referă și la alte cercuri, la ceea ce se poate numi dreapta economică, la marea burghezie italiană. Este o realitate faptul că austeritatea nu poate fi aplicată în sens unic. Se pot cere sacrificii muncitorilor, însă în cazul acesta muncitorii au tot dreptul să întrebe la rîndul lor ce sînt dispuși să facă ceilalți, cei care dispun de mai mult, pentru «asigurarea viitorului economic al țării». Și dacă li se răspunde că reformele trebuie amînate, că trebuie să ne resemnăm în fața injustițiilor fiscale, că trebuie menținute intacte toate vechile raporturi de forțe, aceasta ne face să credem că partea cealaltă nu este într-adevăr dispusă să plătească nimic".

Paolo RICCI

Roma, 9 iunie 1964

DOSAR

ÎNAINTE DE MOARTEA SA, dr. William Du Bois a inițiat, la cererea președintelui Kwame Nkrumah, organizarea unui colectiv de alcătuire a enciclopediei africane. Dr. Du Bois, care și-a petrecut ultimii ani ai vieții în Ghana, a conceput acest proiect cu 60 de ani în urmă ; el a reușit să formeze un colectiv de oameni talentați care, în prezent, au început să lucreze efectiv.

În conformitate cu un raport al secretariatului, această enciclopedie va cuprinde — din punct de vedere geografic — întreaga Africă inclusiv Madagascarul și, după propriile sale precizări, va avea în centrul atenției sale problemele africane „dar nu va fi indiferentă față de influențele din exterior sau față de influența pe care Africa a exercitat-o la rîndul său".

Ea va cuprinde informații începînd cu preistoria Africii (anul 5 000 î.e.n.) pînă în zilele noastre, ocupîndu-se în mod deosebit de civilizația și popoarele existente înaintea acțiunii de colonizare întreprinsă de europeni. Printre capitolele mai ample se numără : locul Africii în civilizația mondială, semnificația comerțului cu sclavi practicat de europeni, relațiile euro-africane începînd cu sec. XVIII, consecințele sociale și economice ale colonialismului, înfăptuirea eliberării Africii. Capitolele introductive se vor referi la aspecte arheologice, surse documentare, date etnografice și lingvistice precum și surse orale pe care se bazează istoria Africii.

Enciclopedia va cuprinde 16 volume a cîte 625 pagini. La alcătuirea ei colaborează un număr de savanți și istorici în majoritate africani, ei avînd totodată inițiativa și conducerea lucrărilor.

ÎN SUEDIA, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial populația încadrată în agricultură, silvicultură și pescuit constituia 24,5 la sută din populația ocupată (cu alte cuvinte, unul din patru oameni ai muncii). În 1950 acest procent a scăzut la 20,3, în 1960 la 13,8, iar în 1963 la aproximativ 10. Se presupune că la sfîrșitul acestui deceniu la sate va rămîne, probabil, ceva mai mult de 5 la sută din întreaga populație muncitoare a țării. Înzestrarea tehnică a agriculturii a permis scăderea numărului de muncitori agricoli salariați, a căror pondere a fost în 1962 de 17,5 la sută față de 26 la sută cu zece ani în urmă. Creșterea productivității muncii în agricultură a fost în unii ani mai mare decît în industrie. În ultimul deceniu, creșterea medie anuală a productivității muncii în agricultură a fost de 4,4 la sută, iar în industrie de 4,2 la sută.

BANCA INTERNAȚIONALĂ de reconstrucție și dezvoltare a acordat în cei 16 ani de existență credite în valoare de 6,6 miliarde dolari. Din această sumă, țărilor subdezvoltate le-a revenit mai puțin de zece la sută.

„SCHIMBURILE COMERCIALE ale Franței cu străinătatea au atins în luna aprilie un nivel record, dar importul crește mult mai repede decît exportul", scrie ziarul Combat. În continuare, ziarul arată că în conformitate cu cifrele provizorii ale Ministerului de Finanțe, balanța comercială totală a înregistrat pe anul în curs importuri în valoare de 4,59 miliarde franci, exporturi de 3.81 miliarde franci și un deficit de 780 milioane franci.

PROBLEMA SALVĂRII perspectivei asupra catedralei Sf. Paul din Londra a ajuns pînă în fața Camerei Lorzilor. Catedrala este opera celui mai renumit arhitect englez, Sir Christopher Wren. Guvernul britanic intenționează să construiască în fața acestei capodopere arhitectonice un magazin universal cu nouă etaje. Camera Lorzilor a calificat intenția guvernului britanic drept „un vandalism fără asemănare în lume". Deocamdată nu s-a luat o hotărîre definitivă.

130 EDITURI ENGLEZE și întreprinderi editoriale din 20 de țări, între care și Romînia, participă la Tîrgul de cărți ce are loc la Londra între 10 și 20 iunie 1964. Părți componente ale acestui tîrg constituie o expoziție privind istoria apariției cărților, magazine model, expuneri ale unor cunoscuți autori și programe literare.

DAVID ENNALS:

șeful secției de relații externe a partidului laburist

„Eforturi pentru îmbunătățirea relațiilor Est-Vest"

La sfîrșitul săptămînii trecute ne-au vizitat țara, la invitația Grupului național romîn al Uniunii Interparlamentare, Patrick Gordon Walker, purtătorul de cuvînt al partidului laburist pentru probleme externe, și David Ennals, șeful secției de relații externe a partidului laburist.

Folosind prilejul prezenței sale în țara noastră, l-am rugat pe dl David Ennals să ne expună punctul de vedere al partidului laburist asupra cîtorva probleme de actualitate.

În legătură cu problema căilor și mijloacelor considerate de partidul laburist ca fiind cele mai apte a contribui la îmbunătățirea relațiilor Est-Vest, dl Ennals ne-a declarat :

— Am avut discuții importante atît în Uniunea Sovietică, pe care am vizitat-o înainte de a veni în țara dv, cît și în Romînia. În ambele țări am fost bine primiți și am avut prilejul să discutăm chestiuni de maximă importanță, și în primul rînd problema dezarmării. După opinia noastră, a laburiștilor, ar trebui adoptate cît mai curînd posibil două măsuri de însemnătate majoră.

În primul rînd, considerăm ca necesară înghețarea armamentelor nucleare în Europa centrală, ca un pas spre o înghețare generală a armamentelor nucleare. Noi am sprijinit totdeauna propunerile poloneze în acest sens și de altfel am făcut noi înșine propuneri pentru înghețarea înarmărilor nucleare. Credem că zona care ar fi afectată de această înghețare a înarmărilor nucleare ar putea fi extinsă atît spre Est cît și spre Vest.

A doua acțiune de însemnătate majoră pe linia dezarmării ar fi un acord între marile puteri, mă refer bineînțeles la puterile nucleare, în vederea împiedicării oricărei noi răspîndiri a armelor nucleare.

În sfîrșit, aș adăuga că, fiind îngrijorați de situația din Orientul Mijlociu, sîntem în favoarea unor măsuri pentru controlarea transporturilor de armament către această regiune.

Solicitat să ne vorbească despre principalele preocupări ale partidului laburist în momentul de față, interlocutorul nostru ne-a spus :

— Avînd în vedere că destul de curînd, în octombrie, în Anglia vor avea loc alegeri generale, cu toate că problemele internaționale sînt foarte importante pentru noi și facem eforturi pentru a contribui la îmbunătățirea relațiilor Est-Vest, eforturi în general bine apreciate de poporul englez, trebuie să ținem seama în primul rînd de unele aspecte ale vieții interne a Angliei. Pentru noi se situează acum pe primul plan problema locuințelor, a învățămîntului, a costului vieții și a necesității unei creșteri generale a nivelului de trai.

Avem impresia că englezii sînt favorabili unei schimbări, și de aceea sperăm că vom avea în curînd un guvern laburist. Dacă speranțele noastre se vor dovedi îndreptățite, dacă viitorul guvern al Angliei va fi un guvern laburist, vă pot asigura că se va manifesta un mare interes pentru îmbunătățirea în continuare a relațiilor dintre Anglia și Romînia pe plan politic, pe plan economic și în domeniul schimburilor culturale. În această perspectivă considerăm că vizita noastră actuală va fi foarte folositoare pentru realizarea unor relații mai strînse și mai prietenești între țările noastre.

Dezvoltînd acest punct de vedere, dl David Ennals ne-a declarat că delegația engleză a fost puternic impresionată de căldura și prietenia cu care a fost primită în țara noastră și de caracterul deschis și sincer al discuțiilor pe care le-a avut cu acest prilej. Totodată, d-sa a ținut să sublinieze admirația cu care oaspeții laburiști au luat cunoștință de avîntul construcției de locuințe, edificii cu destinație culturală și alte clădiri de interes public.

— Deși n-am avut timpul necesar pentru a vizita întreprinderi industriale, **ne-a spus d-sa în încheiere,** am izbutit să ne dăm seama de foarte rapida creștere economică a țării dv.

Felicia ANTIP

Primirea de către președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Ion Gheorghe Maurer, a reprezentanților Partidului laburist englez Gordon Walker și David Ennals.

HENRY SELYGMAN,

director general adjunct al A.I.E.A

„Contribuţia Romîniei este apreciată"

Aspecte ştiinţifice actuale ale activităţii Agenţiei internaţionale pentru folosirea energiei atomice în scopuri paşnice ; rezultate ale programului Agenţiei şi semnificaţiile lor internaţionale ; aprecieri privind contribuţia Romîniei la colaborarea în domeniul utilizării paşnice a energiei nucleare prin intermediul A.I.E.A., impresii despre munca ştiinţifică din ţara noastră — iată temele discuţiei avute cu Henry Selygman, **director general adjunct al acestei instituţii specializate a O.N.U.**

Reluînd cele spuse de domnul Henry Selygman (care după o îndelungată activitate în instituţiile ştiinţifice nucleare din Marea Britanie şi Canada este, din anul 1958, conducătorul departamentului de cercetări în problemele izotopilor radioactivi al A.I.E.A.), în conferinţa ţinută la Institutul de fizică atomică al Academiei R. P. Romîne, vom prezenta principalele date ale laboratorului internaţional din cadrul Agenţiei.

Primul laborator al Agenţiei internaţionale de energie atomică îşi are sediul la Viena. Laboratorul funcţionează cu un personal de 20 de cercetători, ajutaţi de cadre cu calificare specială, profesori din cadrul şi din afara Agenţiei.

În activitatea sa, laboratorul colaborează cu numeroase ţări ale lumii. Forma de organizare a laboratorului, împărţirea sa în patru sectoare de bază urmăreşte tocmai dezvoltarea în patru direcţii de cercetare principale : secţia de etaloane de surse radioactive, secţia de îngrăşăminte pentru agricultură, secţia de hidrologie şi secţia de medicină.

Rezultatele foarte bune obţinute determină diverse state să acorde sprijin laboratorului

Există cîteva rezultate ale programului pus în aplicare de A.I.E.A. care comportă o importanţă internaţională — ne-a spus dl Selygman. Mă refer la probleme ca asistenţa tehnico-ştiinţifică, la lărgirea colaborării oamenilor de ştiinţă din Est şi Vest, şi totodată la lărgirea colaborării dintre toate statele membre ale Agenţiei, la elaborarea şi aplicarea sistemului de garanţii prevăzut de A.I.E.A. pentru statele care folosesc resurse puse la dispoziţie prin intermediul Agenţiei.

În ceea ce priveşte asistenţa tehnico-ştiinţifică de care beneficiază unele ţări în curs de dezvoltare, ea a luat în ultimii ani o mai mare extindere. Formele sub care se realizează includ pregătirea de cadre ştiinţifice, documentaţia de specialitate, rezolvarea unor probleme specifice concrete legate de necesităţile unei ţări sau alteia în domeniile atît de variate şi deja îndeajuns de vaste ale aplicaţiilor paşnice ale energiei nucleare. Este fără îndoială foarte important ca ţări care se găsesc acum în faţa soluţionării multor probleme legate de dezvoltarea lor economică pe o bază modernă să poată beneficia de stadiile înaintate pe care le-a atins punerea energiei atomice în slujba construcţiei paşnice.

Ceea ce poate fi subliniat în ceea ce priveşte colaborarea internaţională înfăptuită sub egida A.I.E.A. este următorul fapt sub dublul său aspect : oamenii de ştiinţă din ţările din Est şi Vest cu un grad mai înalt de experienţă în domeniul energiei nucleare îşi reunesc eforturile şi, folosind mijloacele materiale şi tehnice de care dispune Agenţia, stimulează pe de o parte dezvoltarea teoretică şi practică de ansamblu, internaţională, a ştiinţelor şi tehnicii atomice iar pe de altă parte contribuie la antrenarea de noi ţări în acest circuit prin asistenţa pusă la îndemîna tuturor statelor care o solicită şi în special a celor în curs de dezvoltare. În aceasta cred că se relevă unul dintre cele mai importante aspecte ale colaborării mondiale a statelor în folosul omului, progresului şi păcii. A.I.E.A. concentrează ca într-un focar colaborarea dintre Est şi Vest pe tărîmul întrebuinţării în scopuri paşnice a forţelor atomului.

Nu lipsit de semnificaţii este şi sistemul internaţional de garanţii elaborat de A.I.E.A. — De curînd a avut loc la Viena o nouă sesiune a grupului de lucru însărcinat cu revizuirea acestui sistem — datorită căruia putem avea siguranţa că resursele atomice sînt utilizate numai în scopuri paşnice.

Dl Selygman ne împărtăşeşte părerea sa despre activitatea reprezentanţilor romîni la A.I.E.A. şi unele impresii culese în urma vizitei în ţara noastră. Romînia, ne spune domnia-sa, este bine reprezentată în activitatea A.I.E.A. Se bucură de o elogioasă apreciere munca oamenilor de ştiinţă romîni care participă la realizarea lucrărilor Agenţiei. Acad. prof. dr. Horia Hulubei este membru şi vicepreşedinte al Consiliului guvernatorilor, iar prestigiul de care se bucură ţara dv. se poate remarca după simplul fapt că prof. Hulubei a prezidat importanta reuniune consacrată întocmirii bugetului şi programului A.I.E.A. pentru anii 1965—1966. Aş aminti pe prof. Al. Sanielevici, conducătorul extrem de competent al secţiei de etaloane a laboratorului de la Viena şi care pregăteşte acum deschiderea unui centru la Triest. Nu poate fi uitată nici contribuţia pe care Romînia o aduce prin executarea unor contracte de activitate ştiinţifică la cererea Agenţiei, precum şi pregătirea de bursieri din Albania şi Indonezia, cărora în luna octombrie li se vor adăuga, sub o altă formă de instruire în specialitate, şi tehnicieni din alte ţări. La rîndul său Romînia are o serie de specialişti care beneficiază de bursele acordate de A.I.E.A.

Cît despre nivelul întîlnit în cele cîteva instituţii ştiinţifice din Romînia pe care le-am vizitat, pot să vă asigur că este impecabil sub toate aspectele. Cercetarea ştiinţifică se desfăşoară cu o mare seriozitate şi, evident, rezultatele în ştiinţă se judecă după temeinicia cercetărilor. Iar oraşul dv., oamenii, marile ansambluri de construcţii, sînt alte dovezi ale bunei impresii cu care îmi încheiez scurta mea şedere în Romînia.

C. P.

PAUL B. JOHNSON,

director la American Friends Service Commitee

„Spre întărirea încrederii şi colaborării internaţionale"

Întîlnirea cu dl Paul B. Johnson, directorul programului european al conferinţelor pentru diplomaţi, iniţiate de American Friends Service Commitee (A.F.S.C.), ne-a oferit posibilitatea de a informa pe cititorii Lumii **despre scopurile şi activităţile acestor conferinţe, precum şi asupra impresiilor oaspetelui nostru despre Romînia.**

The American Friends Service Commitee şi-a început activitatea în anul 1917 şi, deşi este un organism reprezentativ al Quakerilor americani, nu-şi propune nici un fel de ţeluri religioase. Scopurile urmărite de această organizaţie sînt, în ceea ce priveşte Statele Unite, educarea cetăţenilor americani în spiritul păcii cu toate popoarele, împotriva oricăror forme de discriminare rasială, iar în exteriorul ţării stabilirea înţelegerii internaţionale prin

întărirea încrederii și cooperării mutuale între oameni și popoare.

Activitatea noastră — *ne-a declarat dl Johnson* — pornește de la premisa că fiecare om al secolului XX are o mare responsabilitate față de problemele internaționale, și cu atît mai mult cei care se dedică diplomației.

După cel de-al doilea război mondial, A.F.S.C. a apreciat că trebuie să-și concentreze eforturile asupra activității urmărind prevenirea unui nou conflict, prin promovarea înțelegerii internaționale. Speranța omenirii contemporane este ca fiecare om să-și aducă contribuția la asigurarea păcii.

Care au fost rezultatele de pînă acum ale conferințelor pentru diplomați ?

În total au avut loc aproximativ 40 de asemenea manifestări în Europa, S.U.A., Asia, Africa, care au reunit aproape 1 000 de diplomați din 74 de țări fără deosebire de sistemul social-politic căruia aparțin. Majoritatea acestor conferințe s-a ținut în Europa, întrunind fiecare aproximativ 35 de diplomați din țări socialiste, capitaliste și în curs de dezvoltare. Schimburile de păreri dintre participanții la conferințe nu sînt publice, însă noi considerăm că ele au o mare însemnătate pentru crearea unei opinii publice în favoarea cooperării internaționale. În fiecare an, între țările participante s-a numărat și Romînia.

În afara conferințelor pentru diplomați, A.F.S.C. desfășoară, în colaborare cu alte organizații naționale și internaționale, și alte programe educative (seminarii studențești, contacte cu O.N.U. etc.) în cadrul cărora confruntarea punctelor de vedere este pusă în slujba aceluiași obiectiv : pacea.

Pentru vara anului acesta sînt prevăzute două seminarii internaționale în Europa (în Franța și R. P. Ungară) și două conferințe pentru diplomați (în R. P. Polonă și Elveția).

În prezent — *remarcă dl Johnson* — omenirea este mai aproape de stabilirea unei păci trainice decît în urmă cu patru ani, de pildă, și cred că singura cale posibilă pentru a merge înainte este destinderea încordării internaționale, apropierea și încrederea între popoare. Spre aceasta trebuie să tindem și în vederea obținerii acestor rezultate trebuie să fie conjugate eforturile oamenilor și popoarelor.

Aflat la a patra vizită în Romînia, dl Johnson se mărturisește un admirator al picturii lui Grigorescu, pe care-l consideră un mare și autentic artist. Am fost entuziasmat de asemenea de optimismul, culorile, frumusețea arhitecturii noilor complexe de construcții din capitala Romîniei. Aceste construcții contribuie ca viața oamenilor din Romînia să aibă un colorit proaspăt, optimist. De altfel, oamenii pe care i-am întîlnit la teatre, muzee, pe străzi mi-au apărut plini de voioșie. M-a impresionat dezvoltarea bazelor sportive din Romînia, amenajarea și dotarea lor. Și ceea ce este un fapt foarte important : ele sînt la dispoziția tuturor cetățenilor care le pot folosi pentru vacanță și petrecerea admirabilă a timpului liber. Sper să revăd Romînia și frumusețile ei.

G. I.

„ZILELE EMINESCU"

Începînd de la 9 iunie a. c. se desfășoară în toată țara o serie de manifestări culturale consacrate comemorării a 75 de ani de la moartea poetului Mihai Eminescu.

În Capitală, programul acestor manifestări a cuprins : inaugurarea unei „Expoziții Eminescu" în sala mică a Palatului R.P.R. — 9 iunie ; sesiunea științifică a Academiei R.P.R. consacrată marelui nostru poet — 9 și 10 iunie ; o seară de poezie universală (în cadrul căreia poeții străini, oaspeți ai țării noastre, au citit din operele lor) — 10 iunie ; un pelerinaj la mormîntul lui Eminescu — 11 iunie.

Cu această ocazie, la invitația Comitetului național pentru comemorarea a 75 ani de la moartea lui M. Eminescu și Uniunii Scriitorilor din R.P.R., au sosit în țară o seamă de oaspeți de peste hotare : poetul Vehbi Bala, secretar al Uniunii Scriitorilor din R. P. Albania, autor al unei antologii de poezie eminesciană, apărută la Tirana în 1958 ; scriitorul C. B. Christesen (Australia) ; poetul, dramaturgul și eseistul Theodor Csokor (Austria) ; poetul Karel Jonckheere, director al Propagandei în Ministerul Culturii, poetul Pierre Louis Flouquet, director al revistei *Journal des Poetes*, organ oficial al Bienalei de poezie de la Knokke-Le-Zoute, și poetul Willy Vaerewijck (Belgia) ; poeții Elisabeta Bagriana, Mladen Issaev și Nicolae Zidarov (R. P. Bulgaria) ; poeții Vilem Zavada, traducător al lui Eminescu în limba cehă, Oldrych Vyhlidal și Milan Ferko, redactor șef al revistei *Slovenské Pohlady* (R. S. Cehoslovacă) ; poetul Nicolas Guillen, conducătorul Asociației revoluționare a scriitorilor și artiștilor din Cuba ; poetul Väinö Kristinä (Finlanda) ; poeții André Frénaud și Eugène Guilevic, scriitorul Alain Guillermou, profesor de limba română la Sorbona (Franța) ; poetul Heinz Kahlau (R. D. Germană) ; poeții Rita Pappa Boumi și Nikos Pappas (Grecia) ; Roseta del Conte, eminescolog, profesoară la Universitatea din Milano, autoarea unui studiu „Eminescu o dell assoluto" (Italia) ; poeții Ivan Lalič și Vasko Popa (R. S. F. Iugoslavia) ; scriitorul Sergio Galindo (Mexic) ; scriitoarea Schutejma Annie (Olanda) ; prozatoarea Ingegerd Granlund (Suedia) ; romanistul Gáldi László, eminescolog, profesor la Universitatea din Budapesta, poetul Garai Gábor, secretar al Uniunii Scriitorilor maghiari, scriitoarea Moricz Virág și poetul Jékely Zoltán, traducător al lui Eminescu în limba maghiară (R. P. Ungară) ; poetul Alexei Surkov, secretar al Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., poetul ucrainean Dmitro Pavliciko, poetul armean Gurguen Borian, poetul rus I. S. Dudin și Iurii Kojevnikov, eminescolog, profesor de romanistică la Universitatea „Lomonosov" din Moscova, autor al unui studiu și îngrijitor al unei ediții de „Versuri" din Eminescu, apărută în 1958 (U.R.S.S.) ; scriitorul Mario Benedetti (Uruguay).

În zilele de 13—15 iunie a.c. oaspeții străini vor vizita Suceava, mînăstirile Sucevița și Voronet, Botoșani, Ipotești (locul de naștere al lui M. Eminescu), hidrocentrala de la Bicaz și Sinaia.

MESAJ de bună vecinătate, înțelegere și pace

În zilele de 25—27 mai s-au desfășurat la Sofia lucrările primei întîlniri internaționale a reprezentanților uniunilor de scriitori din țările balcanice, convocată din inițiativa Uniunii Scriitorilor Bulgari și a Uniunii Scriitorilor din R. P. Română. Au participat delegații de scriitori din Albania, Bulgaria, Grecia (ambele uniuni), Iugoslavia, Romînia și Turcia. O sumară trecere în revistă a participanților este edificatoare cu privire la valoarea acestei consfătuiri care a întrunit poeți — Elisabeta Bagriana (Bulgaria), Melih Djevdet Anday (Turcia), Ivan Lalic (Iugoslavia), Leon Kukulas

75 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu. Ședință comemorativă. Vorbește acad. prof. George Călinescu.

(Grecia), Fatmir Ghiata (Albania); prozatori — Dobrița Ciosici (Iugoslavia), Aris Dikteos (Grecia), Dimităr Dimov (Bulgaria), Yaşar Kemal (Turcia); dramaturgi — Orlin Vasiliev (Bulgaria), Dimitrios Fotiadis (Grecia), ori critici literari și esteticieni printre care îl reamintim pe Kukulas (Grecia), alături de Vuk Kîrnevici (Iugoslavia), Dalan Șaplo (Albania) și Goskin (Bulgaria).

Delegația scriitorilor romîni era formată din Marcel Breslașu, Ov. S. Crohmălniceanu, Ion D. Bălan, Al. Piru și semnatarul acestor rînduri.

Tema Consfătuirii — „literatura țărilor balcanice și problemele umanismului" — a fost dezvoltată prin referate ale delegaților, în care valorile literare naționale ale fiecărei țări participante au fost examinate din perspectiva fondului lor umanist, a mesajului de bună vecinătate, de înțelegere între popoare, de pace. Din partea delegației romîne a făcut o expunere criticul Ov. S. Crohmălniceanu.

Partea a doua a Consfătuirii a fost consacrată unui amplu schimb de opinii, delegații formulînd numeroase propuneri privind dezvoltarea în viitor a colaborării scriitorilor din țările balcanice prin mijloace ca: traduceri reciproce, întîlniri periodice de colaborare profesională, editarea de antologii, schimburi de materiale între organe ale presei literare, organizarea de simpozioane, festivaluri, expoziții de cărți, folosirea mai intensă în acest scop a posibilităților pe care le oferă unele organisme culturale internaționale ca C.O.M.E.S., P.E.N., U.N.E.S.C.O. etc. Delegații la Consfătuire au hotărît în unanimitate să ia ființă un *Consiliu permanent* al reprezentanților uniunilor scriitorilor din țările balcanice, avînd menirea de a studia, coordona și dezvolta colaborarea scriitorilor din această parte a lumii.

Consfătuirea a adoptat o rezoluție (apel), adresată scriitorilor din țările balcanice și scriitorilor din întreaga lume. Spiritul acestui document poate fi ilustrat prin următoarele fraze pe care le citez din text:

„Noi, reprezentanții unor literaturi cu tradiții atît de bogate, considerăm că scriitorii din țările balcanice trebuie să contribuie la o cunoaștere reciprocă mai bună, la dezvoltarea relațiilor în spiritul bunei vecinătăți și al grijii pentru menținerea păcii. Literatura balcanică face parte din literatura universală și noi, participanții la întîlnirea de la Sofia, chemăm pe scriitorii din întreaga lume să depună toate eforturile în lupta împotriva a tot ceea ce constituie o stavilă în calea păcii și a progresului".

Membrii delegației romîne au depus o fructuoasă activitate în cadrul lucrărilor Consfătuirii și au stabilit relații prietenești cu numeroși scriitori ai țărilor balcanice.

Consfătuirea de la Sofia, căreia gazdele i-au oferit condiții din cele mai bune, este o acțiune culturală de înalt prestigiu și eficiență: ea slujește — cu uneltele culturii — ideile de bună vecinătate, de înțelegere între popoare și pace în Balcani.

Pop SIMION
secretar al Uniunii Scriitorilor din Republica Populară Romînă

7 iunie

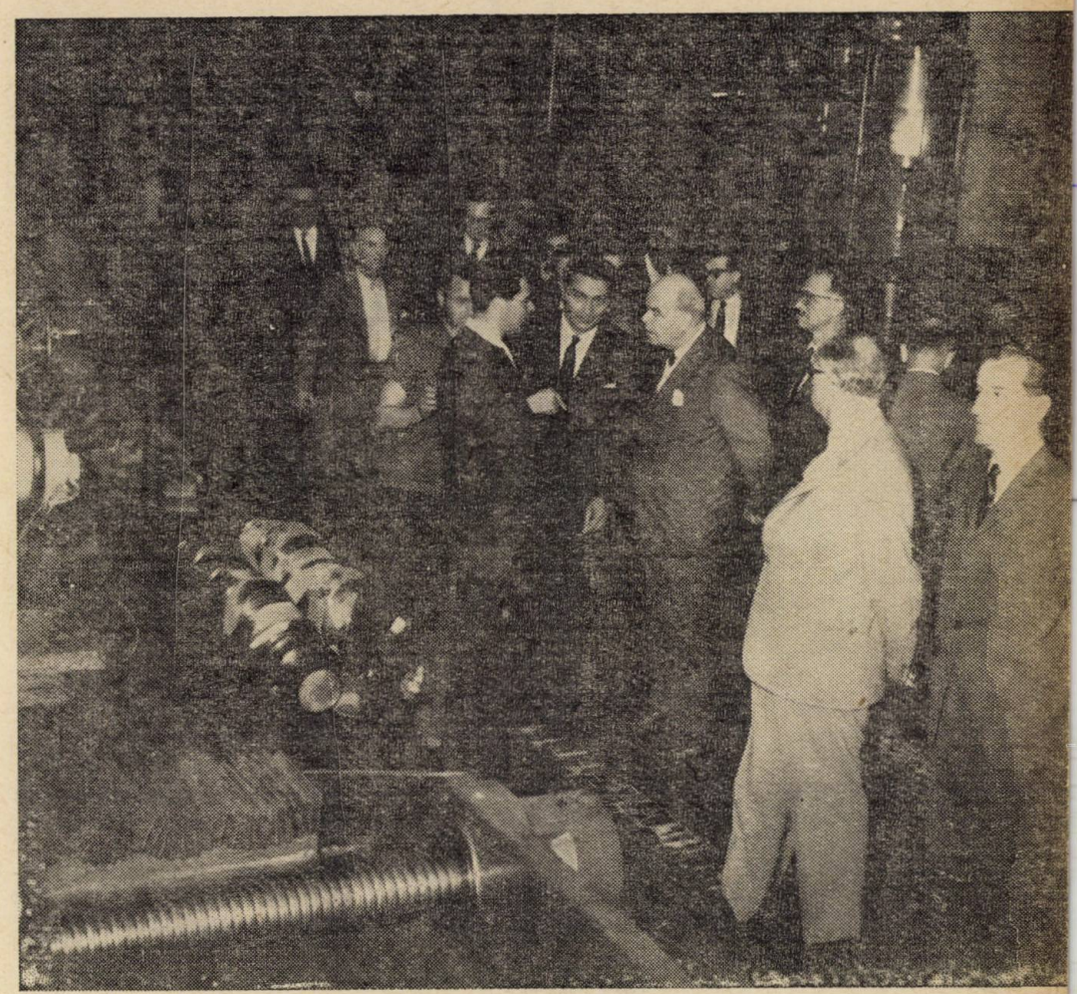

Ministrul comerțului și reconstrucției al Austriei, dr. Fritz Bock, împreună cu președintele Uniunii industriașilor austrieci, vicepreședintele Camerei federale pentru comerț și industrie și alți reprezentanți ai industriei și comerțului din Austria au vizitat în timpul ședерii în țara noastră o serie de întreprinderi și uzine. În fotografie: la Uzinele „23 August" din Capitală.

Expoziția turistică deschisă de O.N.T. Carpați la Graz — Austria.

Note de drum

PE URMELE LUI RABELAIS

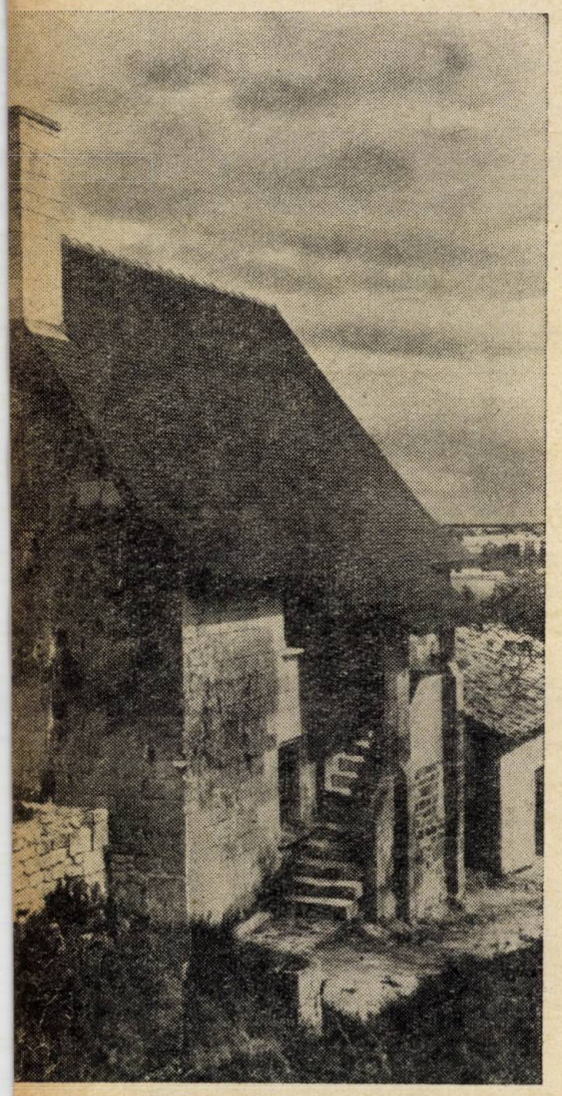

„La Devinière" — Casa lui Rabelais

Nu pot spune că Franța nu-mi era, în parte, cunoscută. Cel puțin, din literatură. Și cu toate acestea, înainte de plecare mi-am vînturat privirea pe paginile lui Michelet, căutînd în „Tableau de la France", nu atît trecutul, și cu atît mai puțin prezentul, cît mai ales permanențele ei.

Pe prima pagină a cărții citeam: „Istoria Franței începe cu limba franceză".

Și atunci cînd am ieșit din casa lui Anatole France de la La Bechelerie, de lîngă Tours, mi-am adus aminte că el scria undeva că: „limba franceză este o femeie. Și această femeie este atît de frumoasă, atît de mîndră, atît de modestă, atît de îndrăzneață, atît de gingașă, atît de voluptuoasă, atît de castă, atît de nobilă, atît de familiară, atît de nebunatică, atît de înțeleaptă, încît o iubești din toată inima și niciodată nu ești ispitit să-i fii necredincios".

M-am gîndit adesea în cursul acestei călătorii asupra faptului — de altfel pretutindeni verificat — că foarte mulți romîni învățînd, cunoscînd, folosind, iar unii stăpînind pînă la eleganță limba franceză, nu fac decît să aducă un omagiu acestei frumoase „femei".

La Paris, după ce am vizitat Casa Radioului, studiourile de la Chaumont, uzinele de automobile „Renault" de la Flins, Facultatea de Științe de la Orsay, sau ne-am întîlnit cu ziariști de la «Figaro» și de la «Arts», am căutat să facem cît de cît cunoștință cu Teatrul francez. E drept că am început cu „Cîntăreața cheală" a lui Eugen Ionescu și cu „La Voyante" a lui André Roussin, în care Elvira Popescu nu poate fi comparată — așa cum spunea Colette — decît numai cu Elvira Popescu. Într-altă seară, în „Photo-Finish", piesa lui Peter Ustinov, am admirat pe acela pe care de-atîtea ori îl văzusem în filme — pe extraordinarul Bernard Blier. M-a emoționat pînă la lacrimi. Și dacă toate acestea și altele ne-au făcut plăcere, mărturisesc un sentiment de slăbiciune pentru tot ceea ce am văzut pe valea Loirei. Pe valea acestei molcome Loire.

În timp ce vizitam castelele de la Chenonceaux, de la Azay-le-Rideau, de la Amboise sau de la Villandry, mîncînd la „Auberge du Relais du Cheval rouge" sau în grădină la „Marele Monarh" îi dădeam dreptate lui Michelet: „munca în acest climat leneș de la Tours, de la Blois și de la Chinon, în patria asta a lui Rabelais, este un lucru împotriva naturii. Aici e țara rîsului și a statului degeaba".

La centrala termonucleară de la Chinon, unde am vizitat toate cele trei uzine electrice amplasate la mici distanțe unele de altele, exact la confluența rîului Indre cu Loire, și ale căror puteri instalate cresc de la 82 MW, la 115 MW și la 250 MW, ne dăm seama de efortul pe care francezii îl fac pentru a realiza satisfacerea necesarului de energie electrică, care în 1965 trebuie să atingă 100 miliarde kW/ore față de cei 88,8 miliarde kW/ore realizați în 1963.

Desigur, ponderea energiei termonucleare în balanța energetică a Franței este insignifiantă, actualmente energia termică cu combustibili obișnuiți împărțindu-și la egalitate puterile instalate cu hidrocentrala. Chinonul este un început doar. Alte uzine se construiesc în valea Ronului, altele în colaborare cu belgienii, sub egida Euratomului. Fapt cert este că în prezent randamentele sînt inferioare față de cele obținute în centralele termice și bineînțeles cu mult sub cele obținute în hidrocentrale. Este suficient să menționăm aici că randamentele medii obținute în centrale